

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANNE BABA TUTUMLARI VE BENLİK ALGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİDE BAĞLANMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldı ENÇİ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

TEMMUZ, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANNE BABA TUTUMLARI VE BENLİK ALGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİDE BAĞLANMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yıldı ENÇİ
(Y2112.037002)

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Erkan IŞIK

TEMMUZ, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘’ Anne Baba Tutumları ve Benlik Algısı Arasındaki İlişkide Bağlanma Stillerinin Aracı Rolü’’ adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça ’da gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Yıldıa ENCI

ÖNSÖZ

Bu çalışmada anne baba tutumları ve benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolü incelenmiştir. Çok fazla özveri gerektiren bu tez yazım sürecinde bilgi birikimi ve destekleri ile bana yol gösterici olan değerli tez danışman hocam Prof. Dr. Erkan IŞIK'a teşekkürlerimi sunarım. Bu zorlu süreçte beni cesaretlendiren, sevgilerini ve desteklerini esirgemeyen, sürekli yanımda olan aileme ve sadece bu stresli çalışma sürecinde değil hayatımın her döneminde desteğini hissettiğim arkadaşım Aleyna Çakır' a da ayrıca teşekkür ederim.

Temmuz,2023

Yıldı ENCİ

ANNE BABA TUTUMLARI VE BENLİK ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİDE BAĞLANMA STİLLERİNİN ARACI ROLÜ

ÖZET

Aile ortamı bireyin tüm hayat evrelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle bireylerin aile dinamikleri incelenirken, anne baba tutumları, bağlanma stilleri ve benlik algıları arasındaki ilişkiler önemli bir yere sahiptir. Gerçekleştirilen bu çalışma ile Türkiye’de yaşayan kişilerden elde edilen bulguların hem ülkemizde hem de uluslararası alanda yapılacak olan gelecekteki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm bunlarla birlikte anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri ile ilgili elde edilen bulguların ruh sağlığı, psikolojik rehberlik ve danışmanlık alanına katkı sağlaması düşünülmektedir. Bu araştırmada anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolü incelenmiştir. Anne baba tutumları, bireyin benlik algısı ve bağlanma stillerinin katılımcıların demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği de irdelenmiştir. Araştırma 18 yaş ve üzeri 396 yetişkin birey üzerinde uygulanan ölçeklerden elde edilen bulgular üzerinden gerçekleştirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla SPSS 22 paket programı kullanılarak Pearson Korelasyon Analizi, aracılık etkisini belirlemek için AMOS 24 paket programı kullanılarak Yapısal Eşitlik Model analizleri yapılmıştır. Elde edilen önemli bulgulara göre; anne baba tutumlarının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunduğu, benlik algısının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunduğu, anne baba tutumlarının, benlik algısı ile pozitif yönde ilişkisi bulunduğu, anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bağlanma stillerinin aracılık ettiği, anne baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın aracılık rolü üstlendiği, anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stillerinin cinsiyete ve yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği fakat benlik algısının eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anne Baba Tutumu, Bağlanma Stilleri, Benlik Algısı

THE MEDIATIONAL ROLE OF ATTACHMENT STYLES ON THE RELATIONSHIP BETWEEN MOTHER/FATHER ATTITUDES AND SELF-PERCEPTION

ABSTRACT

The family environment has an important place in all life stages of the individual. Therefore, when examining family dynamics of individuals, the relationships between mother/father attitudes, attachment styles, self-perception have an important place. It is thought that the findings obtained from people living in Turkey with this study will contribute to future studies both in our country and internationally. In addition to all these, it is thought that the findings related to mother/father attitudes, self-perception, attachment styles will contribute to the field of mental health, psychological guidance and counseling. In this study, the mediating role of attachment styles in the relationship between mother/father attitudes and self-perception was examined. It was also examined whether mother/father attitudes, person self-perception and attachment styles showed a significant difference according to the demographic characteristics of the participants. The research was carried out on the findings obtained from the scales applied on 396 adults aged 18 and over. Pearson Correlation Analysis was used to determine the relationships between variables in the statistical analysis of the data, and AMOS 24 was used to determine the mediation effect. According to the important findings obtained; mother/father attitudes are positively related to attachment styles, self-perception is positively related to attachment styles, mother/father attitudes are positively related to self-perception, the relationship between mother/father attitudes and self-perception is mediated by attachment styles. It was determined that anxiety attachment played a mediating role between supervision/control and self-perception, mother/father attitudes, self-perception and attachment styles did not show a significant difference according to gender and age, but self-perception showed a significant difference according to educational status.

Keywords: Mother/Father Attitudes, Attachment Styles, Self-Perception

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
I. GİRİŞ	1
A. Problem.....	1
B. Araştırmanın Amacı.....	6
C. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	6
D. Araştırma Soruları	7
E. Sınırlılıklar	8
F. Tanımlar.....	8
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
A. Anne Baba Tutumları	10
1. Anne Baba Tutumları Boyutları.....	11
a. Demokratik Anne Baba Tutumu	12
b. Otoriter Anne Baba Tutumu	13
c. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu.....	14
d. İzin Verici İhmalkâr Anne Baba Tutumu	15

B. Benlik Algısı.....	17
1. Benlik Kavramı.....	17
2. Benlik Algısı.....	18
C. Bağlanma Stilleri.....	19
1. Bağlanma Kavramı.....	19
2. Yetişkin Bağlanma Stilleri.....	21
a. Güvenli Bağlanma.....	22
b. Güvensiz Bağlanma.....	23
c. Kaygılı-Kararsız Bağlanma.....	24
d. Kaçınan Bağlanma.....	25
D. İlgili Araştırmalar.....	26
III. YÖNTEM.....	31
A. Araştırma Modeli.....	31
B. Çalışma Grubu.....	32
C. Veri Toplama Araçları.....	32
D. Verilerin Analizi.....	34
IV. BULGULAR.....	35
A. Demografik Bulgular.....	35
B. Değişkenlerin Betimleyici İstatistik Bulguları.....	36
C. Aracılık Rolüne Yönelik Bulgular.....	36
1. Aracı Model 1'e İlişkin Bulgular.....	37
2. Aracı Model 2'ye İlişkin Bulgular.....	39
3. Aracı Model 3'e İlişkin Bulgular.....	45
4. Aracı Model 4'e İlişkin Bulgular.....	51
D. Temel Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular.....	53
E. Farklılık Analizleri.....	54

V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	58
A. Tartışma	58
1. Anne Baba Tutumları İle Benlik Algısı Arasındaki İlişkiye Bağlanma Stilleri Aracılık Etmekte Midir? Sorusuna Yönelik Tartışma.....	58
2. Anne Baba Tutumlarının, Bağlanma Stilleri İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta Mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma	59
3. Benlik Algısının, Bağlanma Stilleri İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta Mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma.....	61
4. Anne Baba Tutumlarının, Benlik Algısı İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta Mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma	62
5. Anne Baba Tutumları, Benlik Algısı Ve Bağlanma Stilleri Demografik Özelliklere Göre İstatistiksel Açıdan Anlamli Olarak Farklılık Göstermekte Midir? Sorusuna Yönelik Tartışma.....	64
B. Sonuç ve Öneriler	65
1. Uygulamaya Yönelik Öneriler	66
2. Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	67
VI. KAYNAKÇA	68
EKLER.....	89
ÖZGEÇMİŞ.....	95

ÇİZELGELER LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 1.	Demografik Bulgular	35
Çizelge 2.	Değişkenlerin Betimsel İstatistik Bulguları	36
Çizelge 3.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	41
Çizelge 4.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	42
Çizelge 5.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	43
Çizelge 6.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	45
Çizelge 7.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	47
Çizelge 8.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	48
Çizelge 9.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	49
Çizelge 10.	Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri	51
Çizelge 11.	Korelasyon Analizi	54
Çizelge 12.	Cinsiyete Göre Anne Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi	55
Çizelge 13.	Eğitim Durumuna Göre Ana Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi	55
Çizelge 14.	Benlik Algısı Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları	56
Çizelge 15.	Yaşa Göre Ana Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1. Araştırma Modeli	32
Şekil 2. Model 1	37
Şekil 3. Anne Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki	38
Şekil 4. Anne Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasında Kaçınan Bağlanma Aracı Rolü	39
Şekil 5. Model 2	40
Şekil 6. Anne Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki	40
Şekil 7. Anne Denetim/Kontrol İle Kaygılı Bağlanma Arasındaki İlişki.....	41
Şekil 8. Kaygılı Bağlanma İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki	43
Şekil 9. Anne Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasında Kaygılı Bağlanma Aracı Rolü	44
Şekil 10. Model 3	46
Şekil 11. Baba Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli	46
Şekil 12. Baba Denetim/Kontrol İle Kaygılı Bağlanma Arasındaki İlişki Modeli.	47
Şekil 13. Kaygılı Bağlanma İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli.....	49
Şekil 14. Baba Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasında Kaygılı Bağlanma Aracı Rolü	50
Şekil 15. Model 4	52
Şekil 16. Baba Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli	52
Şekil 17. Baba Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasında Kaçınan Bağlanma Aracı Rolü	53

I. GİRİŞ

A. Problem

Bireylerin doğdukları günden itibaren yaşamla ilgili ilk öğretileri aileden başlamaktadır. Bununla birlikte temel ihtiyaçların ilk karşılandığı yer de aile ortamıdır. Bu temel ihtiyaçlar barınma, beslenme, sevilme ve psikolojik ihtiyaçlar şeklinde çeşitlenebilmektedir (Ackerman, 1958). Bu doğrultuda aile ortamı bireyin tüm hayat evrelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle bireylerin aile dinamikleri incelenirken, anne baba tutumları, bireyin anne baba ile kurduğu ilişki oldukça önemlidir. Anne babanın tutumları, bireylerin psikolojik iyi oluşunu da etkilemektedir (Yavuzer, 2016; Zabun, 2011). Bireylerin bağlanma davranışları da ilk olarak aile ortamında gerçekleşmektedir. Bağlanma bireylerin önem verdiği bireylerle kurduğu duygusal bağıdır (Hamarta, 2002). Bağlanma kuramına göre bireylerdeki bağlanma çocukluk döneminde şekil almakta ve çocuk tarafından içselleştirilen bu bağ yetişkinlik döneminde bile etkisini göstermektedir (Bowlby, 1969). Yapılan araştırmalara göre bireylerin bağlanma stillerinin şekline göre algıladıkları anne baba tutumlarının farklılık gösterdiği görülmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Bununla beraber yapılan diğer araştırmalarda da anne baba tutumlarının, bireylerin kişilik gelişiminde önemli bir etkiye sahip olduğunu, bireylerin benlik algısı ile anne baba tutumlarının ilişkili olduğu görülmektedir (Cüceloğlu, 1998).

Anne babalık, anne karnından yetişkinliğe kadar çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal, entelektüel ve ruhsal gelişimini desteklemek için anne baba ve çocuklar arasındaki etkileşim sürecidir (Sukiman vd., 2016). Otoriter anne babalık ürkek ve mevcut normları sevme eğiliminde olan bir çocuk özellikleri yaratabilmektedir. İzin verici anne babalık, dürtüsel, saldırgan, tek başına kazanmak isteyen, daha az bağımsız, daha az sorumlu ve sosyal olarak daha az olgun özelliklere sahip çocuklar yetiştirme eğilimindedir. Demokratik anne babalık, çocukların bağımsız, kendini kontrol edebilen, arkadaşlarıyla ve diğer insanlarla işbirliği yapabilen çocukların özelliklerini geliştirebildikleri anne

babalık stilidir (Safaringga vd., 2020). Syamsu Yusuf'a (2007) göre, aşırı koruyucu bakım uygulayan anne babaların, ergenlik çağındaki çocuğa fiilen kendi başına bakabilecek durumda olmasına rağmen bakım ve yardım sağlamak gibi aşırı temasla davranan anne baba tutumunu ifade etmektedir. Böyle bir tutumda yetiştirilen gençler kendilerini her zaman güvensiz hissedecek, cesareti kolayca kırılacak, sorumluluktan daima kaçacak ve kendi kararlarını vermekte zorlanacaklardır (Maskur vd., 2020).

Otoriter anne babalık tarzının kullanılması çocukların benlik saygısını azaltabilmektedir (Jadon ve Tripathi, 2017; Singh, 2017). Özsaygı, kişinin yeteneklerine olan güveni ve değerleri anlamına gelmekte ve bu, ilk olarak anne baba olmak üzere aile ve çevre gibi birçok faktörden etkilenmektedir (Jadon ve Tripathi, 2017). Aile ortamı, bir kişinin benlik saygısını etkileyebilecek en savunmasız faktör olabilmektedir. Otoriter anne babalık tarzını yüksek taleplerle uygulayan çocukların, bakıcılarından hiçbir açıklama yapmadan katı emirlere uymaları beklenmektedir. Bu tür davranışlar, çocukların özerkliklerini ve seçimlerini kaybetmelerine neden olmaktadır. Esnek olmayan ve kaçınan bir strateji olarak otoriter anne babalık, kaçınan bağlanma ile ilişkilidir. Bu, daha düşük psikolojik esnekliğe yol açabilmekte ve çocuğun sorunlardan kaçmasına ve sorunları çözmemesine neden olabilmektedir. Otoriter anne babalıkta yüksek düzeyde anne baba kontrolü ve aşırı koruma, çocukların özerkliklerini kaybetmelerine ve hayattan ve işten onay almak için mücadele etmelerine neden olabilmektedir (Chen, 2022).

İzin verici anne babalık, çok gevşek bir denetim sağlayarak ve çocuğun kendisinden yeterli denetim olmaksızın bir şeyler yapmasına izin vererek çocuğun kişiliğini şekillendirmesi için sergilenen bir anne babalık tarzıdır. Anne babanın özellikleri sıcaktır, böylece çocuklar genellikle onlardan hoşlanmaktadırlar. İzin verici anne babalık aşağıdaki özelliklere sahiptir. Ana babalar, yaptıklarından çocuklarının sorumlu olup olmasını umursamamaktadırlar. Bu anne babalık tarzı fevri ve saldırgan olma, asi olma, özgüven ve özdenetim eksikliği, hükmetme, yaşamda belirsiz yön ve düşük başarı gibi çocuk üzerinde ve gelişiminde olumsuz etkileri olmaktadır (Asih vd., 2021).

Aşırı korumacı anane babalar, çocuğun gelişim düzeyi dikkate alındığında aşırı koruma sağlama eğilimindedirler (Holmbeck vd., 2002; Thomasgard vd.,

1995). Ergenlik döneminde anne babanın aşırı koruması, anne babanın ergenlerin sorunlarını yardım istenmeden çözme, ergenlerin sağlığı ve güvenliği ile aşırı meşguliyet ve ergeni çevrelerindeki her potansiyel tehlike hakkında uyarma eğilimiyle ilişkilidir. Genellikle iyi niyetli olmasına rağmen, aşırı koruma, bir çocuğun dayanıklılık ve başa çıkma becerilerinin gelişimine müdahale ettiği, potansiyel olarak kaygıya ve depresyon, düzensiz yeme ve davranış sorunları gibi diğer zihinsel sağlık sorunlarına neden olabilmektedir (Parker, 1983; Taborelli vd., 2013). Bu bağlamda, önemli sayıda araştırma, anne babanın aşırı korumasının içselleştirme ve dışsallaştırma sorunları (Van Petegem vd., 2019), akademik zorluklar (Schiffrin ve Liss, 2017) ve kaygı belirtileri dahil olmak üzere psikososyal problemler için önemli bir risk faktörü olduğunu doğrulamaktadır (Petegem vd., 2022).

Demokratik anne babalık tarzında, anne baba çocuklarını desteklemektedirler ama kendi sınırlarını da çizmektedirler. Anne baba ve çocuk arasındaki sözlü iletişim güçlüdür. Ayrıca bu tutum, çocuğun kendini özgür ve güvende hissettiği, özdenetim geliştirme fırsatı bulduğu bir aile ortamı yaratmaktadır (Kol, 2016). Demokratik anne babalar çocuklarından olgun davranışlar beklemektedirler ve aynı zamanda çocuklarından da kurallara uymalarını istemektedirler. Her şeyden önce sıcakkanlı ve ilgililerdir. Çocuklarını hassasiyetle ve sabırla dinlemektedirler. Bu tür anne babalar, aile içindeki kararlar hakkında çocukların görüşlerini almaktadırlar (Baumrind, 1966). Yılmaz'a (1999) göre, anne babaların demokratik tutumları, çocuklarda özgüven duygusunun artması, bağımsızlık, fikirlerini özgürce söyleme, girişimcilik, sorumluluk alma, olgunluk, arkadaş canlısı olma, yüksek akademik başarı, sosyal uyum, kendini geliştirme ve yaratıcı fikirler üretme gibi olumlu sonuçlara yol açmaktadır (Yildirim ve Yildirim, 2014).

Benlik kavramı, insanın çevresine ve sosyal hayatla nasıl bağ kurduğuna bağlı olarak gelişen bir unsurdur. Benlik kavramı, bireyin bilişsel boyutuyla ilişkilidir ve aynı zamanda bireyin kendine yönelik eylemlerini de temsil etmektedir (Ostgard-Ybrandt ve Armelius, 2004). Benlik kavramı, olumsuz benlik kavramı ve olumlu benlik kavramı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Genel olarak, olumlu benlik kavramına sahip bireyler yaşamlarında başarılı, yüksek özgüvene sahip, yetenekli, duygusal olarak istikrarlı, bir şeyler yapma yeteneğine

sahip, iyi kişilerarası beceriye ve çevrelerindeki insanlarla ilişkilere sahiptirler. Olumlu benlik kavramı, kendini tanıma, kendini takdir etme, kendisiyle arkadaş olma, olumlu ve rasyonel düşünme konusunda nesnel davranarak geliştirilebilmektedir (Azizi vd., 2009). Olumsuz benlik kavramına sahip bir kişinin hayatı pek iyi gitmiyormuş gibi görünme eğilimindedir. Hayatlarında her zaman sorun çıkardıkları için genellikle hayatta başarısız olmaktadır ve hayatlarını iyi yönetememektedirler. Olumsuz benlik kavramına sahip birey, kendisi veya çevresinde olup bitenlerle ilgili her şeyden tatminsizlik hissetme eğilimindedirler (Rahman vd., 2017).

Tıpkı anne baba stillerinin bireyin kişiliğinde önemli bir rol oynaması gibi, benlik saygısı da bireyin kişiliğinin psikolojik sağlamlığa ve kırılganlığa yol açan bilişsel ve motivasyonel yönlerinde önemli bir rol oynayan bir bileşendir. Benlik saygısı, bireyin kendi değeri hakkındaki yargısı olarak tanımlanabilir (Rosenberg, 1965). Benlik saygısının bir özellik olarak işlev gördüğü, yani bireylerde zaman içinde sabit olduğu varsayılmaktadır. Benlik saygısı bir öz değerlendirme olarak kabul edilmektedir. Diğer bir ifade ile olumlu/olumsuz ve hoş/nahoş olabilen bir benlik algısı ve değerlendirmesidir. Benlik saygısı yüksek olan çocuklar kendilerini iyi hissetmekte, diğer çocuklarla aralarındaki çatışmaları daha iyi çözebilmektedirler ve sorunlarla baş etmede dirençlidirler. Güçlü bir iradeye ve özgüvene sahip olmak, karar verme gücü ve özgünlük, yaratıcılık, akıl sağlığı ve akıl sağlığı, benlik saygısı ve özdeğer duygusu ile doğrudan ilişkilidir (Goyal ve Khandelwal, 2021).

Ergenler gerçekte kim olduklarını keşfetmeli, yeteneklerini ve becerilerini tanımalı ve yetişkinlik için sağlıklı bir benlik algısı oluşturmalarıdır. Bunlar ergenliğin temel gelişimsel gereksinimleridir (Eriş ve İkiz, 2013; Santrock, 2017). Ergen sağlıklı bir ergenlik, kendini geliştirme ve olumlu benlik algısı için anne baba desteğine, rehberliğine ve temel duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına ihtiyaç duymaktadır (Chow vd., 2017; Nunes ve Mota, 2017). Anne babasıyla güçlü bağlar kurabilen, duygusal ve psikolojik ihtiyaçları karşılanan ve destek alan ergenler, öz-yeterlikleri yüksek olduğu için ergenliği sağlıklı bir şekilde atlatabilmekte, sosyal ilişkileri ve kişisel gelişimleri sağlıklı olabilmektedir (Lee ve Park, 2017; Meesters vd., 2017). Ergenlerin psikolojik ve sosyal gelişimlerinde, aidiyet ve kimlik duygularında ailelerin önemli rolü

bulunmaktadır. Bireyler, özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde, çevrelerindeki insanların tutumları aracılığıyla beceriler öğrenmekte, davranış kalıpları geliştirmekte, kendileri hakkında bilgi edinmektedirler. Anne babasıyla güvenli bağ kuran ergenler, ilişkilerinde daha güvenli ve doyumlu, sosyal becerileri ve iletişim becerileri daha iyidir (Chow vd., 2017; Liu vd., 2018; Blomgren vd., 2016; Chen, 2017). Güvenli bağları olmayan ergenler ise anne babalarından tamamen uzaklaşarak, yakın ilişki kuramayan, depresif, kaygılı ve yalnız kişiler haline gelebilmektedirler (Kaya ve Öz, 2020).

Güvensiz bağlanan çocuklar başkalarıyla ilişkilerinde kendileri hakkında olumsuz beklentilerden oluşan içsel çalışan modeller geliştirdikçe, erken dönemdeki güvensiz çocuk-bakıcı bağlanma ilişkileri, yaşamın ilerleyen dönemlerinde sosyal sorunlara zemin hazırlayabilmektedir (Bowlby, 1989; Bretherton, 1991). Özellikle güvenli bağlanan çocuklar, ihtiyaç halinde yakınlık ve ilgi uyandırabileceklerini ve bakıcılarını koruyucu ve öngörülebilir olarak algılayabilmektedirler. Bu nedenle dünyayı keşfetmekte özgür hissetmekte ve diğer insanlara inanmaktadırlar. Tersine, güvensiz kaçınan çocuklar kendilerini değersiz ve sıkıntılı olduklarında yakınlık gösteremeyecek kişiler olarak algılarken, bakıcıları duyarsız ve kayıtsız ve dünyayı güvensiz olarak algılamaktadırlar. Bu çocuklar, reddeden bir bakıcının olası olumsuz tepkisiyle başa çıkmak için sıkıntı göstermemekle birlikte bağlanma davranışlarını en aza indirmektedirler. Sonuç olarak, insanlar kayıtsız veya reddedici olarak algılandıklarından, sosyal ilişkilerden kaçınabilmektedirler. Güvensiz kararsız ve dirençli çocuklar kendilerini yalnızca aşırı tepkiler yoluyla yakınlık ve bakım sağlayabilecek, bağlanma davranışlarını maksimize edecek şekilde algılarken, bakıcılar tutarsız ve öngörülemez olarak görülmektedir. Bu çocuklar, bakıcılarla yakınlığı artırmak ve sürdürmek için sıkıntı ifadelerini abartma eğilimindedirler. Bu nedenle başkalarıyla sosyal etkileşimlerinde uygunsuz bir şekilde tepki verebilmektedirler. Genel olarak, güvensiz bağlanan çocukların sosyal sorunları çözme ve arkadaşlık kurma ve sürdürme konusunda daha az yetenekli oldukları bulunmuştur (Sroufe vd., 1993). Kerns'e (1994) göre, ayrıca daha fazla reddedilme yaşayabilmekte ve akranlarından veya bakıcılarından daha az destek almaktadırlar (Colonnesi vd., 2011).

Bu araştırmada bireyler için yaşamlarının temelini oluşturan anne baba tutumları ve bireylerin benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracılık rolünün incelenmesi amaçlanmaktadır.

B. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolü incelenecektir. Araştırma 18 yaş ve üzeri, yetişkin bireyler üzerinde uygulanan ölçeklerden elde edilen bulgular üzerinden gerçekleştirilecektir.

Bu araştırmanın sonuçlarının anne baba tutumları ile benlik algısı düzeyi arasındaki ilişki; anne baba tutumları ve benlik algısı düzeyinin bağlanma stillerini yordama durumu; değişkenlerin birbirleriyle ne şekilde bir ilişkisi olduğu ile ilgili yeni bilgilerin elde edilmesinin yanında anne baba tutumları benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin ne gibi bir aracı rol oynadığı konusunda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stillerinin katılımcıların demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği de irdelenecektir. Bunlarla birlikte toplumsal anlamda da bireylere kişisel farkındalık kazandırmak bu araştırmanın önemli amaçlarından biridir.

Gerçekleştirilen bu çalışma ile Türkiye’de yaşayan kişilerden elde edilen bulguların hem ülkemizde hem de uluslararası alanda yapılacak olan gelecekteki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tüm bunlarla birlikte anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri ile ilgili elde edilen bulguların ruh sağlığı, psikolojik rehberlik ve danışmanlık alanına katkı sağlaması düşünülmektedir.

C. Araştırmanın Gerekçesi ve nemi

İnsanların ilk doğdukları andan itibaren davranışlarının ve tutumlarının şekillendiği, kültürel, toplumsal ve ahlaki değerlerin öğrenildiği ilk yer aile ortamıdır. Anne ve babaların, çocukların gelişimsel süreçlerinde sergiledikleri tutumlar çocuklara model oluşturmakta, kişiliklerinin gelişiminde önemli yapı taşlarını meydana getirmektedir. Buradan hareketle insanların yaşamları boyunca

sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri ve mutlu birer insan olarak yetişebilmeleri, karşı karşıya kaldıkları stresli ve zor durumlar ile baş edebilmeleri ve değişim gösteren şartlara kolayca uyum sağlayabilmeleri ailenin düzgün ve doğru bir şekilde rol model olmasına bağlıdır (Özen, 2019). Bireylerin algıladıkları anne ve baba tutumları kimlik gelişimi, ayrışma ve bireyselleşme ve benlik algısında önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir (Faraji ve Gençay, 2022).

Anne babaların çocuklarına karşı tutumları, bireylerin yetişkinlik dönemlerinde diğerleri ile kuracağı ilişkiler için temel oluşturmaktadır (Arı, 2005). Anne baba tutumları bağlanma ile doğru orantılıdır. Kabul edici, destekleyici anne baba tutumları güvenli bağlanma ile ilişkilidir (Sümer ve Güngör, 1999). Güvenli bağlanma yetişkinlik döneminde kurulacak olan ilişkilerdeki güven ortamını oluşturmaktadır. Dolayısıyla yetişkin bireylerin, çocukluk döneminde aile içi iletişim şekli ve bunu algılayış biçimi, şu anki benlik algısını etkileyebilmektedir. Hamarta'ya (2002) göre bebeğin bakım veren kişi ile kurduğu bağ hayatındaki her alanda etkisini göstermektedir. Bu nedenlerle anne baba tutumlarının, bireylerin bağlanma stilleri ve benlik algısı ile ilişkisini görebilme açısından araştırmada önemlilik arz etmektedir.

Akademik literatür incelemesi yapıldığında anne baba tutumları boyutlar üzerinden yeterince araştırılmamış, genelde tutum şeklinde bakılmıştır. Aynı zamanda literatürde anne baba tutumlarının boyutları anne için ayrı baba için ayrı olacak şekilde bağlanma stilleri ve benlik algısı ile ilişkisine bakılan bir araştırma yer almamaktadır. Bu sebeplerle bu araştırmanın bilimsel alana katkı sağlanması beklenmektedir.

D. Araştırma Soruları

Bu araştırma kapsamında, ‘‘ Anne baba tutumları ve benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin istatistiksel açıdan aracı rolü bulunmakta mıdır? ’’ sorusuna yanıt aranmaktadır. Ayrıca sosyo-demografik bilgilere göre anne baba tutumlarının, benlik algısının ve bağlanma stillerinin istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenecektir. Araştırmaya yönelik olarak oluşturulan alt problemler aşağıdaki gibidir;

- Anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bağlanma stilleri aracılık etmekte midir?
- Anne baba tutumlarının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır?
- Benlik algısının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır?
- Anne baba tutumlarının, benlik algısı ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır?
- Anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri demografik özelliklere göre anlamlı olarak farklılık göstermekte midir?

E. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

- Araştırma anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri değişkenleri ile sınırlıdır.
- Araştırmadan elde edilen bulguların katılım gösterenlerin ölçek sorularına verdikleri cevaplar ve ölçeklerin nitelikleriyle sınırlıdır.
- Araştırma 18 yaş üstü yetişkin bireylerle sınırlıdır.
- Araştırma 300 katılımcı ile sınırlıdır..
- Araştırma Ekim 2022 ile Mayıs 2023 tarihleri ile sınırlıdır.
- Araştırma, gerçekleştirilecek olan istatistiksel analizlerle sınırlı tutulmuştur.

F. Tanımlar

Anne Baba Tutumu: Çocuğun gösterdiği farklı durumlara yönelik olarak anne ve babanın sergiledikleri tavırlar olarak ifade edilebilir (Sak vd., 2015).

Bağlanma Stilleri: Bağlanma kavramı, bireylerin kendileri açısından önemli gördüklerine karşı geliştirmiş oldukları kuvvetli duygusal bağlardır (Çelebi ve Odacı, 2018).

Benlik Algısı: Benlik algısı; bireyin yaşamı boyunca edindiği deneyimleri, çevresel faktörler ve kişiliği etkileyen etmenler ile bunlara bağlı olarak kişinin kendisine karşı geliştirdiği olumlu ve olumsuz yargıların tümüdür (Demoulin, 1999).

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

A. Anne Baba Tutumları

Çocuk, doğduğu andan itibaren tüm gelişimine damgasını vuracak olan çocuk yetiştirme ve eğitime ilişkin anne baba inanç, tutum ve uygulamalarıyla temas halindedir. Literatür, anne babalığın çocuğun sosyal, bilişsel duygusal gelişimi üzerindeki etkisini vurgulayan çok sayıda çalışmayı içermektedir (Tocu, 2014). Çocukların tercihlerinden bağımsız olarak, anne baba tutumlarının çocukların etkinlikleri ve tutum geliştirmeleri üzerinde güçlü bir etkisi bulunmaktadır. Bandura (1973, 1974) araştırması, çocukların nasıl davranacaklarını etraflarındakileri gözlemleyerek öğrendiklerini ortaya koymaktadır. Anne babalar, arkadaşlar ve öğretmenler gibi kişiler tutum ve davranışlarıyla ve bu tutum ve davranışların sonuçları çocuklara örnek teşkil etmekte ve davranışları, değerleri, inançları ve tutumları benimseyerek bu rolü taklit etmektedirler (McFarland vd., 2014).

Uzun bir süre çocuklarının hayatlarında büyük etkiye sahip olan anne babalar, sağlıklı bir toplumun oluşmasında hayati bir rol oynamaktadırlar. Çocuğun okul öncesi dönemde anne babasıyla kurduğu duygusal bağlar, ileriki yıllarda sahip olacağı kişilik özellikleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olacaktır. İlk yıllardaki deneyimler, gelecekteki davranışların temelini oluşturmaktadır. Bu bakımdan ilgi, sevgi ve korunma gibi temel ihtiyaçları karşılanan çocukların kişilik gelişimleri olumlu yönde olacaktır. Çocukların yetişkinlerle etkileşiminin kalitesi, gördükleri bakım, kazanabilecekleri güven ve bağımsızlık, onların sağlıklı bir şekilde gelişmelerini sağlayan hayati unsurlardır. Ayrıca çocuklar aile ortamında tüm gelişim alanları ile ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkları kazanmaktadırlar (Altınkaynak, 2019).

Aileler, çocukların psikolojik ve sosyal gelişimlerinde, aidiyet ve kimlik duygularında önemli bir role sahiptirler. Bireyler, özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde, kendileri için önemli olan kişilerin tutumları aracılığıyla beceriler

öğrenmekte, davranış kalıpları geliştirmekte, kendileri hakkında bilgi edinmekte ve aileleri içinde yetişkin kişilikleri için önemli temeller oluşturmaktadırlar (Hardy vd., 2010; Kooraneh ve Amirsardari, 2015). Aile içindeki çocukların gelişiminde birkaç faktör önemli rol oynamaktadır. Bunlardan en önemlisi anne baba tutumlarıdır. Çocuklukta meydana gelen değişiklikler zorlu ve stresli olabilmektedir, bu nedenle anne baba tutumları çok önemlidir. Ancak işlevsiz aileler, yanlış ve zayıf anne baba teknikleri ve tutumları, ergenliğin zorluk ve stresinin sorunlu davranışlara dönüşmesine neden olmakta, bu da bazı çocuklar için zor bir dönemin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Kaya ve Öz, 2020).

Anne baba tutumlarına psikanalitik yaklaşımın en büyük mirası, 300'den fazla çalışmada ele alınan bir konu olan anne baba kabulü ve reddi çalışmasıdır (Rohner, 1986). Anne babanın "normal" tutumunun bir sevgi tutumu olduğu belirtilmektedir (Bakwin ve Bakwin, 1940). Bununla birlikte, anne babanın duygusal ihtiyaçları bir noktada karşılanmamışsa, anne baba bu kişilik ihtiyaçlarını kendi anne babalık davranışına taşıma eğilimi gösterebilecektir (Holden ve Edwards, 1989).

Anne baba tutumları, çocuğa yönelik tutum ve davranışlar kümesidir (Darling ve Steinberg, 1993). Araştırmalar, olumlu anne baba tutumlarının çocukların "kişilik gelişimine, benlik saygısına, öz-yeterlik algılarına, özgüvenlerine, psikolojik sağlamlıklarına, okul başarılarına" katkı sağladığını göstermiştir (Cüceloğlu, 1998; Dam, 2008; Eroğlu ve Odacı, 2019). Olumsuz anne baba tutumları çocukların depresyona yatkınlığını artırırken, mükemmeliyetçilik düzeylerini etkilemekte, kaygı ve saldırganlık düzeylerini yükseltmekte, sosyal kaygı düzeylerini artırmakta ve davranış sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Bulut ve Soyer, 2021).

1. Anne Baba Tutumları Boyutları

Anne baba yetiştirme stilleri, anne babaların çocuklarıyla etkileşime girdiklerinde sergiledikleri tutum ve davranışlarının bir sonucudur ve çocukların davranışları üzerinde doğrudan bir iz bırakmaktadır. Farklı anne babalık stilleri bir yanda etki ve iletişim ve diğer yanda talepçilik ve kontrol olmak üzere iki ana boyut etrafında dönmektedir. Anne baba etki/iletişim boyutu, anne babaların çocuklarına ne ölçüde ilgi gösterdiklerini ve çocukları kabul ettiklerini ifade

etmektedir. Bu bağlamda, Rohner anne baba davranışının kabul ve ret olmak üzere iki özelliği olduğunu ifade etmektedir (Mendo-Lázaro vd., 2019).

Rohner'e (1986,1998) göre, anne baba kabulü, çocuğun anne babaları ve diğer bakıcılardan deneyimleyebileceği sıcaklık, şefkat, ilgi, rahatlık, ilgi, bakım, destek veya basitçe sevgiyi ifade etmektedir. Sürecin diğer ucunda, anne baba reddi bulunmaktadır. Bu duygu ve davranışların önemli ölçüde yokluğu veya geri çekilmesi ve çeşitli fiziksel ve psikolojik olarak incitici davranış ve etkilerin varlığını ifade etmektedir (Aydın ve Yamaç, 2014).

Maccoby ve Martin (1983) anne babaları, anne baba talep karlığında ve duyarlılığında yüksek veya düşük olmalarına göre kategorize etmek, hoşgörülü, otoriter, demokratik ve ilgisiz olmak üzere dört anne babalık stilinden oluşan bir tipoloji oluşturmaktadır (Karçkay, 2009).

Her tutumun çocukların yaşamları üzerinde farklı etkileri olmaktadır. Demokratik tutuma sahip anne babalar, çocuklarının özgür, kendi ayakları üzerinde duran ve özgüven sahibi bir kişilik geliştirmelerini sağlayabilmektedirler. Otoriter anne babalar ise çocukların daha fazla bastırılmasına ve içine kapanmasına neden olmaktadır. İzin verici (aşırı hoşgörülü) bir tutumda, çocuk için sınırlar ve kurallar net olmadığından dolayı, bu tavırla yetiştirilen çocuklar ise ne olacağına karar vermemiş, doyumsuz, kurallara uymayan, paylaşma ve işbirliği yapma gibi becerilerden yoksun bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca anne babalar koruyucu bir tavır içinde çocuğa gereğinden fazla kontrol ve özen gösterdiklerinde çocuk, duygusal olarak hassas ve güvensiz, başkalarına aşırı derecede bağımlı bir birey haline gelmektedir (Demir ve Şendil, 2008; Sak vd., 2005). Diğer bir deyişle, anne-baba tutumları, çocukların hayatlarının, davranışlarının ve insanlarla ilişkilerinin her yönüyle şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Büyük vd., 2021).

a. Demokratik Anne Baba Tutumu

“Demokratik” bir tutuma sahip anne babalar, çocuklarına karşı duyarlı, katılımcı, ilgili ve özerkliği destekleyen bir tavır sergilemektedirler (Baumrind, 1991). Makul bir disiplin içinde çocuklarının davranışlarını ve kararlarını yönlendirmektedirler. İletişime açıktırlar ve çocukları genel olarak inisiyatif almaya ve kendi kararlarını vermeye teşvik etmektedirler (Turner vd., 2009).

Çocuklarını iyi tanımaktadırlar ve onların yetkinlik ve becerilerine göre geleceğe yönelik hedefler belirlemelerine yardımcı olmaya çalışmaktadırlar (Bodur ve Aktan, 2021).

Demokratik tutumuna sahip anne babalar, çocuğa karşı içten, derin ve koşulsuz bir sevgi beslemektedirler. Çocuğun ihtiyaç ve ilgilerine karşı duyarlı davranmaktadırlar, davranışlarını ilgi ve hoşgörülle izlemektedirler, çocuğun özerk davranmasına izin vermektedirler. Aile kuralları hakkında bilgi vererek belirli sınırlar koymaktadırlar, ancak gerekirse bu sınırları çocukla tartışabilmektedirler (Baumrind, 1966). Çocuk duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebildiği için kendine güveni gelişmeye başlamaktadır (Yavuzer, 2003). Bu tutuma sahip olan anne-babalar, çocuklarının karakterine koşulsuz sevgi göstererek saygı duymakta ve onun sorumluluk duygusunu geliştirmeye çalışmaktadırlar (Deniz vd., 2013).

Demokratik anne baba tutumu, çocuğun varlığını kabul etmeye ve onun isteklerine saygı duymaya dayanmaktadır (Demiriz ve Öğretir 2007). Demokratik ortamlarda yetişen çocuklar, zihinsel gelişime daha yatkındırlar (Eldeleklioğlu 1996). Ayrıca çocuklarına karşı demokratik tutum sergileyen anne babalar, çocuklarının davranışlarını daha akılcı yönetmekte, onları birey olarak kabul etmekte, değer vermekte ve bağımsız kişilikler geliştirmeleri için teşvik etmektedirler (Ersoy ve Ugur, 2015).

b. Otoriter Anne Baba Tutumu

Otoriter anne baba tutumu son derece kısıtlayıcı ve çok talepkar olan bir anne babalık tarzıdır. Kontrol ve olgunluk talepleri yüksek düzeyde, ancak anne babalar ve çocuklar arasında bakım ve çift yönlü iletişim düşük düzeyde görülmektedir. Otoriter anne babalar, çocuklarının bağımsızlığını kısıtlamakta ve çocuklarının bu kural ve emirleri ihlal etmesi durumunda ağır cezalarla tehdit ederek çocuklarının katı anne baba kurallarına ve emirlerine sorgusuz sualsiz uymasını istemektedirler. Çocuğun sıkı gözetim altında sıkı sıkıya uyması gereken bir okuma programı geliştirmeye kadar gidebilmektedirler. Katı disiplinci, kısıtlayıcı, cezalandırıcı bir üslup kullanmakta ve ergenlik çağındaki çocuklarının anne babalarının talimatlarına uyması konusunda ısrar etmektedirler. Otoriter anne babalar “bunu ben söylediğim için yapacaksın” ve “çünkü ben anne

babanın” gibi ifadeleri sıkça kullanmaktadırlar. Çocuklarının kendi koydukları kural ve uygulamaları sorgulamadan kabul etmesi gerektiğine inanmaktadırlar (Echedom vd., 2018).

Anne babalar temel olarak çocuklarının normal bir şekilde büyümelerini ve gelişmelerini isterler, ancak bazen anne babalar uyguladıkları anne babalık tarzının, örneğin otoriter anne babalık gibi, çocukları üzerinde olumsuz etkileri olabileceğinin farkında değildirler. Krause (2009) otoriter anne babalar tutarsız olma eğilimindedirler ve daha az geliştirici, çocukların özerkliği veya özgürlüğünü kabul etmeyen, çocuklara daha az tepki ve destek veren ve çocuklara karşı sert disiplin ve ceza uygulayan bir yapıya sahiptirler. Otoriter anne babalar, çocuklarından itaat etmelerini beklemekte ve eğer itaat etmezlerse, benlik saygılarını ve akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyebilecek şekilde cezalandırabilmektedirler (Olla vd., 2018).

Otoriter anne babalar, çocuklarının tutumlarını ve davranışlarını, mutlak standart olarak bilinen belirlenmiş davranış standartlarına uygun olarak değerlendirmeye, şekillendirmeye ve kontrol etmeye çalışmaktadırlar. Bu mutlak standardın ışığında, çocukların anne babaları tarafından belirlenen çok katı kurallara uymaları gerekmektedir. Çocuklar bu kurallara uymadıkları takdirde cezalandırılmaktadırlar. Hoskins (2014) göre, otoriter anne babalar düşük tepkisellik sergilemekte ve oldukça talepkardırlar. Bu anne babalık tarzında, anne babalar uyum ve itaat üzerinde durmakta ve bu nedenle daha az sıcak bir ortamda açıklama yapılmadan itaat edilmesini beklemektedirler. Ayrıca, otoriter anne babalar çocuklarına karşı düşük düzeyde bağlılık ve güven sergilemektedirler. Çoğunlukla açık iletişime kapalı ve çocuğun davranışlarını sıkı bir şekilde kontrol etme eğilimindedirler (Sarwar, 2016).

c. Aşırı Koruyucu Anne Baba Tutumu

Gunarsa'ya göre aşırı koruyuculuk, anne babanın çocuğu fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklara ve tehlikelere karşı aşırı derecede koruma eğilimidir, öyle ki böyle bir durumda çocuk özgürlüğe kavuşmamakta veya her zaman anne babaya bağımlı hissedebilmektedir. Aşırı korumacı tutumun, çocuğun davranışlarını sınırlayan, hem fiziksel hem de psikolojik açıdan bozukluklara karşı aşırı koruma sağlayarak çocuğu dizginleme ve şımartma eğiliminde olan bir

tutumudur. Aşırı korumacı davranış, çocuklarına hem fiziksel hem de ruhsal olarak çok fazla koruma sağlayarak çocuk yetiştirme eğilimi olduğu söylenebilir (Salmin vd., 2021).

Febiola ve Izzati (2019) aşırı korumacı davranışın, anne babaların çocuklarını her türlü öfke ve tehlikeden koruma isteği olduğunu belirtmişlerdir. Anne babalar tarafından çocuklara sağlanan aşırı koruma, çocuk gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir. Çocuklara kendi faaliyetlerini yapma ve kendi kararlarını verme özgürlüğü vermeyen davranışları içermektedir. Çocukların özgüvenlerini kaybetmelerine, sorumluluklardan kaçmalarına, kolay etkilenmelerine, duygularını kontrol edememelerine, çok bağımlı olmalarına ve kolay pes etmelerine neden olan davranışlardır (Khaerunnisa vd., 2022).

Anne babanın aşırı koruması, yüksek düzeyde düzenleme, gözetim ve müdahale içeren davranışları kapsamaktadır. Ayrıca, bu anne babalar çocuklarının bağımsız problem çözme konusunda cesaretlerini kırma eğilimindedirler (Bögels ve Brechman-Toussaint, 2006). Daha spesifik olarak, sıcakkanlı, kontrollü ve özerklik konusunda düşük anne babalığı temsil etmektedir. Anne babalar çocuklarının maruz kalacağı riskleri ve sorumlulukları sınırladığında, bu çocuklar çevrelerindeki dünyayı tehlikeli olarak algılama eğilimi göstermekte ve riskleri uygun şekilde değerlendirememektedirler. Sonuç olarak, saldırgan ve suçlu davranışları sergileme riskleri yüksektir. Aşırı koruma gibi anne baba uygulamaları, anne babaların çocuklarına yeni durumları keşfetmeleri için sağladıkları güvenli temel için bir tehdit olabilmektedir (Huijsduijnen, 2021).

d. İzin Verici İhmalkâr Anne Baba Tutumu

İzin verici anne babalar yüksek derecede sıcaklık göstermekle birlikte yüksek beklentilere sahip değillerdir. Bu izin verici ve edilgen anne babalık anlayışına göre ergenlere sevgi göstermenin tek yolu, onların tüm isteklerini yerine getirmektir. “Tabii istersen geç kalabilirsin” gibi ifadeler bu anne babalar tarafından kullanılabilir. İzin verici anne babalar hayır diyerek hayal kırıklığı yaratmak istememektedirler. Bu nedenle çocuklar birçok kararı anne babalarından bağımsız olarak alabilmektedirler. Bu durum çocukların kendilerini kontrol etmede güçlük çekmelerine neden olabilmekte ve ben merkezci

davranışlar sergileme eğilimleri ile sonuçlanabilmektedir. Anne babaların hoşgörülü ve gevşek tavırları, çocukların şımartılmasına ve toplumdaki diğer bireylere göre kendilerine öncelik verilmesini beklemelerine neden olabilmektedir. Kendilerine öncelik verilmediğinde bireyler kendilerini huzursuz ve rahatsız hissetmekte ve aile dışındaki sosyal ilişkilere uyum sağlamada zorlanmaktadırlar (Kösterelioğlu, 2018).

İzin verici anne babalar, çocuğun isteklerine yönelik davranışları kökenine veya özüne bakmadan kabul eden ve onaylayan bir yaklaşıma sahiptirler. Çocuğun davranışları çevreye zarar verse de bu davranışlar kabul görmekte ve anne babalar çocuğu kurallara uymaya ikna edememektedirler. Bu anne babalar çocuk bakımı ile ilgili daha yüksek yeteneklere sahipken, çocuklarının davranışlarını kontrol etme yeterlilikleri daha düşüktür (Craig ve Kermis, 1995; Johnson, 2006; (Mussen vd., 1990). Çocuğa aşırı özgürlük ve düşük düzeyde disiplin verirken, çocuklarından beklentileri de daha düşüktür (Önder ve Gülay, 2009).

Baumrind (1989), izin verici anne babalık tarzını, anne babaların çok az talepte bulunduğu, çocuklarını duygularını ifade etmeleri için cesaretlendirdikleri ve davranışları üzerinde kontrol kazanmak için güç kullanmadıkları, bunun yerine çocuklarının bağımsızlığını teşvik ettikleri dikkatsiz bir tarz olarak değerlendirmiştir. İzin verici anne babalık, düşük olgunluk ve kontrol beklentileri ve yüksek düzeyde sıcaklık hedefleyen çocuklar üzerinde disiplin stratejileri ile karakterize edilmektedir. Yani, anne babalar kısıtlayıcı değildirler. Otoriter anne babaların aksine, izin verici evlerde ceza çok nadiren kullanmakta ve çocuklara hayatta kendi kararlarını vermeleri için genellikle daha fazla fırsat vermektedirler (Odame-Mensah ve Gyimah, 2018).

İzin verici anne babalık, çocuklarının davranışları ve eylemleri söz konusu olduğunda çok hoşgörülü ve anlayışlı olan anne babalar tarafından gösterilmektedir. Ceza nadiren kullanılmakta ve çocuktan çok az talepte bulunularak “özgür irade” teşvik edilmektedir. Çocukların eylemlerinde ve sonuçlarında öz düzenleme yapmalarına izin verilmektedir (Dornbusch vd., 1987). Bu anne babalar dürtüsel davranışları kabul etmekte ve çocuk üzerinde neredeyse her türlü otorite, kısıtlama veya kontrolden kaçınmaktadırlar

(Baumrind, 1971). Toplumlar genellikle müsamahakar bir anne babayı, çocukları ile ilgilenmeyen ve umursamayan biri olarak görülmektedir (Canter, 2000).

B. Benlik Algısı

1. Benlik Kavramı

Benlik ile genellikle kişinin kendi varlığının veya kimliğinin, diğerlerinden veya çevreden ayrı bir nesne olarak bilinçli yansıması kastedilmektedir. Benlik kavramı, benliğin bilişsel veya kişinin kendi imajıyla ilgili düşünme yönüdür. Purkey (1988) göre, benlik kavramı "her bireyin kendi kişisel varlığı hakkında doğru olarak kabul ettiği, karmaşık, organize ve dinamik öğrenilmiş inançlar, tutumlar ve görüşler sistemidir." (Huitt, 2009).

Benlik kavramı, genel olarak her kişinin kendi kişisel varoluşu hakkında doğru olarak kabul ettiği karmaşık, organize ve dinamik öğrenilmiş inançlar, tutumlar ve görüşler sisteminin bütünüdür. Franken (1994), "benlik kavramının, belki de tüm motive edilmiş davranışların temeli olduğunu gösteren çok sayıda araştırma olduğunu belirtmektedir. Benlik kavramı doğuştan değildir, birey tarafından çevre ile etkileşim ve bu etkileşim üzerine düşünme yoluyla geliştirilmektedir (Yahaya, 1998).

Benlik kavramı Borg ve Riding'e (1991) göre, "kendini inşa etme, kendini tanımlama, kendi kendine bakış açısı olarak da adlandırılmaktadır." Baumeister'e (1999) göre, "Benlik kavramı, kendimiz hakkında nasıl düşündüğümüz ve kendimizi nasıl değerlendirdiğimizdir. Kendinin farkında olmak, kendinin bilincine sahip olmaktır". Huitt'e (2004) göre, "Benlik kavramı, kişinin kendi özelliğinin veya statüsünün değerlendirilmesi de dahil olmak üzere, kişinin oynadığı çeşitli sosyal rollerde kendini tanımlamasını içeren benlik duygusudur." (Mishra, 2016).

Benlik kavramı kavramsal, algısal ve tutumsal olmak üzere üç temel bileşene sahiptir. Benlik kavramının algısal bileşeni, bireyin kendi bedeninin görünüşüne yönelik sahip olduğu imajı ve bu doğrultuda diğer kişiler üzerinde bıraktığı izlenimleri ifade etmektedir. Benlik kavramının algısal bileşeni, bireyi diğer bireylerden farklılaştıran yeteneklerini, özelliklerini, kökenini, geçmişini ve geleceğe yönelik kavrayışını ifade etmektedir. Psikolojik benlik olarak ifade

edilen algısal bileşen kendine güven, dürüstlük, cesaret, bağımsızlık ve bunların zıtlarını içeren yaşamlarını düzenleyen özellikleri içermektedir. Benlik kavramının tutumsal bileşeni, bir bireyin kendisine yönelik sahip olduğu duyguları, tutumları, mevcut durumunu ve gelecekteki prospektüsünü, değerliliğini içeren duygularını ve benlik saygısı, kendini suçlama, gurur ve utanç gibi tutumlarını ifade etmektedir (Saikia, 2020).

Benlik kavramı, gerçek benlik, ideal benlik ve kamusal benlikten oluşmaktadır. Gerçek benlik, bireyin kendisini nasıl gördüğüdür. Bu görüş gerçek olabilmekte ya da olmayabilmektedir. İnsanlar kendilerini gerçekte olduklarından çok daha iyi görebilmekte ve tam tersine kendilerinde çok fazla kusur ve zayıflık algılayabilmektedirler. Bu nedenle kendileri hakkında olumsuz bir imaja sahip olabilmektedirler. İdeal benlik, iyi, ahlaklı ve saygın bir kişi olmak gibi bir kişinin istediği şeydir. Kamusal benlik, bir kişinin başkalarının onun hakkında ne düşündüğü hakkında ne düşündüğüdür ve kamusal benlik, gerçek ve ideal benliği etkilemektedir (Kraja, 2014).

2. Benlik Algısı

Benlik algısı, kişinin benliğini oluşturan özelliklerin farkında olması, kendi varlığının bir gözlemcisi gibi davranarak insanda geliştirdiği kendilik bilgisidir (Brown, 1993). Benlik algısı, kişinin bilişsel ve sosyal gelişimi sürecinde şekillenmektedir (Dimitriou-Christidi, 2023).

Demoulin'a (1998) göre benlik algısı, insanın yaşamsal deneyimlerinden elde ettiği pozitif ve negatif tüm bilgilerin ve deneyimlerin duygusal bir bütünü olarak ifade edilmektedir. Bununla birlikte öz saygı ve öz yeterlilik olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmaktadır. Demoulin (1999) öz yeterliliğin kişinin karşı karşıya kaldığı durumlara ya da görevlere yönelik güveni, motivasyonu ve görevlerin ortaya çıkarttığı stresi kontrol edebilmesine yönelik sahip olduğu duyarlılığı ifade etmektedir. Özsaygı ise kişinin kendisine yönelik ve hayatında önemseydiği diğer şeylere yönelik algısını ifade etmektedir. Benlik algısı genel olarak kişinin kendisini nasıl algıladığı ifade etmektedir. Kişinin kendisine has karakter yapısı benlik algısının oluşmasında çok önemli bir role sahiptir (Zembar vd., 2018).

Benlik algısı, ‘‘kişinin kendini kavramasını, ne ve kim olduğunu bilmesini, sahip olduğu özellikleri, ilgileri, yetenekleri, amaçları, sorumlulukları, tutumları ve değerleri’’ olarak ifade edilebilir (Bayat, 2003: 23). Benlik kavramı kapsamında bireyin kendisi ile ilgili sahip olduğu temel yetenekleri ve benlik ilgisiyle ilgili sahip olduğu kanaatler önemlidir. Benlik algısının göstergeleri arasında, bireyin bir iş, konu, davranış ya da obje ile ilgili olarak ‘‘yeterli değilim’’ veya ‘‘yeterliyim’’, ‘‘hoşlanmıyorum/sevmiyorum’’ ya da ‘‘hoşlanıyorum/seviyorum’’ vb. gibi yargılar yer almaktadır (Karabulut ve Tufan, 2014).

İnsanların benlik algılarının gelişimi, kendilerini gerçekleştirmeleri ve bu süreçler göz önüne alındığında bireyin çevresindeki ortam çok önemli bir yere sahiptir (Kuzgun, 1985). Benliğin gelişimine, çevrenin ve özellikle de çevrede bulunan kişilerin (baba, anne, öğretmen, arkadaş vb.) etkisi olmaktadır (Yanbastı, 1996). Bu doğrultuda benlik algısının oluşmasında bireyin anne babası, akranları ve çevresindeki diğer kişilerin değer yargıları etkili olmaktadır. Diğer bir ifade ile bireyin etkileşime geçtiği kişiler kendisini değerli olarak gördüklerinde bireyde kendisinin değerli olduğunu hissedecektir. Diğer taraftan bireyin etkileşime geçtiği kişiler kendisini değersiz olarak gördüklerinde bireyde kendisinin değersiz olduğunu hissedecektir (Coşkun ve Altay, 2009).

C. Bağlanma Stilleri

1. Bağlanma Kavramı

Bağlanma, bir insanı diğerine zaman ve mekan üzerinden bağlayan derin ve kalıcı bir duygusal bağıdır (Ainsworth, 1973; Bowlby, 1969). Bağlanma karşılıklı olmak zorunda değildir. Bir kişi, bir bireye paylaşılmayan bir bağa sahip olabilmektedir. Bağlanma, çocuklarda, üzüldüğünde veya tehdit edildiğinde bağlanma figürüyle yakınlık aramak gibi belirli davranışlarla karakterize edilmektedir (Bowlby, 1969). Yetişkinlerde çocuğa bağlanma davranışı, çocuğun ihtiyaçlarına duyarlı ve uygun şekilde yanıt vermeyi içermektedir. Bağlanma teorisi, anne baba çocuk ilişkisinin nasıl ortaya çıktığını ve sonraki gelişimi nasıl etkilediğini açıklamaktadır. 1930'larda John Bowlby, Londra'da bir Çocuk Rehberlik Kliniğinde psikiyatrist olarak çalışmıştır ve burada duygusal açıdan rahatsız birçok çocuğu tedavi etmiştir. Bu deneyim Bowlby'yi çocuğun annesiyle

ilişkinin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimi açısından önemini düşünmeye yöneltmiştir. Spesifik olarak, bebeğin anneden erken ayrılması ile daha sonraki uyumsuzluk arasındaki bağlantı hakkındaki inancını şekillendirmiştir ve Bowlby'yi bağlanma teorisini formüle etmeye yöneltmiştir (McLeod, 2009).

Bağlanma kuramı, John Bowlby ve Mary Ainsworth (1991) ortak çalışmasıdır. Etoloji, sibernetik, bilgi işleme, gelişim psikolojisi ve psikanalistlerden gelen kavramlardan yararlanan John Bowlby, teorisinin temel ilkelerini formüle etmiştir. Böylece, bir çocuğun annesiyle bağı ve bunun ayrılık, yoksunluk ve yas yoluyla bozulması hakkındaki düşüncemizde devrim yaratmıştır. Mary Ainsworth'un yenilikçi metodolojisi, Bowlby'nin bazı fikirlerini ampirik olarak test etmeyi mümkün kılmakla kalmadı, aynı zamanda teorisinin kendisini genişletmesine yardımcı olmuştur. Ainsworth, bir bebeğin dünyayı keşfedebileceği güvenli bir temel olarak bağlanma figürü kavramına katkıda bulunmakla birlikte bebek sinyallerine anne duyarlılığı kavramını ve bunun bebek-anne bağlanma kalıplarının gelişimindeki rolünü formüle etmiştir (Bretherton, 1992).

Bowlby temel sosyo-duygusal, ilişkisel ihtiyaçlardan yoksun çocukların kendi ilişkilerinde yetersiz hale geldiklerine inanıyordu. Bu fikir teorisinin merkezinde yer almaktadır ve nesiller arası aktarım olarak adlandırılmaktadır. Bugün bağlanma teorisi, gelişim psikolojisi için önde gelen kavramsal çerçevedir ve kişilerarası ilişkilerde yetişkin bağlanmalarının yanı sıra duygu düzenleme gibi bireysel düzeydeki psikolojik süreçlerin incelenmesine kadar ilerlemiştir. Yetişkin bağlanma teorisinin en üretken iki bilim insanı Mario Mikulincer ve Philip Shaver'dır (Jones, 2015).

Bağlanma, bir bebek ile birincil bakıcısı arasında duygusal bir bağın geliştiği karşılıklı bir süreçtir. Çocuğun fiziksel, nörolojik, bilişsel ve psikolojik gelişimini etkilemektedir. Temel güven veya güvensizlik gelişiminin temeli haline gelmekte ve çocuğun dünyayla nasıl ilişki kuracağını, öğreneceğini ve yaşam boyu nasıl ilişkiler kuracağını şekillendirmektedir. Bağlanma bağları yaşamın ilk üç yılındadır ve bu bağ yaşam boyu ilişkileri etkilemektedir. Yaşamın ilk yıllarında bakıcı-çocuk bağındaki travmatik bozulma veya diğer müdahaleler nedeniyle bağlanma bozukluğu ya da sorunları oluşabilmektedir. Bowlby (1974) göre, güvenli bağlanma geçmişine sahip kişiler, başkalarıyla ilişkilere ilişkin

olumlu beklentilere, başkalarıyla yakından ilgilenme eğilimine, sosyal yeterliliği destekleyen sosyal ve duygusal kapasitelere sahip olacaklardır (Crouch, 2015).

2. Yetişkin Bağlanma Stilleri

Lumiere (2012), “İnsanoğlu, diğer insanlarla yakın bağlar olmadan fiziksel veya duygusal olarak gelişemez” demektedir. Bağlanma sorunları çok az anlaşılmıştır ancak temel bir insan ihtiyacıdır. Araştırmalar, yetişkinlikte önemli kişilerle ilişki kurma şeklinin, bebeklik döneminde birincil bakıcılar ile oluşturulduğunu göstermiştir. Çocuklar, onları önemseyen kişilerle farklı türde duygusal bağlar geliştirmektedirler. Bağlanma stilleri aşk ilişkisini, strese veya kayba tepkiyi ve yaşamdaki diğer duygusal ikilemleri etkileyen farklı, nispeten istikrarlı duygusallık kalıpları biçimini almaktadır (Yahya vd., 2019).

Mary Ainsworth, bağlanmayı "zaman ve mekan boyunca bir kişi ile diğeri arasında kalıcı bir duygusal bağlantı" olarak tanımladığı bağlanma teorisini miras almıştır ve geliştirmiştir. Bağlanmanın gelişmesiyle birlikte yetişkin bağlanmasına daha fazla ilgi gösterilmiştir. Berman ve Sperling, yetişkin bağlanmasının hem fiziksel hem de psikolojik olarak istikrarlı bir güvenlik sağlayan bağlanma nesnelere aramaya ve sürdürmeye yönelik bireysel bir eğilim olduğuna dikkat çekmiştir (Berman ve Sperling, 1994). Weiss (1987) yetişkin bağlanmasının diğer sosyal ilişkilerden yakınlık arama, güvenli bir temel oluşturma ve ayrılığa direnme olmak üzere üç şekilde ayrıldığına inanmaktadır (Liu vd., 2020).

Bowlby'nin (1969) orijinal teorisi, "benlik" ve "diğerlerinin" temsilleri gibi iki tür içsel çalışan model önermiştir. Bunu göz önünde bulundurarak, Bartholomew ve Horowitz (1991), iki seviye "kendini temsil etme (olumlu veya olumsuz)" ile iki seviye "başkalarını temsil etme (pozitif)" birleştirerek dört kategorinin mantıksal olarak türetilebileceğini önermişlerdir. Kendini temsil etme modeli, yakınlık (kendiliğin desteğe değer olup olmadığı) hakkındaki kaygıyı yansıtmakta ve başkalarını temsil etme modeli, yakınlıktan kaçınmayı (diğerlerinin güvenilir olarak görülüp görülmediğini) yansıtmaktadır. Bartholomew ve Horowitz (1991) bu iki eksene dayalı olarak dört kategori kavramsallaştırmıştır: Birinci kategori olumlu kendilik ve başkaları temsillerini içermekte, ikinci kategori olumlu kendilik temsillerini ancak olumsuz başkalarını

temsili içermekte, üçüncü kategori olumsuz kendilik ve başkaları temsillerini içermekte ve dördüncü kategori olumlu kendilik temsilini, ancak olumsuz başkalarını temsil etmeyi içermektedir. Bu kategoriler sırasıyla güvenli, güvensiz, kaygılı ve kaçınan stiller olarak adlandırılmıştır (Tamaki ve Takahashi, 2013).

a. Güvenli Bağlanma

Güvenli bağlanmanın temelinde, hem başkalarıyla ilişki kurma hem de onlardan ayrılma konusunda kendini özgür ve güvende hissetme olduğu söylenebilir. Yani, güvenli bağlanma, bir yandan güvenli bir şekilde başkalarıyla ilişki kurmayı diğer yandan da kendi başına keşfetmek için onlardan güvenli bir şekilde ayrılmayı içermektedir (İmamoğlu, 2005).

Ergenlik ve yetişkinlikte, insanlar kendilerini güvende hissetmek için güvenli bağlanma ve erişilebilir, hassas ve ulaşılabilir bir bağlanma figürü arayışı içerisindeyler. Bağlanma stilleri yaşamları boyunca şekillenmeye devam etmektedir. Annesiyle güvenli bağlanma stili geliştiren kişi, kendisini sevebilir, başkalarını ise ulaşılabilir ve duyarlı olarak algılama eğilimindedir. Bu güvenli bağlanmanın sağlanması, sağlıklı ve sosyal bir gelişim için çok önemlidir. Öte yandan, güvensiz bağlanma stillerinden birine sahip olan kişinin ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilir biri olarak algılanması ya da kendine değer verdiğine inanması oldukça güç bir durumdur (Uğural, 2014).

Güvenli bağlanma, başkalarının yeterliliklerine saygı ve güvene dayalı faydalı sosyal ilişkiler kurma yeteneğini yansıtmaktadır (Lopez ve Brennan, 2000). Güvenli bireyler, değerli hedeflere ulaşmanın yollarını buldukça hem özerk olarak hem de başkalarıyla etkin bir şekilde çalışma eğilimi göstermektedirler. Beceriklilikleri ve kendi becerilerine olan güvenleri, hedefe yönelik tutum ve davranışlarını kolaylaştırmaktadır. Güvenli bireyler, dünyanın kendileri ve amaçlarına ulaşmaları için güvenli bir yer olduğu hissine sahiptirler. Güvenli insanlar için bu, becerikliliklerinin özellikle değerli iş hedeflerine ulaşmak için irade ve yol bulmalarına yardımcı olacağı anlamına gelmektedir (Simmons vd., 2009).

Güvenli bağlanan bireyler, güvenli içsel çalışma modellerine sahip olduklarından, akranlarıyla etkileşimlerinde daha fazla güven ve destekleyiciliğe

sahiptirler (Bolwby, 1969/1982). Ayrıca yakın ilişkilerde daha rahattırlar ve romantik partnerlere daha fazla güvenmektedirler (Demirtaş, 2019).

Güvenli bağlanma, stresli durumlarda kişilerarası ilişkileri kolaylaştırmaktadır. Güvenli bağlanan bireylerin kendilerine ve başkalarına yönelik olumlu algıları, diğerlerine daha yakın bir şekilde güvenmelerini, güçlü ilişkiler kurmalarını ve stresli durumlarda başkalarından destek almalarını sağlamaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Güvenli bağlanan bireyler, yüksek düzeyde duygusal farkındalık ve empatik becerilere sahip olduklarından dolayı (Laible, 2007), başkalarındaki duygusal sıkıntıya karşı daha duyarlı hale gelebilmektedirler. Bu bireylerin uyum becerileri de yüksektir. (Akhunlar, 2010; Cooper vd., 1998). Tüm bu özellikler, güvenli bağlanan bireylerin kişilerarası sağlıklı ilişkiler kurmaları için fırsatlar sunmaktadır (Çapan, 2018).

b. Güvensiz Bağlanma

Bireysel bir ilişki, güvensizlik öğeleriyle birlikte endişeli veya kaçınan öğeler içeriyorsa ve güvenli bir temelden yoksunsa güvensiz bağlanma olarak adlandırılmaktadır. İşlevsiz bir ilişki olarak kabul edilmektedir. Güvensiz bağlanma tarzı psikopatoloji için psikolojik ve sosyal risk faktörleri sağladığı tespit edilmiştir. Bunlar aynı zamanda biyolojik temellerle de bağlantılıdır. Güvensiz bağlanma tarzının, zayıf duygu düzenlemesi ve yakın destek eksikliğini içeren stresle başa çıkma üzerinde önemli etkileri olmaktadır. Bu nedenle, olumsuz yaşam olaylarının yarattığı tehdit veya meydan okuma zamanlarında, güvensiz bir tarza sahip olanlar duygusal bozukluk riski altındadır. Örneğin, bağlanma figürlerinden destek isteyememekte veya onlardan destek alamamaktadırlar. Güvensiz bağlanma stiline partner ilişkisi, yakın sırdaşların varlığı ve anne baba kapasitesi üzerinde olumsuz etkileri olmaktadır (Volling vd., 1998). Aynı zamanda benlik saygısını da etkilemektedir (Kadir, 2017).

Güvensiz bağlanma stiline, yetişkinlikte hem kendilik hem de başkaları hakkındaki olumsuz görüşleri açıklamak için dengelenen çarpık, içsel çalışma modelleri' yaratan, anne babalarla çocuklukta olumsuz ilişkilerden kaynaklandığı ileri sürülmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Hazan ve Shaver, 1987). Güvensiz bağlanma stili aynı zamanda stres modelleriyle de bağlantılıdır, daha az etkili başa çıkmayla ilişkilendirilmektedir (Mikulincer ve

Shaver, 2005). Güvenli bireyler, aksine, duygularını kabul eder ve uygun şekillerde sergilerler (Shaver ve Mikulincer, 2002) ve olayların bunaltıcı veya kontrol edilemez olarak algılanma boyutunu azaltmak için olumsuz ve acı verici deneyimlerini önemli kişilerle açıkça paylaşırlar (Kadir ve Bifulco, 2013).

Yetişkin bağlanma stilleri genellikle bağlanma kaçınması ve bağlanma kaygısı olmak üzere iki yönelim altında incelenmektedir (Turan vd., 2016). Düşük kaçınma ve düşük kaygı gösteren bireyler güvenli bağlanırken, yüksek düzeyde kaygı ve kaçınma gösteren kişiler güvensiz bağlanma eğilimindedir. Çocuklukta bağlanma ve yetişkinlikte bağlanma, literatürde geniş ölçüde farklı kavramlar olarak kabul edilse de, güvenli bağlanmadan güvensiz bağlanmaya uzanan bir davranış yelpazesini paylaşırlar. Bu davranışlarda yer alan kaçınma ve kaygı seviyeleri, güvenli bağlanan bireyleri güvensiz bağlanılardan ayırmak için parametreler olarak kullanılmaktadır (Shen vd., 2021).

c. Kaygılı-Kararsız Bağlanma

Kişinin yalnızlık ve üzüntü hissetmemesi için güvenlik ve aidiyet duygusu, bağlanmanın temel özellikleridir (Hutchison, 2006). Özellikle kaygılı (kararsız) bağlanma tarzına ilişkin yapılan araştırmalar, çocuk ve bakıcı arasındaki uyumsuz etkileşim örüntülerinin, çocukta bağlanma sistemini ilişkiyi sürdürmek için kontrol etme ihtiyacı hissine neden olabileceğini göstermektedir. (Cassidy ve Berlin, 1994). Elverişli ve sorumlu olan tek figürlü bağlanma, sıkıntı anında duygusal dengeyi desteklemek için güvenli bir temel sağlamakta ve güven, destek, yeterlilik ve popülerlik ile diğerleri hakkında olumlu bir model oluşturabilmektedir ve bunların tümü güvenli bir bağlanma oluşturmaya neden olmaktadır. Buna karşılık, güvensiz bağlanma stilinde bağlanma figürü, ihtiyaçları ve stres zamanlarını karşılamak için sorumsuz veya kararsız bir biçim olarak ortaya çıkmaktadır. Kişi, ilişkiyi sürdürmenin kendi sorumluluğu ve görevi olduğunu düşündüğü için, özerklik ve ilişkinin özgürlüğüne ilişkin olarak kendini suçlu hissetmekte ve seçtiği kişiyi kaybetme korkusu nedeniyle, bir bakım stratejisi olarak kendi içinde bir kendine-uyumluluk oluşturmakta ve bu yetişkinlikte romantik ilişkilerde sorunlara yol açmakta ve taciz edici ve tatmin edici olmayan bir ilişkinin zor kopmasına neden olabilmektedir (Honari ve Saremi, 2015).

Kaygılı bağlanma eğilimi gösteren bireyler, eşlerinin kendilerini reddedeceğinden, terk edeceğinden veya sevgi ve ilgilerinin değersiz olduğu gerekçesiyle yargılanacağından endişe duymaktadırlar (Locke, 2008). Aksine, kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler, yakınlık ve bağlılıktan rahatsızlık duymaktadırlar. Başkaları ve geliştirdikleri ilişkiler hakkında güçlü olumsuz inançları olabilmektedir. Bu insanlar, yakın ilişkilerde yakınlığın ve karşılıklı bağımlılığın önemini kabul etmemekte ve bunun yerine bağımsızlık ve özgüveni savunmaktadırlar (Tolan, 2021).

Kaygılı bağlanma stiline sahip insanlar, kendini değerlerine kanıtlama çabasıyla aşırı performans gösterdiklerinde, genellikle eş zamanlı olarak reddedilme korkularını, kusurlu hissetme duygularını ve kendileri ve başkalarıyla ilgili diğer mücadeleleri saklamaya çalışmaktadırlar. Bu problemler her tekrarlandığında, bilinçsizce, farkındalıktan uzaklaşabilmektedirler. İnsanlar, artan sıkıntılarında depresyon, kaygı, uykusuzluk, genel yorgunluk veya kronik sırt ağrısı gibi birçok şekilde tepki verebilmektedirler. Ayrıca aşırı yemek yiyebilmekte, alkolü kötüye kullanabilmekte veya aşırı alışveriş yapabilmektedirler (Becker-PheLPs, 2014).

d. Kaçınan Bağlanma

Kaçınan bağlanma tarzına sahip olan kişiler diğer insanlarla kıyaslandıklarında diğer kişilere en az güven duyan, romantik sevgili ve ilişkilerle ilgili olarak negatif düşünce ve deneyimler içerisinde olan, diğer kişilerle yakınlık kurmaktan kaçınan bireyler olarak ifade edilebilir (Subaşı ve Kazan, 2020).

Bir kişinin sergilediği kaçınması davranış ve tutumları bakım verenin ilgisizliğinden ve buradan hareketle umursamaz ve güvensiz olmasına yönelik algıdan ortaya çıkmaktadır. Bu algının bir sonucu olarak bireyler başkalarına bağlanmakta ve yakın ilişkiler kurmakta problemler yaşamaktadırlar. Diğer kişilere bağlanma bakımından problem yaşayan bireyler öz güvenleri açısından da sorunlu olarak görülmektedirler. Bu kişiler diğer kişilerle ilişki kurmada rahatsız hissetmektedirler. Daha çok duygularını dışa vurmak yerine içe kapanıktırlar ve insanlardan uzaklaşma eğilimi göstermektedirler. İlişkilerden aldıkları doyum en az düzeydedir ve daha çok bu bağlanma stiline erkeklerde görülme olasılığı daha

fazladır. Kaçınan bağlanma tarzında bireyler, diğer insanlar ile bağlanmayı reddetmektedirler. Benzer olarak hiçbir insanında kendilerine bağlılık duymalarını tercih etmemektedirler (Kızıl, 2022).

Kaçınan bağlanma tarzı olan bireylerin kendilerine yönelik benlik algıları olumlu, diğer kişilere yönelik algıları ise olumsuzdur. Zor ve stresli durumlarda dışarıdan kendilerine destek gelmeyeceğini düşündüklerinden dolayı kendi kendilerine yetmeleri gerektiği inancına sahiptirler. Diğer kişilerle bağ kurmanın ve diğer kişilere güvenmenin tehlikeli olduğu düşüncesine sahip olduklarından dolayı yakınlık ve bağ kurmaktan kaçınmaktadırlar, diğer kişilere ve yakın ilişkilere olan gereksinimlerini reddetmektedirler. Diğer kişilerden destek ve yardım istemeye çekinme eğilimi göstermektedirler. İlişkilerdeki yakınlık ve samimiyet bu bireyler için rahatsızlık verici bir durumdur. Genel olarak eşlerine yönelik ilgisiz ve soğuk davranmaktadırlar. Mesafeli ve soğuk bir yapıya sahiptirler (Halitoğulları, 2023).

D. İlgili Araştırmalar

Kaya ve Öz (2020) anne baba tutumlarının ve bağlanma biçimlerinin benlik algılarındaki rolünü incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; algılanan anne baba tutumlarının ve bağlanma stillerinin ergenlerin benlik gelişimleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Ergenlik gelişim sürecini atlatmakta, şimdiki ve gelecekteki yetişkin sorumluluklarını yerine getirmede ve ruhsal sorunları azaltmada anne-babalarla kurulan güvene dayalı ilişkiler ve algılanan demokratik anne baba tutumlarının daha sağlıklı ve verimli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özyürek vd. (2016) anne baba tutumları ile benlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; anne babaların otoriter tutumları arttıkça çocukların kendilerine ve okuldaki başarılarına ilişkin olumlu benlik algıları azalmaktadır. Anne ve babanın demokratik tutumu arttıkça çocuklar kendilerini daha mutlu, daha uyumlu algılamakta ve kendilerinden memnundurlar. Öte yandan, anne babaların izin verici tutumları arttıkça çocukların popüler olma algıları ve dış görünüşlerinden memnuniyetleri de artmaktadır. Anne ve baba arasındaki ilişkinin ve ayrıca çocuklarına karşı

tutumlarının benlik algısının oluşumunda son derece belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güngör ve Akyıldız (2022) üniversite öğrencilerinde algılanan anne baba tutumlarının sosyal ilgi düzeyine etkisinde benlik saygısının aracı rolünü incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; benlik saygısının demokratik tutumun sosyal ilgi üzerindeki etkisine kısmen aracılık ettiğini ve otoriter tutumun sosyal ilgi üzerindeki etkilerine tamamen aracılık ettiğini göstermiştir. Sonuçlar ayrıca koruyucu tutumun sosyal ilgi üzerinde doğrudan veya dolaylı bir etkisinin olmadığını ortaya koymuştur.

Oğuz ve Körükçü (2010) öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini ve anne baba tutumlarını incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; yaşın demokratik tutum ve koruyucu-talepçi tutum üzerinde önemli olduğu, sınıf değişkeninin benlik saygısı, demokratik, koruyucu-talepçi ve demokratik tutumlar üzerinde anlamlı bir farklılığa neden olmadığı, öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri ile demokratik, otoriter ve koruyucu-talepçi tutumlar arasında ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cankardaş (2019) kadın ve erkeklerde olumsuz değerlendirilme korkusunun belirlenmesinde benlik saygısı ve algılanan anne baba tutumlarının rolünü incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; düşük benlik saygısı, kadınlar arasında olumsuz değerlendirilme korkusundaki varyansın %12'sini açıklıyordu. Aşırı koruyucu anne baba tutumları, erkekler arasında olumsuz değerlendirilme korkusundaki varyansın %20'sini açıklamaktadır. Bulgular, olumsuz değerlendirilme korkusu gelişimini etkileyen faktörlerin araştırılmasında ve önleyici müdahalelerin geliştirilmesinde toplumsal cinsiyet rolü beklentilerinin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Doğruyol ve Yetim (2019) anne babaya bağlanma, algılanan anne baba tutumu ile akran ilişkileri arasındaki ilişkilerde benlik saygısının aracılık rolünü incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; benlik saygısının anneye yönelik bağlanmayla akran bağlılığının arasındaki ilişkilerde ve baba ilgi, kabul ve sevgi tutumlarıyla akran bağlılığının arasında olan ilişkilerde kısmi aracılık ettiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında, çocuk yetiştirme stillerinin ve

bağlanma örüntülerinin akran ilişkileri üzerinde oldukça etkili olduğu belirlenmiştir.

Wu (2009) bağlanma biçimi ile benlik kavramı netliği arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; benlik saygısının bağlanma eğilimi ile benlik kavramı netliği arasındaki ilişki üzerindeki aracılık etkisi, güvenli bağlanan kişilerin daha yüksek benlik saygısına sahip olduğunu ve bunun da daha fazla benlik kavramı netliği ile sonuçlandığını gösteren bir yol modelinde desteklenmiştir.

Özyürek ve Çetin (2022) anneye güvenli bağlanmanın orta çocukluk döneminde benlik algısına etkisini incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; orta çocukluk döneminde anneye yönelik güvenli bağlanma stilinin ve benlik algısının baba mesleğiyle ilişkili olduğu, doğum sırasının, aile yapısının ve cinsiyetin çocukların benlik algılarındaki önemli değişkenlerden oldukları belirlenmiştir. Orta çocukluk döneminde çocuk ve anne bağlanma biçiminin yüksek benlik algısının gelişimine etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güngör ve Kaba (2021) erken yetişkinlik dönemindeki bireylerde benlik saygısının bağlanma stilleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi: duygusal bağımlılık ve yalnızlığın aracı rolünü incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; benlik saygısının negatif ve yalnızlığın endişeli ve kaçınan bağlanma stillerini pozitif olarak yordadığını göstermiştir. Duygusal bağımlılık kaygılı bağlanmayı pozitif, kaçınan bağlanma stillerini ise negatif olarak yordamıştır. Ayrıca, önyükleme analizi, benlik saygısı ile kaçınan ve kaygılı bağlanma arasındaki ilişkilerde yalnızlığın anlamlı bir kısmi aracı rol oynadığını, duygusal bağımlılığın ise anlamlı bir aracı olmadığını göstermiştir.

Özçelik (2017) üniversite öğrencilerinin anne baba tutumlarına ilişkin algıları ve anne babaya bağlanma biçimleri karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; ergenlerin anne ve baba tutum algıları ile anne baba bağlanma stilleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu görülmüştür. Yetkili anne baba stili, diğer üç anne baba stilinden (otoriter, izin verici/hosgörülü ve ihmalkâr) daha güvenli bağlanmaya sahiptir. Ayrıca hem anneye hem de babaya bağlanma alt ölçeklerinde diğer üç anne baba stilinden daha iyi sonuçlar vermiştir.

Ahmadova ve Yavuz (2019) annenin bağlanma özelliğiyle anne baba tutumları ve çocukların ruhsal, davranışsal durumları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; kaygılı bağlanmayla otoriter anne baba tutumunun arasında pozitif yönlü, kaçınan bağlanmayla otoriter anne baba tutumunun arasında negatif yönlü ilişkinin olduğu saptanmıştır. Otoriter anne baba tutumunun ergenlikte dışsallaştırma ve içselleştirme problemlerine neden olabileceği görülmüştür.

Bylsma, Cozzarelli ve Sumer (1997) yetişkin bağlanma stilleri ile genel benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; güvenli ve kayıtsız katılımcıların, meşgul veya korkak katılımcılara göre daha yüksek genel benlik saygısı ve daha yüksek ortalama yeterlilik bildirdikleri görülmüştür. Bununla birlikte, bağlanma stilleri arasındaki yeterlikteki önemli farklılıklar, yalnızca sosyal olarak ilgili alanlarda meydana gelmiştir. Hem bağlanma stillerinin hem de alana özgü yeterliliğin, genel benlik saygısındaki varyansın bağımlı kısımlarında anlamlı bir şekilde açıklandığını ve bu iki değişken arasındaki örtüşmeyi göstermiştir.

Ghazal ve Jaradat (2009) yetişkin bağlanma stilleri ile benlik saygısı ve yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; endişeli-kararsız ve güvenli bağlanma stillerinin her birinin benlik saygısı ve yalnızlık ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir. Kaçınan bağlanma stili ile benlik saygısı arasında ve bu bağlanma biçimi ile yalnızlık arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Aynı şekilde, regresyon analizi, kaygılı-kararsız ve güvenli bağlanma stillerinin her birinin benlik saygısı ve yalnızlığın yordamasına anlamlı katkı sağladığını göstermiştir. Ayrıca en yaygın bağlanma stilinin güvenli bağlanma olduğu bulunmuştur.

Shen, Liu ve Brat (2021) bağlanma, benlik saygısı ve psikolojik sıkıntı arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre; çocuklukta bağlanma benlik saygısı, yetişkinlikte bağlanma ve psikolojik sıkıntı ile önemli ölçüde ilişkili bulunmuştur. Çocuklukta bağlanma ile yetişkinlikte bağlanma arasındaki ilişkide benlik saygısının anlamlı bir aracı olduğu belirlenmiştir. Ek olarak, yetişkin bağlanması benlik saygısı ile psikolojik sıkıntı arasındaki ilişkiye önemli ölçüde aracılık etmiştir.

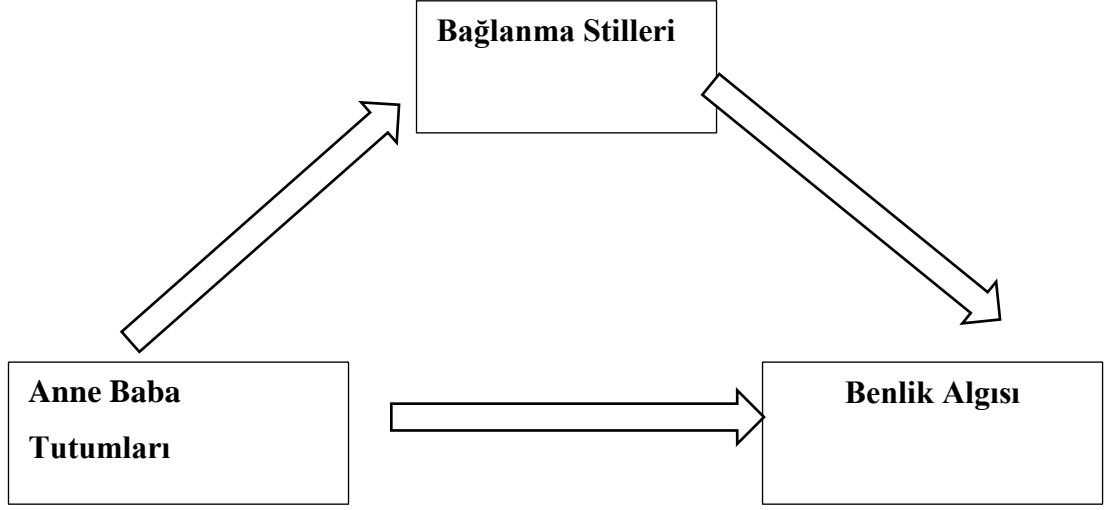
Wu (2009) bağlanma stili ile benlik kavramı netliği arasındaki ilişkide benlik saygısının aracılık etkisini incelemiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre; kaygı ve kaçınma bağlanma eğilimlerinin kendinden emin olma ve benlik kavramının netliği ile negatif ilişkili olduğunu göstermiştir. Benlik saygısının bağlanma eğilimi ile benlik kavramı netliği arasındaki ilişki üzerindeki aracılık etkisi, bir yol modelinde desteklenmiştir. Bu, güvenli bağlanan kişilerin daha yüksek benlik saygısına sahip olduğunu ve bunun da benlik kavramının daha net olmasıyla sonuçlandığını göstermektedir.

III. YÖNTEM

A. Araştırma Modeli

Bu çalışma genç yetişkinlerde anne baba tutumları ve benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolünün ilişkisel tarama modeli ve yapısal eşitlik modeli ile incelenmesini içermektedir. Literatürde ilişkisel tarama modeli, incelenen geçmiş dönemlerde gerçekleşen veya var olan, halen devam eden olguların sahip oldukları özelliklerin belirlenmesi, yapısının incelenmesi için söz konusu iki ya da daha çok sayıda olan değişkenlerin aralarındaki ilişkilerin tespit edilmesi, bu ilişkilerin derecelerinin ve yönlerinin belirlenmesine yönelik kullanılan betimsel istatistiksel araştırma modeli olarak ifade edilmektedir (Creswell, 2017; Karasar, 2009).

Bu çalışmanın ikinci istatistiksel araştırma modeli de, incelenen değişkenlerin aralarında aracı rolün olup olmadığına yönelik yapısal eşitlik modeli oluşturmaktadır. Yapısal eşitlik modeli, araştırmayla ilgili olarak değişkenlerin aralarında kurulan istatistiksel modelin geçerlilik durumunun test edilmesini kapsayan, değişkenlerin aralarında kompleks düzeyde bulunan doğrudan ve dolaylı, gizli ya da açık ilişkilerin değişkenli ve çok boyutlu bir şekilde istatistiksel analizlerini içeren istatistiksel bir modeldir (Schumacker ve Lomax, 2004). Bu çalışmanın modeli olarak genç yetişkinlerde anne baba tutumları ve benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolünü incelenecektir. Modelde anne ve baba tutumları bağımsız değişken, bağlanma stilleri aracı değişken, benlik algısı ise bağımlı değişken olarak belirlenmiştir. Yapısal eşitlik modeli (YEM), regresyon analizine göre daha güvenilir sonuçlar verdiği için (Meydan ve Şeşen, 2011) araştırmada kullanılması tercih edilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Modeli

B. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan 18-45 yaş arası genç yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini uygun örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Uygun örnekleme, katılımcıların seçiminin gönüllülükleri ve uygunlukları göz önüne alınarak yapıldığı ve örneklemin araştırmanın amacına yönelik kullanışlı bilgiler sağlayan bir yöntem olarak görülmektedir (Creswell, 2017). Araştırma kapsamında sınırlı zaman içerisinde en çok katılımcıya ulaşılabilme amacı ile uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmaya katılım gösteren katılımcıların sosyo-demografik bilgileri çizelge 1'de verilmiştir.

Çalışma grubuna uygulanacak olan anketle ilgili olarak İstanbul Aydın Üniversitesi Komisyonu'na başvurulmuştur. Komisyondan gerekli izinlerin alındığına dair Etik Komisyon Onay Bildirimi ekler kısmında yer almaktadır. Dolayısı ile araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler alınmıştır.

C. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitim bilgisi gibi demografik bilgileri yer alacaktır.

Çocuk Yetiştirme Stilleri Ölçeği: Maccoby ve Martin'in modeli (1983) ve Steinberg ve arkadaşlarının (1991) çalışmaları örnek alınarak Sümer ve Güngör

(1999) tarafından geliştirilen bir ölçektir. Ölçekte anne ve babaların çocuk yetiştirme stilleri annelere yönelik ayrı babalara yönelik ayrı olmak üzere farklı olarak ölçülmektedir. Ölçeğin annelere yönelik toplamda 22 madde ve babalara yönelik toplamda 22 madde olmak üzere 44 maddeden oluşmaktadır. Maddelerin ölçümünde 5'li Likert kullanılmaktadır. 22 soru içerisinde 11 madde kabul ve ilgi boyutunu, 11 madde de denetim ve kontrol boyutunu ifade etmektedir. Baba ve anneden algılanan kabul/ilgi boyutunun Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .94, anne sıkıdenetim/kontrol Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .80, baba sıkıdenetim/kontrol Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .70'tir. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı anne kabul/ilgi için .91, anne sıkı denetim/kontrol .88, baba kabul/ilgi .93, baba sıkı denetim/kontrol .88 olarak bulunmuştur.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri: Fraley ve arkadaşları (2000) tarafından geliştirilmiştir. Yetişkin bireylerin bağlanma stillerinin ölçülebilmesi geliştirilen bir ölçektir. Ölçeğin orijinalinde 36 madde yer almaktadır. Her soru maddesi 7'li Likert tipinde ölçülmektedir. Bu ölçeğin kaçınma ve kaygı olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Her boyutun toplam madde sayısı 18'dir. Ölçeğin kaygıya yönelik Cronbach alfa değeri .93, kaçınmaya yönelik ise .95'dir (Fraley vd., 2000). Ölçek Selçuk vd. (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Türkçe'ye uyarlanmış olan bu ölçeğin orijinalinde de kaçınma ve kaygı olmak üzere iki alt boyut yer almaktadır. Yine her boyutun toplam madde sayısı 18'dir. Türkçe olan ölçeğin kaçınmaya yönelik Cronbach alfa katsayısı .89 ve kaygıya yönelik Cronbach alfa katsayısı .86'dır. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kaygılı bağlanma için .80 ve kaçınan bağlanma için .50 olarak bulunmuştur.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği: Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğe ait 12 tane alt boyut bulunmaktadır. Ölçekte yer alan ilk boyut benlik saygısının ölçülmesine yönelik geliştirilmiştir ve diğer alt boyutlarda benlik saygısıyla bağlantılı olduğu düşünülen durumları ölçmek amacı ile kullanılmaktadır. Benlik saygısı ölçeği toplamda 10 soru maddesinden oluşmaktadır. Ölçek 4'lü Likert tipi olarak ölçülmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .80'dir. Bu ölçek Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış

olan bir ölçektir. Bu araştırmada ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

D. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 22 ve AMOS 24 istatistik programları kullanılmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Katsayısı ile ele alınmaktadır. Ardından araştırma soruları göz önüne alınarak aracılık modelleri sınanmaktadır.

Modelde bir ölçeğin fazla madde ile ölçüm daha fazla tahmin edilmesi gereken parametreye sebep olmaktadır. Dolayısıyla, parselleme yöntemi ile faktör analizi yaparak aynı ölçek tüm maddeleriyle temsil edileceğine, faktör yüklerine göre ağırlıkları alınarak daha az madde ile temsil edilmiştir ve daha sade bir modele ulaşılmıştır (Little, 2002). Anne kabul ilgi (1,7,9,15), anne denetim kontrol (6,8,12, 18), baba kabul ilgi (5,7,9,15), baba denetim kontrol (4,6,18,22), kaçınmacı bağlanma (8,16,18,24,30), kaygılı bağlanma (3,5,7,13,15), benlik algısı (3,5,6,7) maddeler kullanılarak parsellenmiştir.

IV. BULGULAR

Bu bölümde demografik bulgulara, değişkenlerin betimleyici istatistik bulgularına, aracılık rolüne yönelik bulgulara, temel değişkenler arasındaki ilişkilere dair korelasyon bulgularına, anne baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısı farklılık analizlerine yer verilecektir.

A. Demografik Bulgular

Çizelge 1’de araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet, yaş ve eğitim gibi demografik özellikleriyle ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 1. Demografik Bulgular

Değişkenler	N	%	
Cinsiyet	Kadın	216	54,5
	Erkek	180	45,5
Yaş	18-21	83	21,0
	22-25	106	26,8
	26-29	109	27,5
	30-33	61	15,4
	34 ve üzeri	37	9,3
	Eğitim	Lise	87
	Ön Lisans	66	16,7
	Lisans	190	48,0
	Lisans Üstü	53	13,4
Toplam	396	%100	

Araştırmaya katılanların %54,5’i (n=216) kadın ve %45,5’i (n=180) erkektir. %21’i (n=83) 18-21 yaş aralığında, %26,8’i (n=106) 22-25 yaş aralığında, %27,5’i (n=109) 26-29 yaş aralığında, %15,4’ü (n=61) 30-33 yaş aralığında, %9,3’ü (n=37) 34 yaş ve üzerindedir. %22’si (n=87) lise mezunu, %16,7’si (n=66) ön lisans mezunu, %48’i (n=190) lisans mezunu, %13,4’ü (n=53) lisans üstü mezunudur.

B. Değişkenlerin Betimleyici İstatistik Bulguları

Çizelge 2’de anne baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısı değişkenlerinin betimsel istatistik bulgularına yer verilmiştir.

Çizelge 2. Değişkenlerin Betimsel İstatistik Bulguları

Değişkenler	n	Ortalama	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
Anne Kabul/İlgi	396	3,52	,88	-,557	-,275
Anne Denetim/Kontrol	396	2,90	,83	,288	-,491
Baba Kabul/İlgi	396	3,12	1,02	-,374	-,723
Baba Denetim/Kontrol	396	2,74	,89	,115	-,625
Kaygılı Bağlanma	396	3,95	,89	,013	-,631
Kaçıngan Bağlanma	396	4,44	,52	-,306	,390
Benlik Algısı	396	2,93	,64	-,233	-,846

Bu araştırmadaki değişkenlerin çarpıklık değerleri -,557 ile ,288 arasında ve çarpıklık değerleri -,846 ile ,390 arasındadır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 olduğu zamanlarda normal dağılımdan bahsedilebilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu araştırmadaki verilerin normal dağılım göstermesinden dolayı analizlerde parametrik olan Anova ve T-Testinden yararlanılacaktır.

C. Aracılık Rolüne Yönelik Bulgular

Yapısal modellemelerin analiz kısmında aracılık ilişkilerinin belirlenebilmesi için sağlanması gerekli olan dört koşul şöyledir; Baron ve Kenny (1986)’e göre,

- 1) Bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması,
- 2) Bağımsız değişken ile aracı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması,
- 3) Aracı değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması,
- 4) Analize aracı değişken katıldığında bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin düzeyinde bir azalmanın yaşanması veya bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin anlamlılığını kaybetmesi gerekmektedir. İlişkide anlamlılığın ortadan kalkması ile tam aracılık rolünden, düşüş göstermesi ile de kısmi aracılık rolünden bahsedilebilmektedir.

Aracılık rolünün olup olmadığına bakılacak olan modeller şöyledir;

Model 1: Anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınmacı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi

Model 2: Anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi

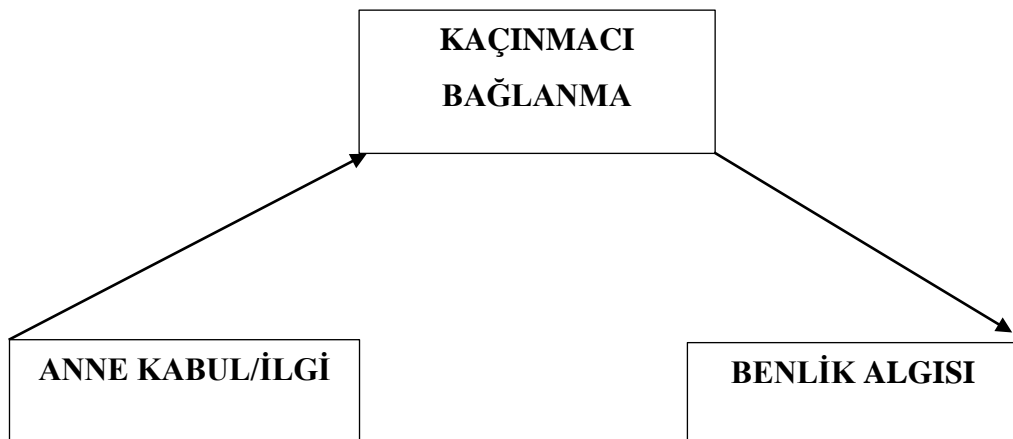
Model 3: Baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi

Model 4: Baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınmacı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi

Modelde bir ölçeğin fazla madde ile ölçüm daha fazla tahmin edilmesi gereken parametreye sebep olmaktadır. Dolayısıyla, parselleme yöntemi ile faktör analizi yaparak aynı ölçek tüm maddeleriyle temsil edileceğine, faktör yüklerine göre ağırlıkları alınarak daha az madde ile temsil edilmiştir ve daha sade bir modele ulaşılmıştır. Anne kabul ilgi (1,7,9,15), anne denetim kontrol (6,8,12, 18), baba kabul ilgi (5,7,9,15), baba denetim kontrol (4,6,18,22), kaçınmacı bağlanma (8,16,18,24,30), kaygılı bağlanma (3,5,7,13,15), benlik algısı (3,5,6,7) maddeler kullanılarak parsellenmiştir.

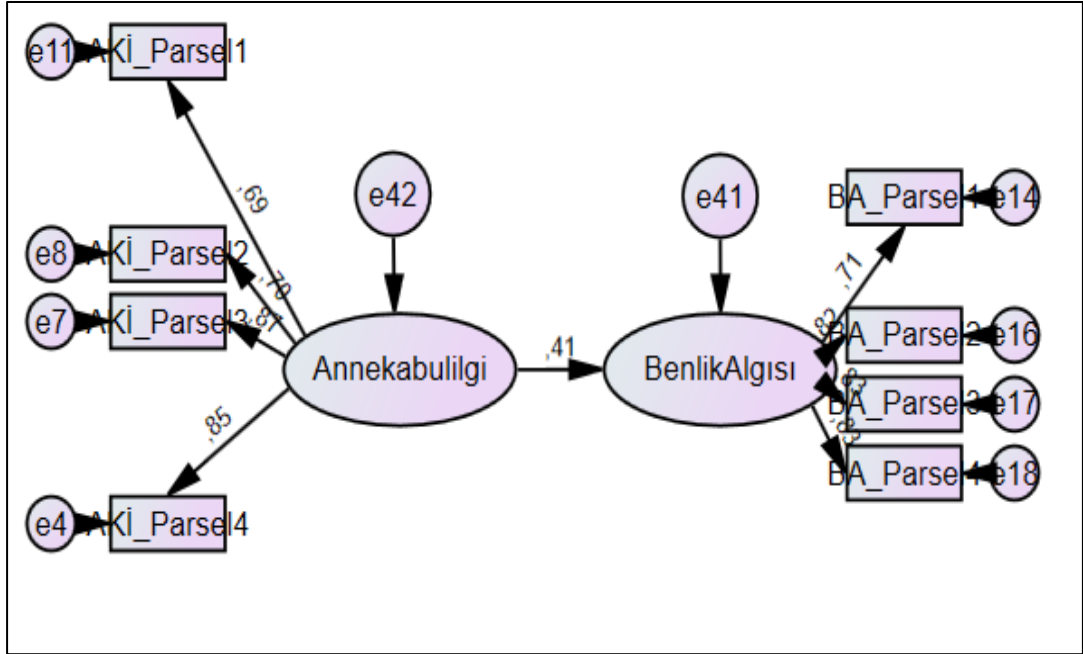
1. Aracı Model 1'e İlişkin Bulgular

Model 1'de Anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınmacı bağlanmanın aracı rolü incelenecektir. Sınanması amaçlanan model Şekil 2'de gösterilmektedir.

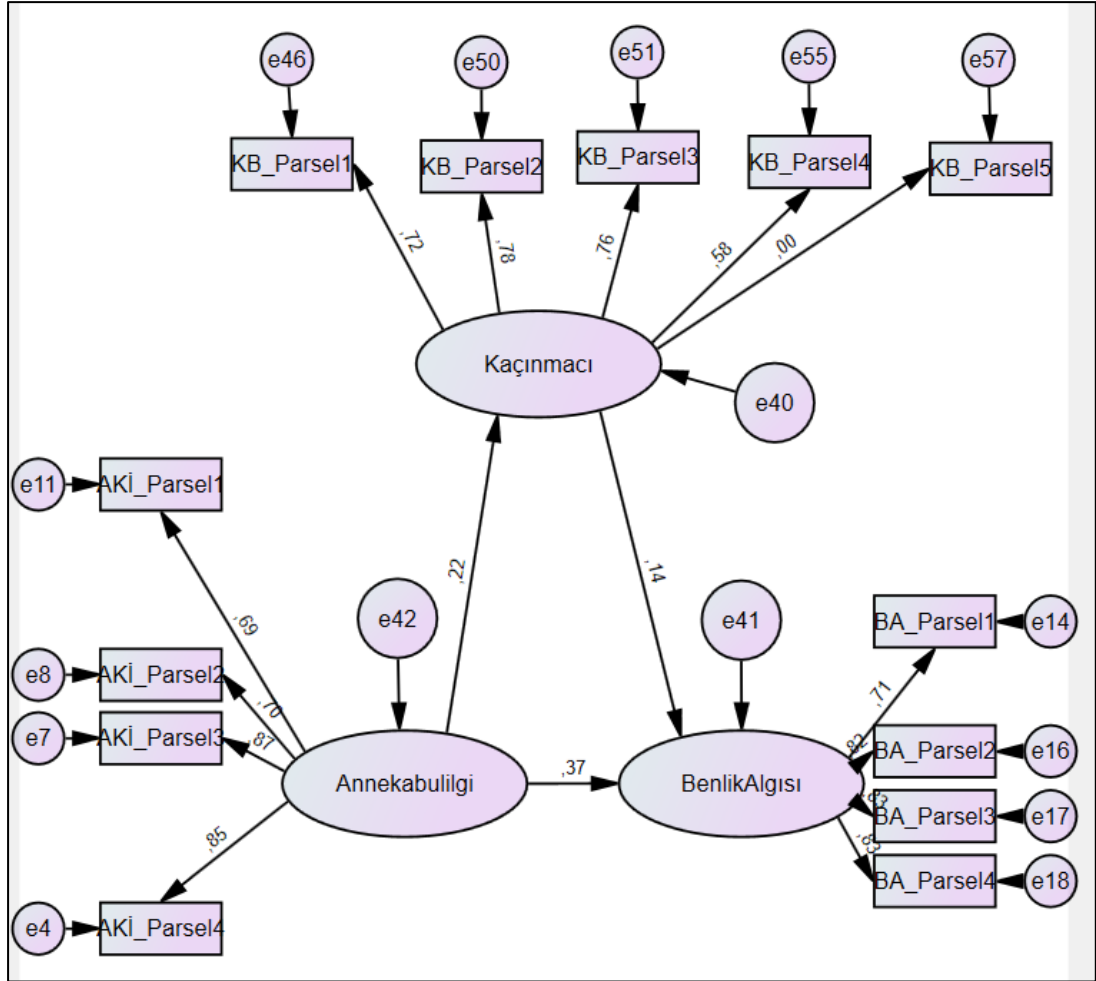
Şekil 2. Model 1

Birinci koşula göre, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Anne kabul/ilgi bağımsız değişken ve benlik algısı bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 3'te görülmektedir.

Şekil 3. Anne Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki

Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 3'deki birinci modele göre; anne kabul/ilgi puanları ile benlik algısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.41$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ilk koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasında var olan anlamlı ilişkiden dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir.

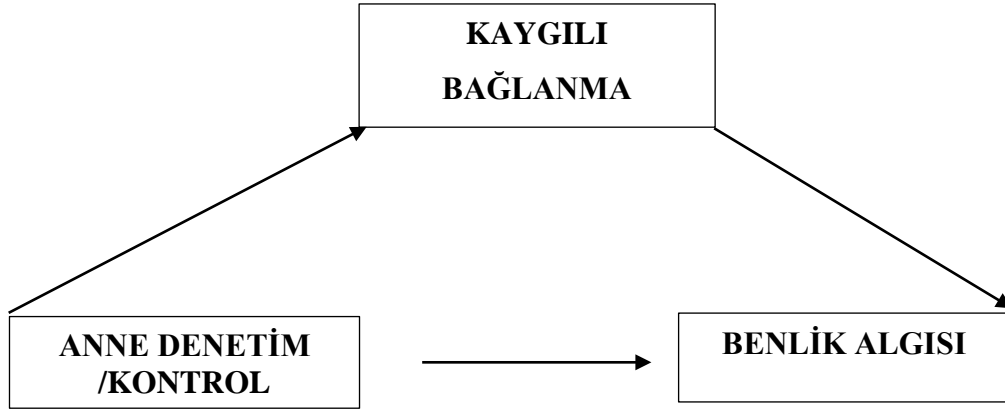

Şekil 4. Anne Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasında Kaçınan Bağlanma Aracı Rolü

Anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınmacı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi şekil 4’de görülmektedir. Şekile bakıldığında kaçınmacı bağlanmanın etkisi ile anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide anlamlılık gösteren bir düşüşün yaşanmadığı görülmektedir. ($r_1 = .41$; $p < .05$; $r_2 = .37$; $p < .05$). Bu sonuca göre anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasında kaçınmacı bağlanmanın aracılık rolü üstlenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

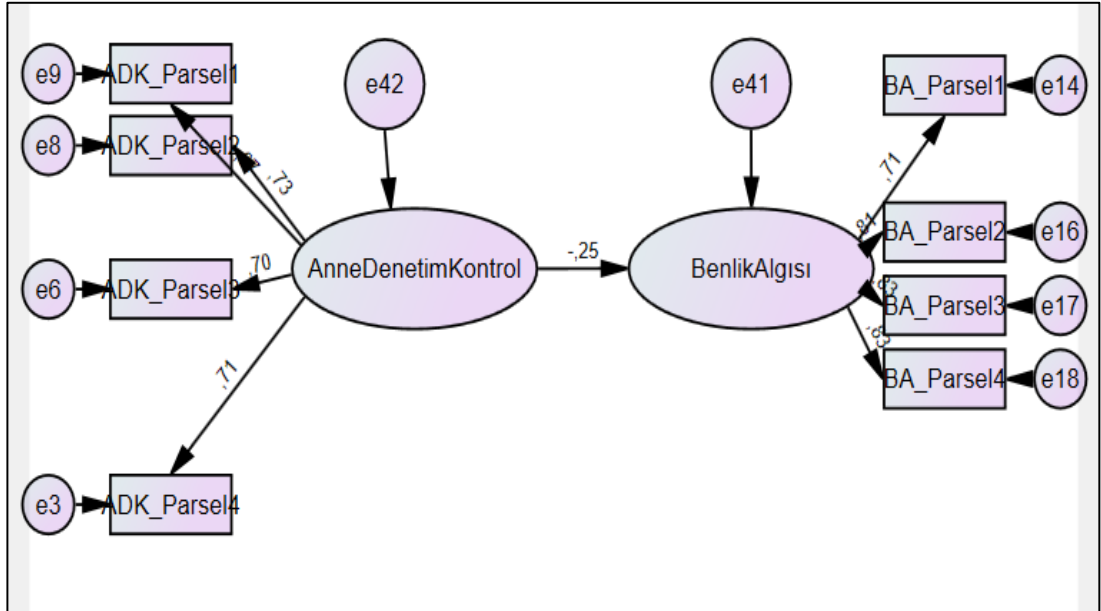
2. Aracı Model 2’ye İlişkin Bulgular

Model 2’de Anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolü incelenecektir. Sınanması amaçlanan model Şekil 5’de gösterilmektedir.

Şekil 5. Model 2

Birinci koşula göre, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Anne denetim/kontrol bağımsız değişken ve benlik algısı bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 6’da görülmektedir.

Şekil 6. Anne Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki

Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 6’daki birinci modele göre; anne denetim/kontrol puanları ile benlik algısı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=-,25$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ilk koşul olarak

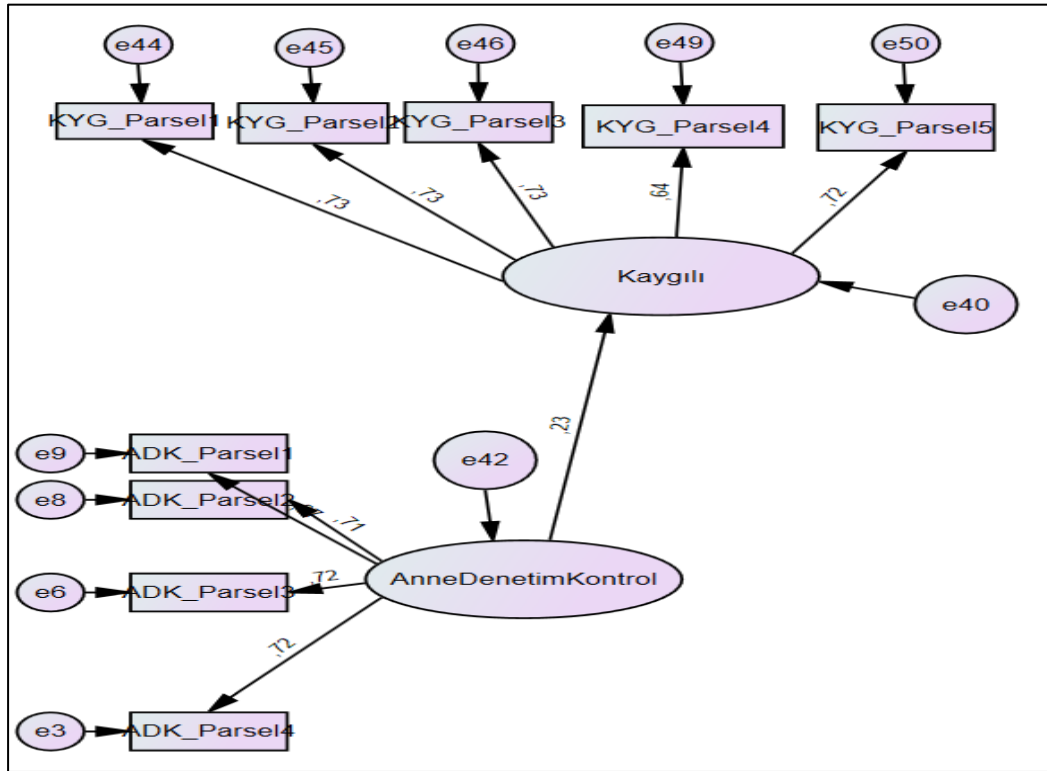
görülmektedir. Bu doğrultuda anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında var olan anlamlı ilişkiden dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik durum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 3. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	5,058
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,941
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,101
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,064

Çizelge 8'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığı zaman, $X^2/df= 5,058$ iyi uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,941 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,10 ile zayıf uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,064 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci koşula göre, bağımsız değişken ile aracı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Anne denetim/kontrol bağımsız değişken ve kaygılı bağlanma aracı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 7'de görülmektedir.

Şekil 7. Anne Denetim/Kontrol İle Kaygılı Bağlanma Arasındaki İlişki

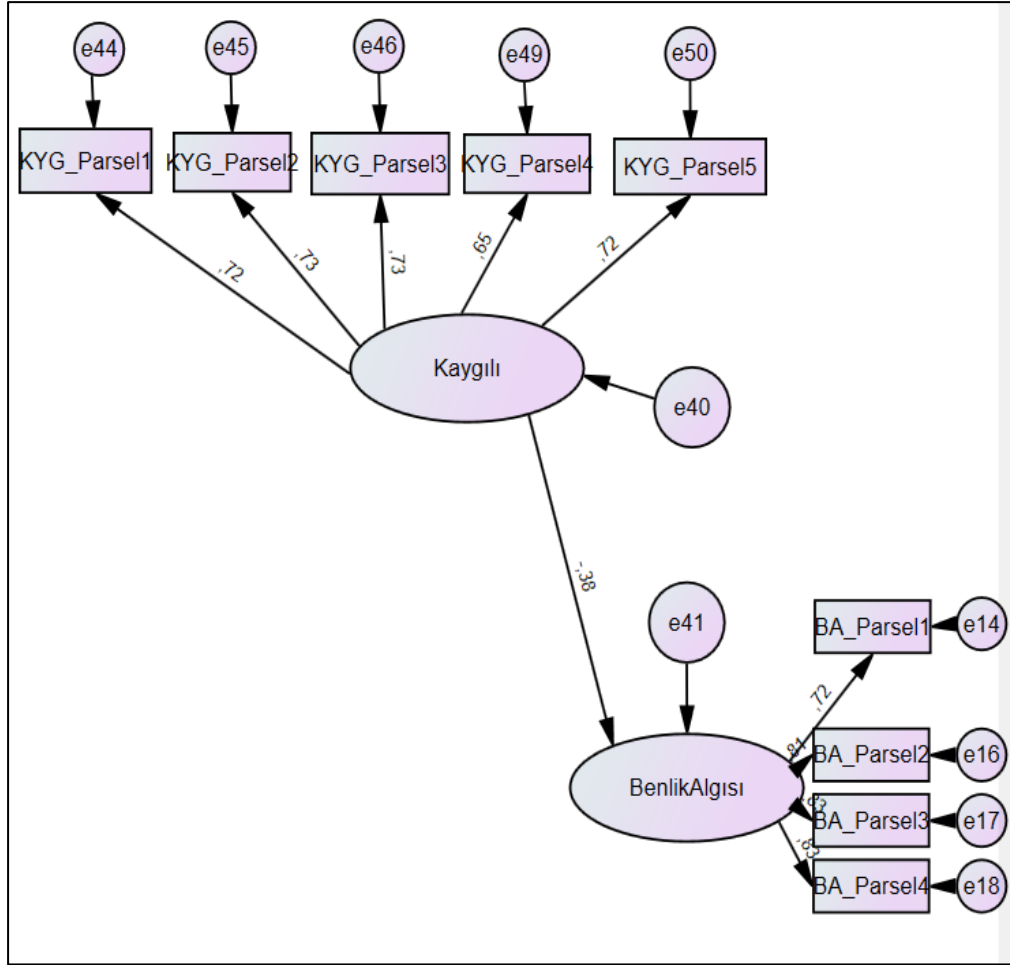
Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 7'deki ikinci modele göre; anne denetim/kontrol puanları ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.23$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ikincil koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda anne denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında anlamlı bir ilişkinin olmasından dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik durum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 4. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	3,500
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,945
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,080
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,054

Çizelge 9'daki uyum iyiliği değerlerine bakıldığı zaman, $X^2/df= 3,500$ iyi kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,945 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,080 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,054 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü koşula göre, aracı değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Benlik algısı bağımlı değişken ve kaygılı bağlanma aracı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 8'de görülmektedir.

Şekil 8. Kaygılı Bağlanma İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki

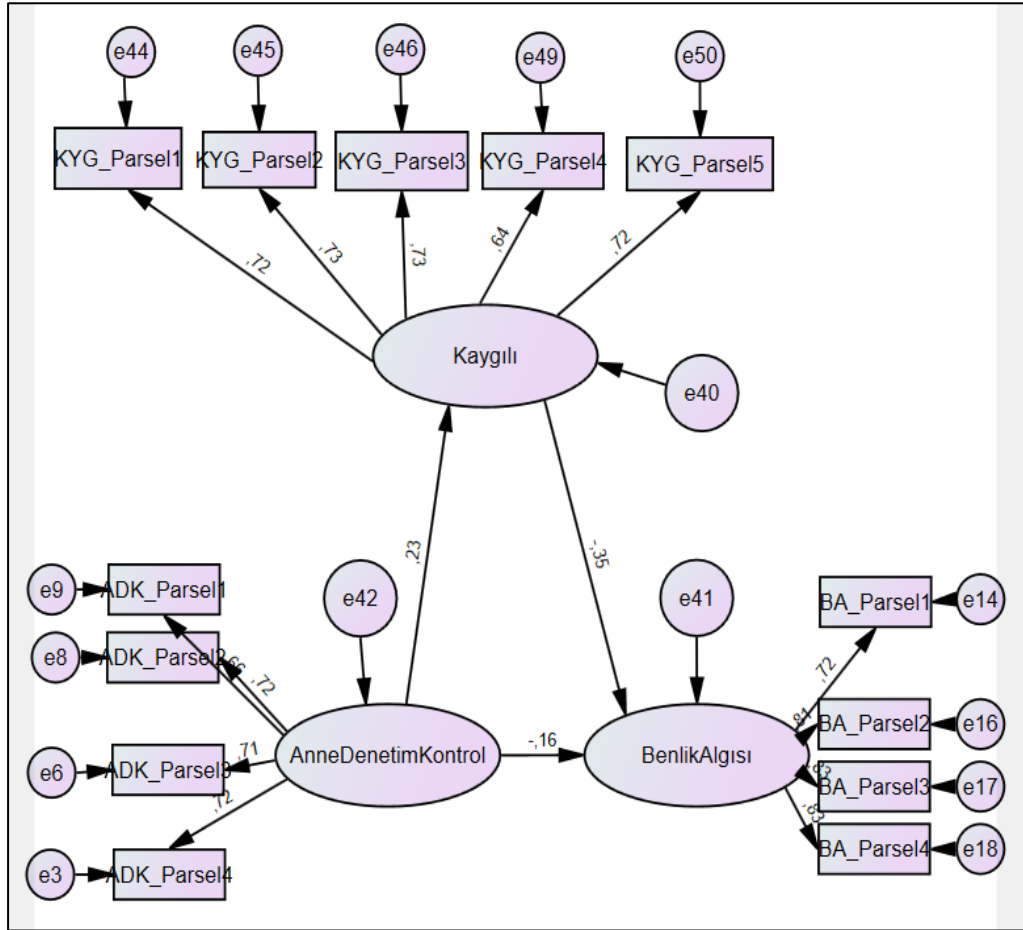
Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 8'deki üçüncü modele göre; kaygılı bağlanma puanları ile benlik algısı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=-,38$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından üçüncül koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda kaygılı bağlanma ile benlik algısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmasından dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik durum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 5. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	3,965
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,951
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,087
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,039

Çizelge 10'daki uyum iyiliği değerlerine bakıldığında, $X^2/df= 3,965$ kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,951 ile iyi uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,087 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,039 ile iyi uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü koşula göre, analize aracı değişken katıldığında bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin düzeyinde bir azalmanın yaşanması veya bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin anlamlılığını kaybetmesi gerekmektedir. Kurulan model şekil 9'da görülmektedir. İlişkide anlamlılığın ortadan kalkması ile tam aracılık rolünden, düşüş göstermesi ile de kısmi aracılık rolünden bahsedilebilmektedir.

Şekil 9. Anne Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasında Kaygılı Bağlanma Aracı Rolü

Anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolünün incelendiği şekil 9'da görülmektedir. Şekile bakıldığında kaygılı bağlanmanın etkisi ile anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide %9'luk bir düşüşün yaşandığı ve azalma olduğu görülmektedir

($r_1 = -.25$; $p < .05$; $r_2 = -.16$; $p < .05$). Aracılık analizi sonrasında bu aracılığın anlamlılığını ölçebilmek amacı ile Bootstrap yöntemi kullanılmıştır. Aracı etkinin öneminin belirlenebilmesi için %90 güven aralığı kullanılarak, sıfır içermeyen güven aralıkları anlamlı olarak kabul edilmiştir (Hayes, 2013). Anne denetim ve kontrol tutumunun kaygılı bağlanma stili aracılığıyla benlik algısı üzerindeki dolaylı etkisinin ($B = -0,16$, %90 CI = $[-,135, 0.00]$) anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın aracılık rolü üstlendiği ifade edilebilir. Anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın kısmi aracı rolü (anne denetim/kontrol ile benlik algısı ilişkisinde anlamlılık bozulmamış ve %9'luk bir düşüş yaşanmıştır) olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamında parsellenmiş modele yönelik uyum değerlerinin istenilen düzeyde olup olmadığına bakmak için literatürde yer alan kabul edilir uyum değerlerinin arasında olup olmadığı dikkate alınmaktadır (Schumacker ve Lomax, 2004). Aracı modelle ilgili iyilik durum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

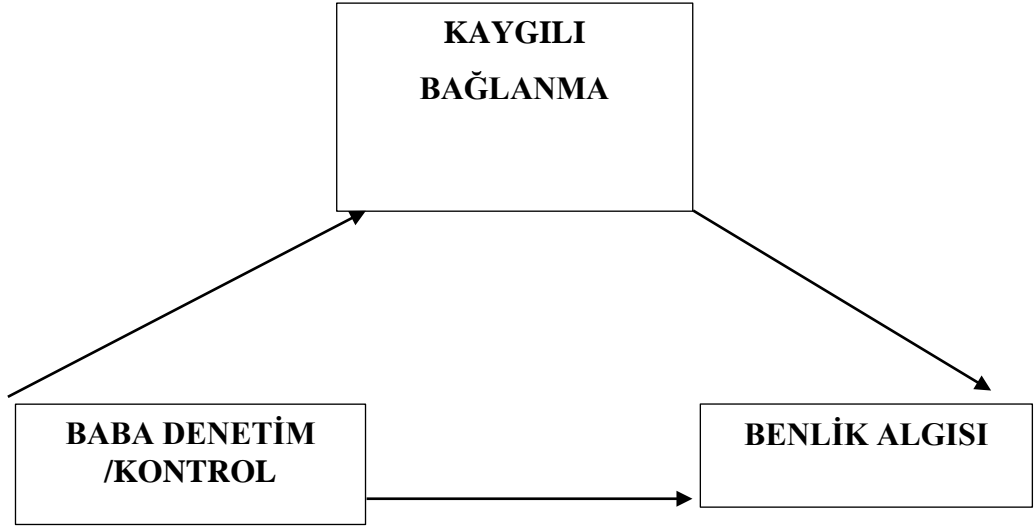
Çizelge 6. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	3,600
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,924
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,081
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,058

Çizelge 11'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığında zaman, $X^2/df = 3,600$ kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,924 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,081 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,058 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

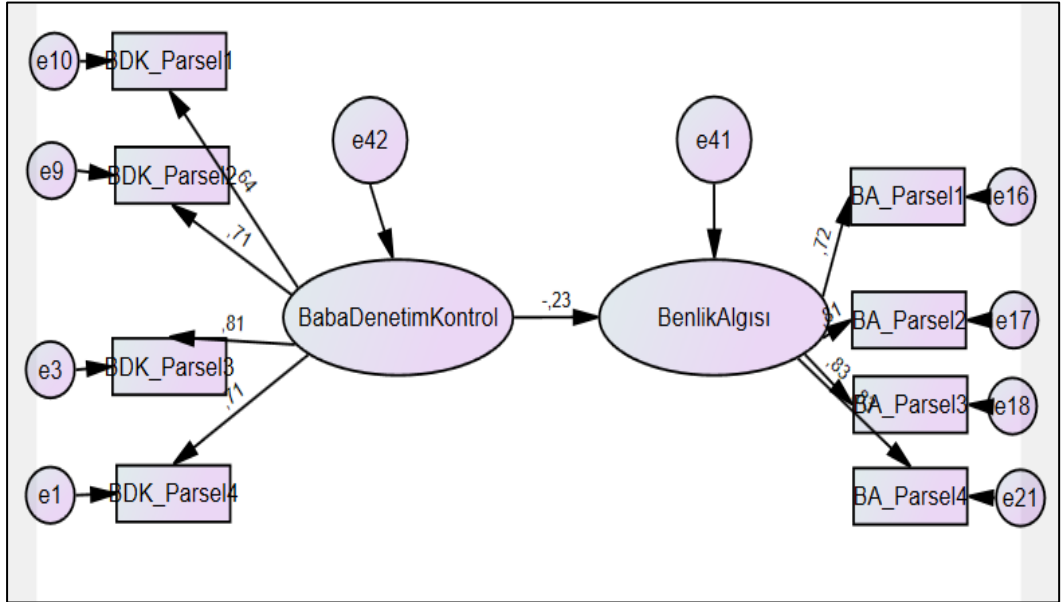
3. Aracı Model 3'e İlişkin Bulgular

Model 3'de baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolü incelenecektir. Sınanması amaçlanan model Şekil 10'da gösterilmektedir.

Şekil 10. Model 3

Birinci koşula göre, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Baba denetim/kontrol bağımsız değişken ve benlik algısı bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 11’de görülmektedir.

Şekil 11. Baba Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli

Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 11’deki birinci modele göre; baba denetim/kontrol puanları ile benlik algısı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=-.23$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ilk koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında var

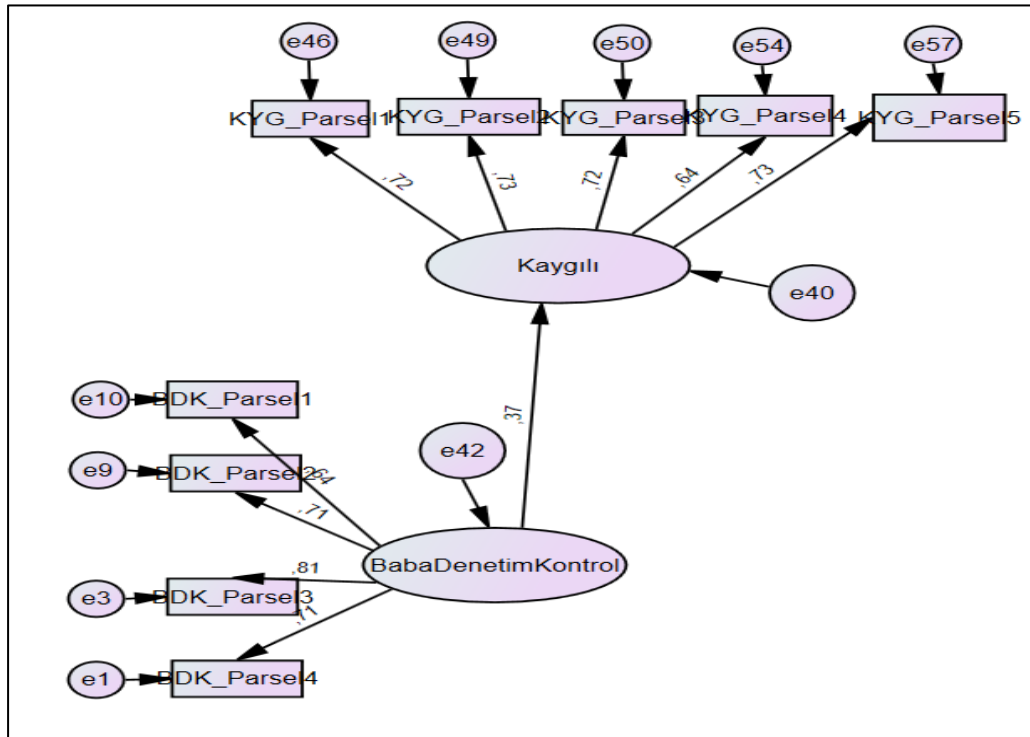
olan anlamlı ilişki nedeniyle bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik uyum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 7. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	3,030
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,971
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,072
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,038

Çizelge 12'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığında, $X^2/df = 3,030$ ile iyi uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,971 ile iyi uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,072 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,038 ile iyi uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci koşula göre, bağımsız değişken ile aracı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Baba denetim/kontrol bağımsız değişken ve kaygılı bağlanma aracı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 12'de görülmektedir.

Şekil 12. Baba Denetim/Kontrol İle Kaygılı Bağlanma Arasındaki İlişki Modeli

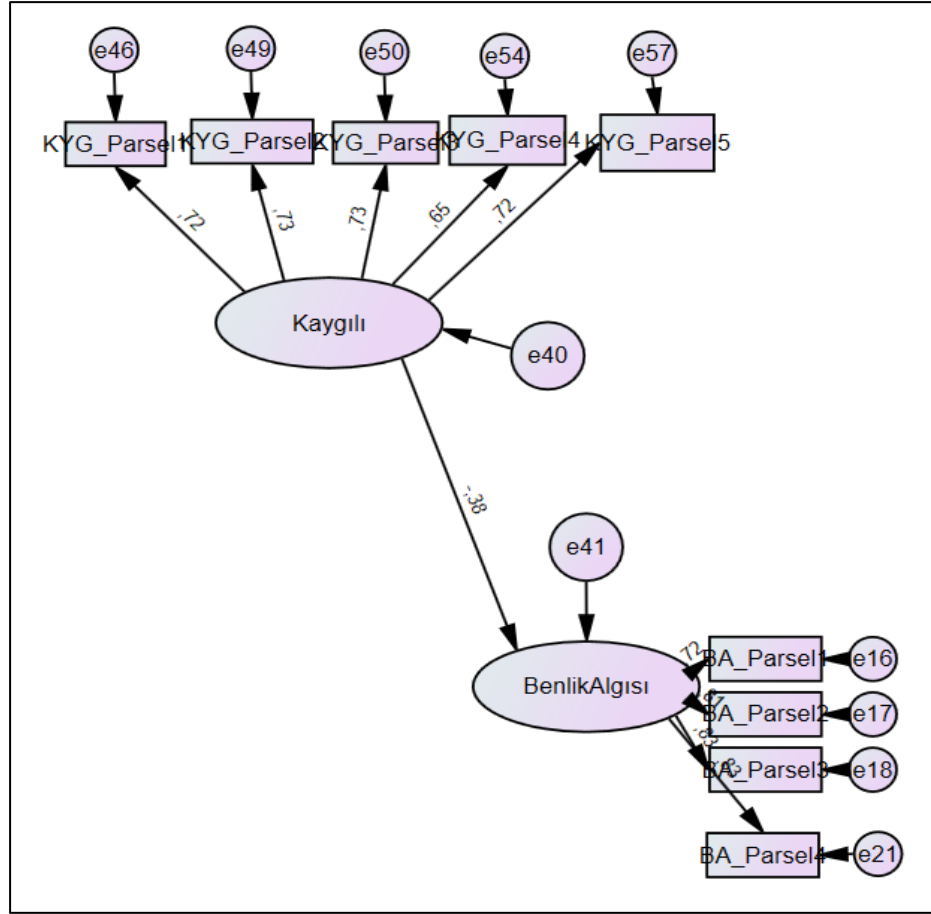
Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 12'deki ikinci modele göre; baba denetim/kontrol puanları ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=,37$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ikincil koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda baba denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında anlamlı bir ilişkinin olmasından dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik uyum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 8. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	4,699
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,926
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,097
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,052

Çizelge 13'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığı zaman, $X^2/df= 4,699$ ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,926 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,097 ile zayıf uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,052 ile iyi uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü koşula göre, aracı değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Benlik algısı bağımlı değişken ve kaygılı bağlanma aracı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 13'de görülmektedir.

Şekil 13. Kaygılı Bağlanma İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli

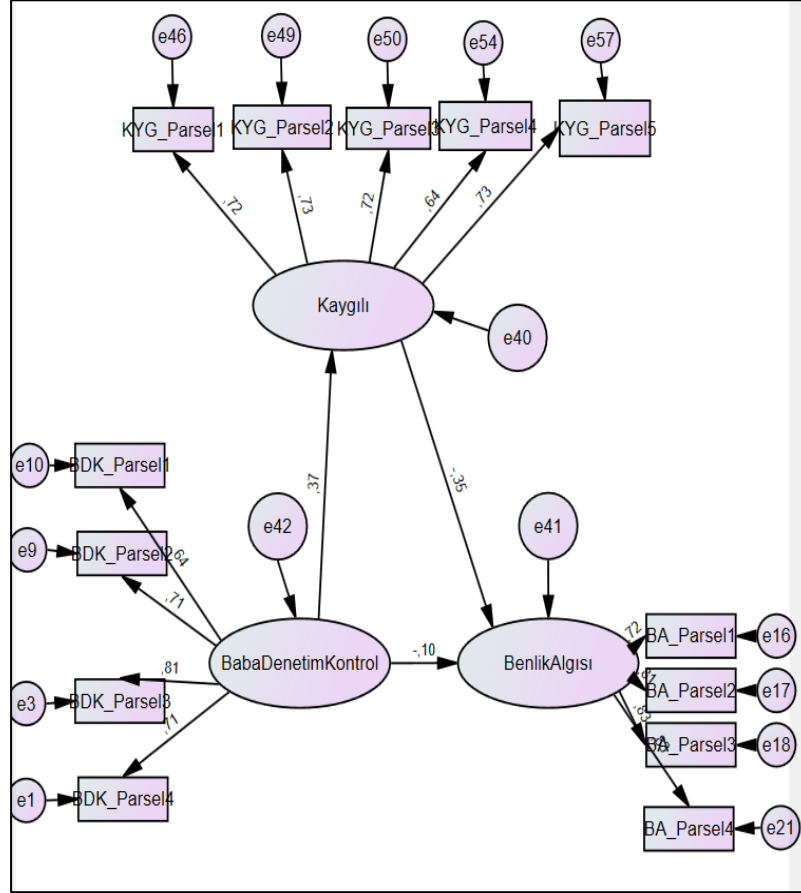
Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 13'deki üçüncü modele göre; kaygılı bağlanma puanları ile benlik algısı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=-,38$; $p<,05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından üçüncül koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda kaygılı bağlanma ile benlik algısı arasında anlamlı bir ilişkinin olmasından dolayı bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir. Modelle ilgili iyilik uyum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

Çizelge 9. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X^2/df	$X^2/df \leq 3$	$4 \leq X^2/df \leq 5$	3,965
CFI	$CFI \geq 0,97$	$0,95 \leq CFI$,951
RMSEA	$RMSEA \leq 0,05$	$0,06 \leq RMSEA \leq 0,08$,087
SRMR	$SRMR \leq 0,05$	$0,06 \leq SRMR \leq 0,08$,039

Çizelge 14'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığında, $X^2/df= 3,965$ kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,951 ile iyi uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,087 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,039 ile iyi uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü koşula göre, analize aracı değişken katıldığında bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin düzeyinde bir azalmanın yaşanması veya bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında görülen ilişkinin anlamlılığını kaybetmesi gerekmektedir. Kurulan model şekil 14'de görülmektedir. İlişkide anlamlılığın ortadan kalkması ile tam aracılık rolünden, düşüş göstermesi ile de kısmi aracılık rolünden bahsedilebilmektedir.

Şekil 14. Baba Denetim/Kontrol İle Benlik Algısı Arasında Kaygılı Bağlanma Aracı Rolü

Baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaygılı bağlanmanın aracı rolü şekil 14'de görülmektedir. Şekile bakıldığında kaygılı bağlanmanın etkisi ile baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasındaki ilişkide %13'lük bir düşüşün yaşandığı ve azalma olduğu görülmektedir ($r1=-.23$; $p<.05$; $r2=-.10$; $p<.05$). Aracılık analizi sonrasında bu aracılığın anlamlılığını ölçebilmek

amacı ile Bootstrap yöntemi kullanılmıştır. Aracı etkinin önemini belirlenebilmesi için %90 güven aralığı kullanılarak, sıfır içermeyen güven aralıkları anlamlı olarak kabul edilmiştir (Hayes, 2013). Baba denetim ve kontrol tutumunun kaygılı bağlanma stili aracılığıyla benlik algısı üzerindeki dolaylı etkisinin (B=-0,10, %90 CI= [-,187, 0.00] anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın aracılık rolü üstlendiği ifade edilebilir. Baba denetim/kontrol ile benlik algısı ilişkisinde kaygılı bağlanmanın tam aracı rolü (baba denetim/kontrol ile benlik algısı ilişkisinde anlamlılık bozulmuş ve %13'lük bir düşüş yaşanmıştır) olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamında parsellenmiş modele yönelik uyum değerlerinin istenilen düzeyde olup olmadığına bakmak için literatürde yer alan kabul edilir uyum değerlerinin arasında olup olmadığı dikkate alınmaktadır (Schumacker ve Lomax, 2004). Aracı modelle ilgili iyilik durum değerleri aşağıdaki çizelgede verilmiştir.

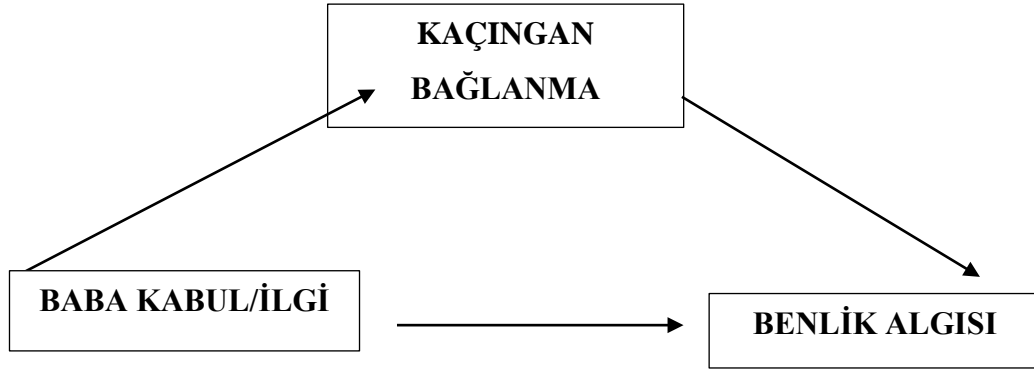
Çizelge 10. Modele İlişkin İyilik Uyum Değerleri

Uyum İyiliği İndeksleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Yapısal Modelin Uyum Değerleri
X ² /df	X ² /df≤3	4≤X ² /df≤5	3,858
CFI	CFI≥0,97	0,95≤CFI	,915
RMSEA	RMSEA≤0,05	0,06≤RMSEA≤0,08	,085
SRMR	SRMR≤0,05	0,06≤SRMR≤0,08	,056

Çizelge 15'deki uyum iyiliği değerlerine bakıldığı zaman, X²/df= 3,858 kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, CFI değerinin ,915 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu, RMSEA değerinin ,085 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu ve SRMR değerinin de ,056 ile kabul edilebilir uyuma sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

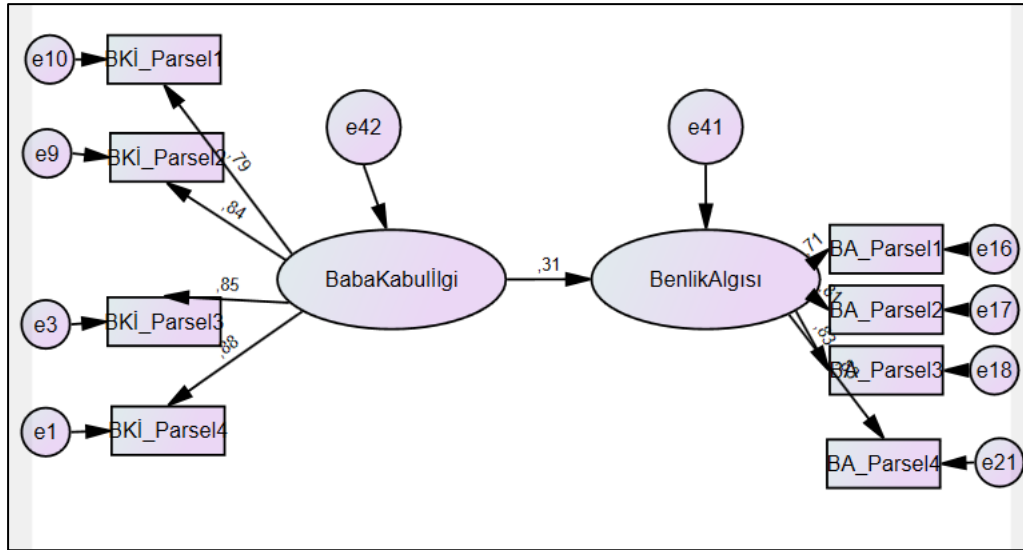
4. Aracı Model 4'e İlişkin Bulgular

Model 4'de Baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınan bağlanmanın aracı rolü incelenecektir. Sınanması amaçlanan model Şekil 15'de gösterilmektedir.

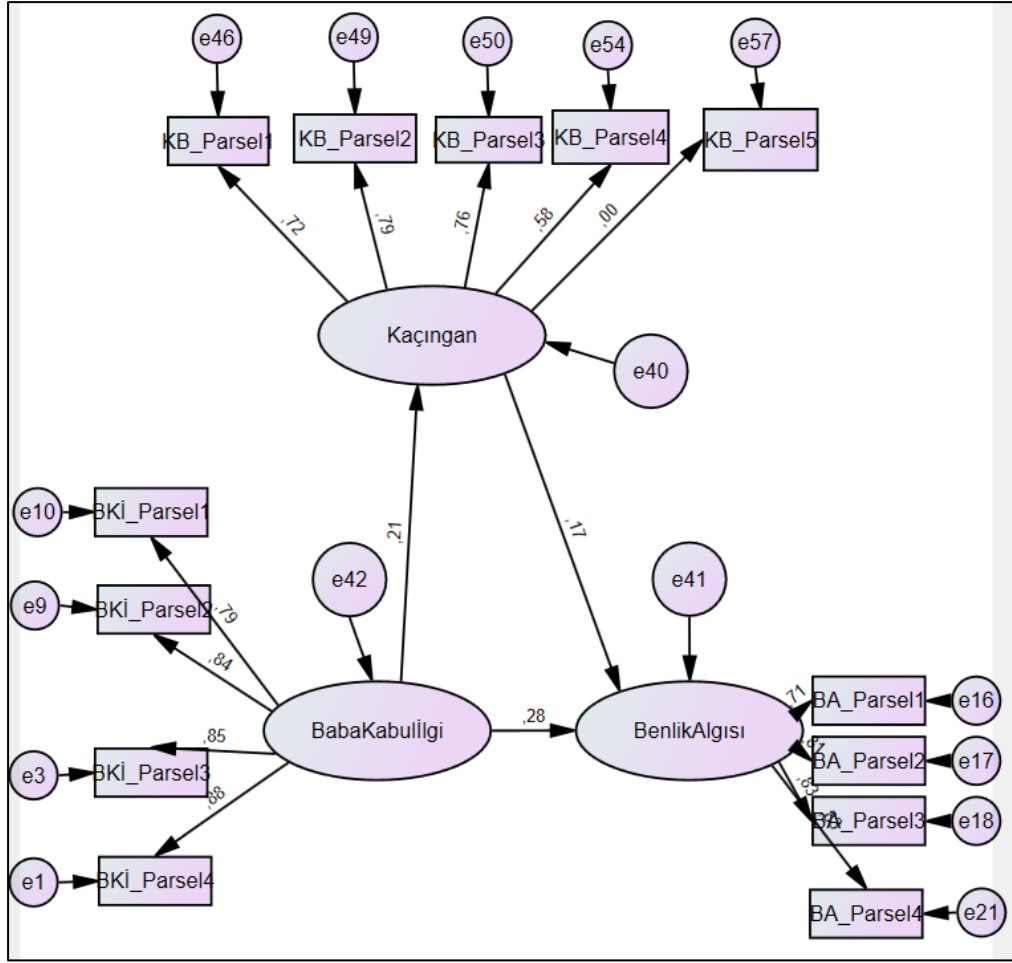
Şekil 15. Model 4

Birinci koşula göre, bağımsız değişken ile bağımlı değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olması gerekmektedir. Baba kabul/ilgi bağımsız değişken ve benlik algısı bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Sınanan model şekil 16’da görülmektedir.

Şekil 16. Baba Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasındaki İlişki Modeli

Aracı rolün olup olmadığına yönelik olarak gerçekleştirilen şekil 16’daki birinci modele göre; baba kabul/ilgi puanları ile benlik algısı arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=.31$; $p<.05$). Gerçekleştirilen bu analiz aracılığın belirlenebilmesi açısından ilk koşul olarak görülmektedir. Bu doğrultuda baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasında var olan anlamlı ilişki nedeniyle bu modelin aracılık modeline uygun olduğu söylenebilir.

Şekil 17. Baba Kabul/İlgi İle Benlik Algısı Arasında Kaçınan Bağlanma Aracı Rolü

Baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide kaçınmacı bağlanmanın aracı rolünün incelenmesi şekil 17’de görülmektedir. Şekile bakıldığında kaçınmacı bağlanmanın etkisi ile baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasındaki ilişkide anlamlılık gösteren bir düşüşün yaşanmadığı görülmektedir. ($r_1 = .31$; $p < .05$; $r_2 = .28$; $p < .05$). Bu sonuca göre baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasında kaçınmacı bağlanmanın aracılık rolü üstlenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

D. Temel Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Bu başlık altında anne baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısı değişkenleri arasındaki ilişkilere dair korelasyon bulgularına yer verilmiştir.

Çizelge 11. Korelasyon Analizi

Ölçekler		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Anne Kabul/İlgi (1)	r	1	-,560**	,428	-,161**	-,208**	,143**	,371**
	p		,000	,000	,001	,000	,004	,000
Anne Denetim/Kontrol (2)	r		1	-	,321**	,230**	,029	-,247**
	p			,231**	,000	,000	,560	,000
Baba Kabul/İlgi (3)	r			1	-,267**	-,264**	,096	,323**
	p				,000	,000	,055	,000
Baba Denetim/Kontrol (4)	r				1	,346**	-,049	-,335**
	p					,000	,330	,000
Kaygılı Bağlanma (5)	r					1	,018	-,474**
	p						,720	,000
Kaçınan Bağlanma (6)	r						1	,133**
	p							,008
Benlik Algısı (7)	r							1
	p							

Gerçekleştirilen korelasyon analiz sonuçlarına göre; anne kabul/ilgi ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönde ve zayıf düzeyde ($r: -,208$; $p: ,000$) bir ilişki, anne kabul/ilgi ile kaçınan bağlanma arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ($r: ,143$; $p: ,004$) bir ilişki, anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r: ,371$; $p: ,000$) bir ilişki, anne denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönlü ve zayıf düzeyde ($r: -,230$; $p: ,000$) bir ilişki, anne denetim kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü ve zayıf düzeyde ($r: -,247$; $p: ,000$) bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Baba kabul/ilgi ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönlü ve zayıf düzeyde ($r: -,264$; $p: ,000$) bir ilişki, baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r: ,323$; $p: ,000$) bir ilişki, baba denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r: ,346$; $p: ,000$) bir ilişki, baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü ve orta düzeyde ($r: -,335$; $p: ,000$) bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

Benlik algısı ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönlü ve orta düzeyde ($r: -,474$; $p: ,000$) bir ilişkinin olduğu bulunmuştur.

E. Farklılık Analizleri

Bu başlık altında anne baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısı ölçeklerinin cinsiyet, yaş ve eğitim gibi demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğiyle ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 12. Cinsiyete Göre Anne Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S.	t	p
Anne Kabul/İlgi	Kadın	216	3,5539	,93925	,641	,528
	Erkek	180	3,4975	,81257		
Anne Denetim/Kontrol	Kadın	216	2,8699	,85557	-,665	,507
	Erkek	180	2,9263	,81978		
Baba Kabul/İlgi	Kadın	216	3,1654	1,04851	,818	,414
	Erkek	180	3,0808	,99590		
Baba Denetim/Kontrol	Kadın	216	2,6806	,89893	-1,680	,094
	Erkek	180	2,8313	,87789		
Kaygılı Bağlanma	Kadın	216	3,9216	,91267	-,666	,506
	Erkek	180	3,9815	,86637		
Kaçınan Bağlanma	Kadın	216	4,4596	,51569	,823	,411
	Erkek	180	4,4160	,53440		
Benlik Algısı	Kadın	216	2,9796	,66616	1,674	,095
	Erkek	180	2,8717	,60494		

* $p < .05$

Cinsiyete göre anan baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısında anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için gerçekleştirilen T-Testine göre; cinsiyete göre anne kabul/ilgi (p :.528), anne denetim/kontrol (p :.507), baba kabul/ilgi (p :.414), baba denetim/kontrol (p :.094), kaygılı bağlanma (p :.506), kaçınan bağlanma (p :.411) ve benlik algısı (p :.095) anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Çizelge 13. Eğitim Durumuna Göre Ana Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi

Ölçekler	Grup	n	X	S.S	F	p
Anne Kabul/İlgi	Lise	87	3,6176	,84444	,509	,677
	Ön Lisans	66	3,5634	,90646		
	Lisans	190	3,4861	,85524		
	Lisans Üstü	53	3,4889	1,01908		
Anne Denetim/Kontrol	Lise	87	2,9154	,85402	,212	,888
	Ön Lisans	66	2,8953	,81830		
	Lisans	190	2,8670	,82759		
	Lisans Üstü	53	2,9657	,89699		
Baba Kabul/İlgi	Lise	87	2,9457	1,05148	1,221	,302
	Ön Lisans	66	3,1446	1,01608		
	Lisans	190	3,1775	,98820		
	Lisans Üstü	53	3,2213	1,10947		
Baba Denetim/Kontrol	Lise	87	2,7962	,83238	1,243	,294
	Ön Lisans	66	2,7769	,94262		
	Lisans	190	2,7789	,88225		
	Lisans Üstü	53	2,5300	,94572		
Kaygılı Bağlanma	Lise	87	4,0626	,84185	1,291	,277
	Ön Lisans	66	3,9815	,83429		
	Lisans	190	3,9374	,88224		
	Lisans Üstü	53	3,7621	1,05090		

Çizelge 13. (devamı) Eğitim Durumuna Göre Ana Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi

Ölçekler	Grup	n	X	S.S	F	p
Kaçınan Bağlanma	Lise	87	4,4029	,49475	,639	,590
	Ön Lisans	66	4,4209	,58560		
Benlik Algısı	Lisans	190	4,4395	,53240	4,357	,005*
	Lisans Üstü	53	4,5252	,46078		
	Lise	87	2,8345	,64894		
	Ön Lisans	66	3,0485	,57945		
	Lisans	190	2,8695	,65709		
	Lisans Üstü	53	3,1604	,57490		

* $p < .05$

Eğitim durumuna göre anan baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısında anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için gerçekleştirilen Anova analizine göre; eğitim durumuna göre anne kabul/ilgi ($p: ,677$), anne denetim/kontrol ($p: ,888$), baba kabul/ilgi ($p: ,302$), baba denetim/kontrol ($p: ,294$), kaygılı bağlanma ($p: ,277$) ve kaçınan bağlanma ($p: ,590$) anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Eğitim durumuna göre benlik algısı ($p: ,005$) anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlılığın hangi eğitim grubundan kaynaklandığının belirlenebilmesi amacı ile Post Hoc Scheffe Testi yapılmıştır.

Çizelge 14. Benlik Algısı Post Hoc Scheffe Testi Sonuçları

(I) Eğitim Düzeyi	(j) Eğitim Düzeyi	Ortalama Farklılık	Standart Sapma	p
Lise	Ön Lisans	-,21400	,10325	,233
	Lisans	-,03499	,08188	,980
	Lisans Üstü	-,32589	,11021	,034
Ön Lisans	Lise	,21400	,10325	,233
	Lisans	,17901	,09037	,271
	Lisans Üstü	-,11189	,11666	,821
Lisans	Lise	,03499	,08188	,980
	Ön Lisans	-,17901	,09037	,271
	Lisans Üstü	-,29090	,09826	,034
Lisans Üstü	Lise	,32589*	,11021	,034*
	Ön Lisans	,11189	,11666	,821
	Lisans	,29090*	,09826	,034*

* $p < .05$

Post Hoc Scheffe Testi sonuçlarına göre; eğitim durumu benlik algısında anlamlı farklılaşmasında, lisans üstü katılımcılar ile lise ve lisans eğitim durumuna sahip katılımcılar arasında lisans üstü lehine bir anlamlı farklılık

görülmektedir. Bu doğrultuda lisans üstü mezunu olan katılımcıların benlik algılarının lise ve lisans mezunu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Çizelge 15. Yaşa Göre Ana Baba Tutumu, Bağlanma Stili ve Benlik Algısı Farklılık Analizi

Ölçekler	Grup	n	X	S.S	F	p
Anne Kabul/İlgi	18-21	83	3,5805	,89036	,645	,631
	22-25	106	3,5995	,93847		
	26-29	109	3,4420	,87376		
	30-33	61	3,5514	,77457		
	34 ve üzeri	37	3,4226	,91619		
Anne Denetim/Kontrol	18-21	83	2,9135	,86219	,259	,904
	22-25	106	2,8585	,85824		
	26-29	109	2,9541	,78199		
	30-33	61	2,8689	,83096		
	34 ve üzeri	37	2,8329	,93511		
Baba Kabul/İlgi	18-21	83	2,8981	1,03889	1,771	,134
	22-25	106	3,2581	1,06869		
	26-29	109	3,1276	,94387		
	30-33	61	3,2548	1,00163		
	34 ve üzeri	37	3,0516	1,08512		
Baba Denetim/Kontrol	18-21	83	2,7985	,89974	1,018	,398
	22-25	106	2,8208	,92305		
	26-29	109	2,7723	,83022		
	30-33	61	2,6513	,94914		
	34 ve üzeri	37	2,5258	,85553		
Kaygılı Bağlanma	18-21	83	4,0957	,77779	1,933	,104
	22-25	106	4,0204	,89896		
	26-29	109	3,9312	,88081		
	30-33	61	3,8197	,90277		
	34 ve üzeri	37	3,6787	1,06148		
Kaçınan Bağlanma	18-21	83	4,4973	,52525	,425	,791
	22-25	106	4,4476	,51815		
	26-29	109	4,4098	,49372		
	30-33	61	4,4308	,52231		
	34 ve üzeri	37	4,3919	,63478		
Benlik Algısı	18-21	83	2,8855	,63267	,660	,620
	22-25	106	2,9113	,60495		
	26-29	109	2,9165	,62768		
	30-33	61	3,0492	,70631		
	34 ve üzeri	37	2,9324	,69204		

* $p < .05$

Yaşa göre anan baba tutumu, bağlanma stili ve benlik algısında anlamlı farklılığın bulunup bulunmadığını anlamak için gerçekleştirilen Anova analizine göre; yaşa göre anne kabul/ilgi (p:,.631), anne denetim/kontrol (p:,.904), baba kabul/ilgi (p:,.134), baba denetim/kontrol (p:,.398), kaygılı bağlanma (p:,.104), kaçınan bağlanma (p:,.791) ve benlik algısı (p:,.620) anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

V. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

A. Tartışma

1. Anne Baba Tutumları İle Benlik Algısı Arasındaki İlişkiye Bağlanma Stilleri Aracılık Etmekte Midir? Sorusuna Yönelik Tartışma

Anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bağlanma stilleri aracılık etmekte midir? Birinci problem sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre;

Baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın tam aracılık rolü üstlendiği ve anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın kısmi aracılık rolü üstlendiği saptanmıştır. Anne ve baba denetim/kontrol tutumlarının kaygılı bağlanmayı artıracığı ve bu doğrultuda benlik algılarını olumsuz yönde etkileyebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Anne ve babanın çocuklarına karşı sergiledikleri denetim ve kontrol tutumları çocukların kaygılı bağlanmalarını artırıcı bir etki yaratmaktadır ve benlik algılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Çocukların sağlıklı gelişimleri ve yetişkinlikte sağlıklı bir birey olabilmeleri için kendilerine yönelik ebeveynlerinin sergiledikleri tutum çok önemli bir yere sahiptir. Kendilerine yönelik denetim ve kontrol tutumunun sergilenmesi çocukların kaygılı bağlanmalarına neden olabilmektedir. Kaygılı bağlanma yaşayan kişinin de benlik algısını zedeleyebilmektedir.

Literatüre bakıldığı zaman birebir aynı araştırma olmamasıyla birlikte bu araştırmanın bulgularını destekleyici çalışmaların olduğu görülmektedir. Ener ve Can (2021) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; algılanan anne ve baba reddinin ya da kabulünün bağlanma stillerini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüş ve algılanan baba reddi arttığı zaman kayıtsız bağlanma stilinin de artış gösterdiği, algılanan anne reddinin artmasıyla güvenli bağlanma stilinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Sim (2019) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; benlik saygısı ile demokratik anne baba tutumu pozitif yönde ilişkilidir. Diğer bir ifade ile bireyin

algıladığı demokratik tutum artış gösterdiği zaman benlik saygısı da artmaktadır. Anne ve babaların gösterdikleri demokratik tutumuna yönelik kuramsal temellerin yüksek benlik saygısını destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Bununla birlikte anne ve babaların gösterdikleri otoriter tutum ile benlik saygısı arasında ise negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Diğer bir ifade ile anne ve babadan görülen otoriter tutum artış gösterdiği zaman benlik saygısı azalmaktadır. Bunlarla birlikte Kaya ve Öz (2020) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; benlik gelişimi kapsamında algılanan nene ve baba tutumunun ve bağlanma stillerinin çok önemli etkilerinin olduğunu bulmuşlardır. Ergenlerin içerisinde buldukları gelişimsel sürecin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesinde, hem yetişkinlikte hem de içerisinde yer alınan dönemde gelişim sorumluluklarının yerine getirilmesinde, psikolojik sorunların azaltılmasında anne ve baba ile kurulan ilişkilerin güvene dayalı bir şekilde gerçekleşmesinin ve demokratik anne ve baba tutumları sergilenmesinin sürecin üretken ve daha sağlıklı bir şekilde atlatılmasına yardımcı olabilecektir.

Sonuç olarak anne ve babaların çocuklarına yönelik sergiledikleri tutum çocukların gelişimini etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Anne ve babanın çocuklarına yönelik sergiledikleri denetim ve kontrol tutumunun çocukların kaygılı bağlanmalarını artırıcı özellikte olduğu görülmektedir. Bu durum kişinin belik algısını da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Buradan hareketle anne ve babaların çocuklarına yönelik daha demokratik bir tutum sergilemelerinin çocuklar üzerinde olumlu etkisinin olacağı ve ebeveynlerin çocuklarına yönelik denetim ve kontrol tutumu sergilemelerinin olumsuz etkileri olacağı ifade edilebilir.

2. Anne Baba Tutumlarının, Bağlanma Stilleri İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma

Anne baba tutumlarının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır? İkinci problem sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre;

Anne ve baba kabul/ilgi ile kaygılı bağlanma arasında zayıf düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu, anne denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında zayıf düzeyde ve pozitif yönlü baba denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında orta düzeyde ve pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu

saptanmıştır. Ayrıca anne kabul/ilgi ile kaçınan bağlanma arasında zayıf düzeyde ve pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Buradan hareketle anne ve babanın çocuklarına sergiledikleri kabul ve ilgi tutumunun kaygılı bağlanmayı azaltacağı, anne ve babanın çocuklarına sergiledikleri denetim ve kontrol tutumunun da kaygılı bağlanmayı artıracığı söylenebilir. Kendine yönelik ebeveynlerinin ilgili olduğunu hisseden ve kendinin kabul gördüğünü algılayan çocukların kaygılı bağlanma durumlarının azalacağı söylenebilir. Ebeveynlerinin kendisini sürekli olarak denetim ve kontrol altında tutmak istediklerini hisseden çocukların kaygılı bağlanma stiline artış göstereceği görülmektedir.

Literatüre bakıldığı zaman bu araştırmanın bulgularıyla benzer sonuca ulaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Ahmadova ve Yavuz (2019) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; otoriter anne ve baba tutumu ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin ve otoriter anne ve baba tutumu ile kaçınan bağlanma arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu belirtmektedirler. Benzer şekilde Parlak (2020) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; kendi baba ve ananesine yönelik olarak olumlu bağlanan anne ve babaların çocuklarına karşı daha çok demokratik bir tutuma sahip oldukları, kendi baba ve ananesine yönelik olarak olumsuz bağlanan anne ve babaların çocuklarına karşı daha çok izin verici bir tutuma sahip oldukları belirtilmektedir. Ayrıca Akbaş ve Sezgin (2020) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; kabul ve ilgi artış gösterdiği zaman kaygılı bağlanma azalış göstermekte, sıkı denetim ve kontrol artış gösterdiği zaman da kaygılı bağlanma artış göstermektedir. Sümer ve Güngör (1999)'e göre de; düşük kaçınma ve düşük kaygıyla tanımlanan güvenli bağlanma stiline kabul ve ilgili tutumla pozitif yönde, sıkı denetim ve kontrol ile negatif yönde anlamlı bir ilişkisi bulunmaktadır. Tüm bunlarla birlikte Akbaş (2018) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; kaygılı bağlanma kabul ve ilgi tutumu ile negatif yönde anlamlı bir ilişkiye sahipken, sıkı denetim ve kontrol tutumu ile pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu belirtilmektedir.

Sonuç olarak anne ve baba denetim kontrol ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde, anne ve baba kabul ilgi ile kaygılı bağlanma arasında ise negatif

yönde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda çocukların sağlıklı gelişimleri ve yetişkinlikte sağlıklı bir birey olabilmeleri için anne ve babaların çocuklarına daha çok kabul ve ilgi tutumu sergilemeleri gerekmektedir. Anne ve babalarından kabul ve ilgi gören çocukların kaygılı bağlanma stillerinin azalacağı söylenebilir. Anne ve babalarından kabul ilgi yerine denetim ve kontrol tutumu gördüklerinde de kaygılı bağlanmaları artış gösterecektir.

3. Benlik Algısının, Bağlanma Stilleri İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta Mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma

Benlik algısının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır? Üçüncü problem sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre;

Benlik algısı ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Buradan hareketle kaygılı bağlanan kişilerin benlik algılarında azalma olacağı ifade edilebilir. Kaygılı bağlanan kişilerin kendilerine yönelik olumsuz tutumları ve bakış açıları benlik algılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Literatüre bakıldığı zaman bu araştırmanın bulgularıyla benzer sonuca ulaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Kaya ve Öz (2020) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; ergenlerin bağlanma stilleriyle benlik algıları arasında anlamlı ilişkilerin olduğu, anneye, babaya ve akranlarına güvenli bağlanan bireylerin benlik algısına yönelik puan ortalamaları da artış göstermektedir. Benzer şekilde Sümer ve Şendağ (2009) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; baba ve anneye güvenli bağlanan bireylerin tüm benlik alanlarında pozitif değerlendirme ve düşük kaygı ile ilişkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Baba ve anneye bağlanmada ortak etkinin bütünsel öz değer ve fiziki görünüm algısını anlamlı bir şekilde yordadığı belirtilmektedir. Aynı şekilde Oktay ve Batıgün (2014) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; güvenli bağlanmanın düşük düzeyde gerçekleşmesi bireyin benlik algısı düzeyini de düşürmektedir. Bu bireylerin kişilerarası ilişkilerde besleyici tarzlarının az olduğu ve ketleyici tarzlarının ise daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine Çeçen (2017) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; benlik saygısı ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve güvenli bağlanmanın benlik saygısına

etki ettiği görülmüştür. Güvenli bağlanan bireylerin diğer bağlanma stillerine göre benlik saygı düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine benzer şekilde Turanlı (2010) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; benlik saygısı ile saplantılı bağlanma stili arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir ifade ile bireyin benlik saygısı düzeyinde düşüş yaşandığı zaman saplantılı bağlanma stili artış göstermektedir. Tüm bunlarla birlikte Bartholomew ve Horowitz (1991) benlik ve diğerleri üstünden kurulan dörtlü bağlanma stiline göre, benlik modelinin pozitif olması durumunda birey dışarıdan onay aramaksızın sevilme ve öz saygı taşımaktadır. Olumlu benlik modeli yüksek benlik saygısı ile ilişkilidir. Kayıtsız ve güvenli bağlanma stilleri pozitif benlik modelini, korkulu ve saplantılı bağlanma ise negatif benlik modelini kapsamaktadır.

Sonuç olarak kaygılı bağlanma ile benlik algısı arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Kaygılı bağlanmaya sahip kişilerin kendilerine yönelik olumsuz tutumları ve kaygıları benlik algılarını negatif yönde etkilemektedir. Bireylerin benlik algılarının pozitif yönde artırılabilmesi için kaygılı bağlanma düzeylerinin azaltılması gerekmektedir. Kaygılı bağlanması azalan bireylerin benlik algılarının da artış göstereceği söylenebilir.

4. Anne Baba Tutumlarının, Benlik Algısı İle Pozitif Yönde İlişkisi Bulunmakta Mıdır? Sorusuna Yönelik Tartışma

Anne baba tutumlarının, benlik algısı ile pozitif yönde ilişkisi bulunmakta mıdır? Dördüncü problem sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre;

Anne kabul/ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki, anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü ve zayıf düzeyde ilişki, baba denetim kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki ve baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buradan hareketle anne ve baba kabul ilgi tutumunun benlik algısını pozitif yönde etkileyeceği, anne denetim ve kontrol tutumunun da benlik algısını negatif yönde etkileyeceği ifade edilebilir. Annesinden ve babasından kabul ve ilgi gören kişilerin kendilerine yönelik algılarının pozitif yönde olmasından dolayı benlik algılarının da olumlu olabileceği söylenebilir. Aynı şekilde annesinden ve babasından denetim ve kontrol gören

kişilerin kendilerine yönelik algılarının negatif yönde olmasından dolayı benlik algılarının da olumsuz olabileceği söylenebilir.

Literatüre bakıldığı zaman bu araştırmanın bulgularıyla benzer sonuca ulaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Özen (2009) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; anne kabul ve ilgi artış gösterdiği zaman hem erkek hem de kızların benlik algıları pozitif yönde bir değişime uğradığı bulunmuştur. Kızların babalarının gösterdikleri kabul ve ilginin, onların annelerinin gösterdikleri kabul ve ilgi ile benlik algıları arasında aracılık rolü üstlendiği görülmüştür. Bu doğrultuda kızların annelerinden gördükleri kabul ve ilginin, babalarından gördükleri kabul ve ilgiyi artırabileceği ve buradan hareketle benlik algılarının da olumlu yönde gelişim gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, kızların yaşamlarında yalnızca annenin değil, aynı zamanda babanın da çok önemli rol oynadığını göstermektedir. Benzer şekilde Yine Yavuz vd. (2016) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; annenin ihmalkâr ve ilgisiz tutumu ile çocukların benlik algıları ve öz saygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre, annelerin ihmalkârlıkları ve ilgisizlikleri azaldığı zaman çocuklarında benlik algıları ve öz saygıları artmaktadır. Tüm bu araştırmalarla birlikte Kaya ve Öz (2020) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; ergenlerin algıladıkları anne ve baba tutumuyla benlik algıları arasındaki ilişkide, demokratik bir anne ve baba tutumu artış gösterdiği zaman benlik algısı puan ortalamaları da artış göstermektedir. Demokratik anane baba tutumunun ergenlerin gelişimsel süreçlerinde temel ruhsal ve duygusal ihtiyaçlarını karşıladığı, sıcak ilişkiler kurabildikleri ve benlik gelişimlerini pozitif yönde etkilediği belirtilmektedir. Fakat koruyucu ve otoriter bir tutum sergileyen anne ve babalar ergenlerin bireyselleşmeleri ve otonomileri açısından gerekli olan desteği verememekte, gelişimleri süresince baskıcı, aşırı koruyucu ve eleştirel yaklaşımları, davranışsal ve psikolojik kontrollerinin fazla olmasından dolayı benlik gelişimi negatif yönde etkilenebilmektedir.

Sonuç olarak anne ve kabul ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönde bir ilişki, anne ve baba denetim kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bireylerin benlik algılarının şekillenmesinde anne ve babalarının kendilerine yönelik sergiledikleri tutumun

önemli olduğu söylenebilir. Anne ve babaların çocuklarına sergiledikleri tutum hem onların benlik algılarını olumlu hem de olumsuz yönde etkileyebilecektir. Anne ve babaların çocuklarına sergiledikleri kabul ve ilgi tutumu kişinin anne ve babasının kendisine yönelik ilgili oldukları ve kendisinin onlar tarafından kabul gördüğü algısı yaratacağından dolayı kişinin benlik algısı olumlu yönde artış gösterebilecektir. Anne ve babaların çocuklarına sergiledikleri denetim kontrol tutumu kişinin anne ve babasının kendisine yönelik denetleyici ve kendisinin kontrol altında tutucu davranışlarına yönelik bir algı yaratacağından dolayı kişinin benlik algısı olumsuz yönde azalış gösterebilecektir.

5. Anne Baba Tutumları, Benlik Algısı Ve Bağlanma Stilleri Demografik Özelliklere Göre İstatistiksel Açıdan Anlamli Olarak Farklılık Göstermekte Midir? Sorusuna Yönelik Tartışma

Anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri demografik özelliklere göre istatistiksel açıdan anlamli olarak farklılık göstermekte midir? Beşinci problem sorusu kapsamında elde edilen bulgulara göre;

Anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stillerinin cinsiyete ve yaşa göre anlamli bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Sadece benlik algısı eğitim durumuna göre anlamli bir farklılık göstermektedir. Buna göre, eğitim durumu benlik algısında anlamli farklılaşmasında, lisans üstü katılımcılar ile lise ve lisans eğitim durumuna sahip katılımcılar arasında lisans üstü lehine bir anlamli farklılık görülmektedir. Bu doğrultuda lisans üstü mezunu olan katılımcıların benlik algılarının lise ve lisans mezunu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle lisans üstü katılımcıların eğitim seviyelerinin diğer katılımcılardan üstün olması, lisans üstü katılımcıların benlik algılarının daha yüksek olmasına neden olmuş olabilir. Katılımcıların eğitim seviyesinin yükselmesi benlik algılarının yükselmesine neden olabilmektedir.

Literatüre bakıldığı zaman bu araştırmanın bulgularıyla benzer sonuca ulaşan çalışmaların olduğu görülmektedir. Saygılı vd. (2015) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin benlik saygılarının en düşük seviyede olduğu ve doktora öğrencilerinin benlik saygısı seviyelerinin ise en üst düzeyde olduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle bireylerin eğitim düzeylerinin artış göstermesi benlik saygısı düzeylerini de

artırmaktadır. Neticede bireylerin eğitim durumlarının yükselmesi onların benlik saygılarını pozitif yönde etkileyebilmektedir. Benzer şekilde Çubuk (2011) gerçekleştirdiği araştırmadan elde ettiği bulgulara göre; katılımcıların eğitim durumu ilköğretim ve üzeri olanların eğitim durumu ilköğretim ve altında olanlardan benlik saygılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bireylerin eğitim seviyeleri artış gösterdikçe benlik saygılarının da artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Tüm bu araştırmalarla birlikte Güdek ve Kabakçı (2020) gerçekleştirdikleri araştırmadan elde ettikleri bulgulara göre; benlik saygısı düzeyinin eğitim seviyesine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Eğitim durumu yüksek lisans mezunu olan katılımcıların benlik saygısı düzeylerinin lisans mezunu olan katılımcılardan daha olumlu ve yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak yüksek lisans mezunu olan bireylerin kendilerini yetiştirmeye ve geliştirmeye yönelik çabaları ve aldıkları eğitimlerin benlik saygı düzeylerini artırdığı söylenebilir.

Sonuç olarak eğitim seviyesinin yüksek olması benlik algısını artırıcı bir etkisine sahiptir. Eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin kendilerine yönelik yaptıkları yatırımlar ve aldıkları eğitimler onların benlik algılarını yükseltebilmektedir. Eğitim seviyesi düşük olan bir bireyin eğitim seviyesi yüksek olan bir bireye göre kendisine yönelik benlik algısının düşük olacağı söylenebilir. Eğitim seviyesinin düşüklüğü kişinin kendini yetersiz görmesine neden olabilecek ve bu doğrultuda benlik algısını olumsuz yönde etkileyebilecektir.

B. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkide bağlanma stillerinin aracı rolü incelenmiştir. Araştırma Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan 18-45 yaş arası genç yetişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen korelasyon analiz sonuçlarına göre; anne ve baba kabul/ilgi ile kaygılı bağlanma arasında negatif yönde bir ilişki, anne ve baba denetim/kontrol ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönlü bir ilişki, anne kabul/ilgi ile kaçınan bağlanma arasında pozitif yönlü bir ilişki, anne ve baba kabul/ilgi ile benlik algısı arasında pozitif yönlü bir ilişki, anne ve baba denetim kontrol ile benlik algısı arasında negatif yönlü bir ilişki, benlik algısı ile kaygılı

bağlanma arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Problem soruları kapsamında elde edilen bulguların sonuçlarına göre;

Anne baba tutumları, benlik algısı ve bağlanma stilleri demografik özelliklerden eğitim durumuna göre anlamlı olarak farklılık göstermektedir. Yaş ve cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Anne baba tutumlarının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmaktadır.

Benlik algısının, bağlanma stilleri ile pozitif yönde ilişkisi bulunmaktadır.

Anne baba tutumlarının, benlik algısı ile pozitif yönde ilişkisi bulunmaktadır.

Anne baba tutumları ile benlik algısı arasındaki ilişkiye bağlanma stilleri aracılık etmektedir. Baba denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın tam aracılık rolü üstlendiği ve anne denetim/kontrol ile benlik algısı arasında kaygılı bağlanmanın kısmi aracılık rolü üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Anne ve babaların çocuklarına karşı olan kabul/ilgi davranışları arttıkça olumlu benlik algılarının da arttığı görülmüştür. Bu doğrultuda ebeveynlere davranışlarının sonuçları ile ilgili farkındalık yaratılması amacıyla eğitimler verilmesi ve bilgilendirmelerin yapılması,
- Anne ve babaların çocuklarına karşı olan kabul/ilgi davranışları arttıkça kaygılı bağlanmanın azaldığı görülmüştür. Kaygının giderilmesinde anne ve baba kabul/ilginin ne derece önemli olduğu bilincinin oluşturulabilmesi için kamu spotlarının hazırlanması,
- Evlenecek olan her anne ve baba adayına çocuk yetiştirme stillerinin öneminden ve olası sonuçlarından bahsedilmesi önerilebilir.
- Kaygı düzeyi yüksek olan bireylere benlik algılarını yükseltebilecekleri çalışmaların yapılması önerilebilir.
- Kliniklerdeki görüşmelerde baskıcı bir tutum takınan ve çocuklarında duygusal problemler ve kaygı görülen anne ve babaların kendi

ebeveynleriyle olan ilişkilerinin incelenmesi, neden bu tutumu sergilediklerinin altında yatan nedenlerin araştırılması önerilebilir.

- Okullarda kaygılı olan çocukların aileleri ile görüşülmesi ve bu kaygının ana nedenleri arasında anne ve baba tutumlarının etkisinin olup olmadığının araştırılması önerilebilir.

2. Gelecekte Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Bu araştırmada kullanılan bağlanma ölçeği yerine Griffin ve Bartholomew (1994) tarafından geliştirilen İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA) kullanılarak araştırmaların yapılması önerilebilir.
- Bu araştırma genç yetişkinler üzerine gerçekleştirilmiştir. 18-29 yaş aralığı bu çalışmada ağır basmıştır. Bu konuyla ilişkili araştırmaların 30 yaş üzeri gibi farklı yaş grupları üzerinde de gerçekleştirilmesi önerilebilir.
- Bu araştırmada demografik faktörler olarak cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi ele alınmıştır. İleride yapılacak araştırmalarda medeni durum, aile tipi, aylık gelir çocuk sayısı vb. gibi farklı demografik faktörlerin kullanılması önerilebilir.
- Anne baba tutumları, benlik algısı ve kaygı arasındaki ilişkilerin araştırılması önerilebilir.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ACKERMAN, N. W. (1958). **The psychodynamics of family life**. U.S.A.: Basic Books Inc.
- AİNSWORTH, M. D. (1973). **The development of infant-mother attachment**. B. Cardwell, & H. Ricciuti içinde, Review of child development research (s. 1-94). Chicago: University of Chicago Press.
- BANDURA, A. (1973). **Aggression: A social learning analysis**. Englewood Cliff: Prentice-Hall.
- BAUMRİND, D. (1989). **Rearing competent children**. W. Damon içinde, Child development, today and tomorrow (s. 349-378). San Francisco: Jossey-Bass.
- BECKER-PHELPS, L. (2014). **Anxious Attachment can make You Feel Jealous, needy, and Worried and What You can Do About It**. Oakland: New harbinger Publications, Inc.
- BOWLBY, J. (1969). **Attachment and Loss: Vol.1 Attachment**. New York: Basic Books.
- BOWLBY, J. (1974). **The making and breaking of affectional bonds**. London: Tavistock.
- BOWLBY, J. (1989). **The role of attachment in personality development and psychopathology**. The course of life (s. 229–270). içinde Madison: International Universities Press.
- BRETHERTON, I. (1991). **The roots and growing points of attachment theory**. Attachment across the life cycle (s. 9-32). içinde London: Routledge.

- BROWN, J. (1993). **Motivational conflict and the self: The double-bind of low self-esteem.** R. F. Baumeister içinde, *Self-esteem: The puzzle of low self-regard*. New York: Plenum.
- CRAIG, G. J. ve KERMIS, D. M. (1995). **Children Today**. New Jersey : Perentice Hall.
- CRESWELL, J. W. (2017). **Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları.** İstanbul: Eğiten Kitap.
- CÜCELOĞLU, D. (1998). **İnsan ve Davranışı** (8. b.). İstanbul: Remzi Kitapevi
- ÇUHADAROĞLU, F. (1986). **Adölesanlarda Benlik Saygısı.** Tıp Fak, Psikiyatri ABD. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ELDELEKLİOĞLU, J. (1996). **Karar Stratejileri ile Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişki.** Ankara: Gazi Üniversitesi.
- FRANKEN, R. (1994). **Human motivation** (3. b.). Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Co.
- GUNARSA, S. D. (2008). **Psikoloji Perkembangan Anak Dan Remaja.** Gunung Mulia: BPK.
- HAMARTA, E. (2002). **Bağlanma Teorisi ve Yetişkin İlişkilerinde Bağlanma, Eğitime Yeni Bakışlar.** Ankara : Mikro Yayınları.
- HAMARTA, E., DENİZ, E. M. ve SALTALI, N. (2009). **Attachment Styles as a Predictor of Emotional Intelligence.** Konya : Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.
- HAYES, A. F. (2013). **Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis.** New York: Guilford Publications, Inc.
- HUİTT, W. (2004). **Self- concept and self- esteem.** Educational Psychology Interactive. Valdosta: Valdosta State.
- JONES, S. M. (2015). **Attachment Theory.** The International Encyclopedia of Interpersonal Communication. içinde John Wiley & Sons, Inc.
- KADİR, N. B. (2017). **Insecure Attachment.** Encyclopedia of Personality and Individual Differences (s. 1-8). içinde Springer International Publishing.

- KARASAR, N. (2009). **Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar-ilkeler-teknikler.** Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- KERNS, K. A. (1994). **A developmental model of the relations between mother–child attachment and friendship.** Theoretical frameworks for personal relationships (s. 129–156). içinde New York: Erlbaum.
- KRAUSE, P. H. (2009). **Handbook of parenting: styles, stresses and strategies.** New York: Nova Science Publishers.
- MACCOBY, E. E. ve MARTİN, J. A. (1983). **Socialization in the context of the family: Parent–child interaction.** New York: Wiley.
- MİKULİNCER, M. ve SHAVER, R. P. (2007). **Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change.** New York: Guilford.
- MUSSEN, P. H., CONGER, J. J., KAGAN, J. ve HUSTON, C. (1990). **Child Development and Personality.** New York : Harper Collins Publishers.
- ROHNER, R. P. (1986). **The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory.** Beverly Hills: Sage.
- ROSENBERG, M. (1965). **Society and the adolescent self- image.** Princeton: Princeton University Press.
- SCHUMACKER, R. ve LOMAX, R. (2004). **A beginner's guide to structural equation modeling.** New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- SROUFE, L. A., CARLSON, E. ve SHULMAN, S. (1993). **Individuals in relationships: Development from infancy through adolescence.** Studying lives through time: Personality and development. içinde Washington: American Psychological Association.
- TABACHNİCK, B. G. ve FİDELL, L. S. (2013). **Using multivariate statistics.** Boston : Pearson.
- YANBASTI, G. (1996). **Kişilik Kuramları.** İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- YAVUZER, H. (2003). **Çocuğu tanımak ve anlamak.** İstanbul: Remzi Kitabevi.
- YAVUZER, H. (2016). **Ana-Baba ve Çocuk.** İstanbul: Remzi Kitabevi .

MAKALELER

- AHMADOVA, P., ve YAVUZ, M. (2019). Annenin Bağlanma Özelliği ile Ebeveyn Tutumları ve Çocukların Ruhsal, Davranışsal Durumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. **Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi (BSEBD)**(3), 1-28.
- AÏNSWORTH, M. D., & Bowlby, J. (1991). An ethological approach to personality development. **American Psychologist**(46), 331-341.
- AKBAŞ, B. Ç., ve SEZGİN, N. (2020). Beliren Yetişkinlik Döneminde Bağlanma Stilleri ile Psikososyal Olgunluk Arasındaki İlişkide Anne-Baba Tutumlarının Aracı Rolü. **Nesne Dergisi**, 8(16), 112-125.
- ALDEMİR, G. Y., BİÇER, T. ve KALE, E. K. (2011). Elit Futbolcularda İmgeleme Çalışmalarının Benlik Algısı Üzerine Etkisi. **CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, 6(1), 1-15.
- ALDEMİR, Y. ve BİÇER, T. (2016). The Effect of Imagery on Self Perception and Problem Solving Skills in Elite Athletes. **Clinical and Experimental Health Sciences**, 4(4).
- ALKİN, E. D. ve BEYDAĞ, K. D. (2020). Relationship between perceived stress level and self-perception level of women who had three or more pregnancies. **Journal Of Psychiatric Nursing**, 11(3), 228-238.
- ALTINKAYNAK, Ş. Ö. (2019). Investigation of the Relationship between Parental Attitudes and Children's Receptive and Expressive Language Skills. **Universal Journal of Educational Research**, 7(3), 892-903.
- ALTINTAS, K. H. ve ALKAYA, A. S. (2019). Parental Attitudes Perceived by Adolescents, and Their Tendency for Violence and Affecting Factors. **Journal of Interpersonal Violence**, 34(1), 200–216.
- AMİRİ, F., BANİJAMALİ, S., AHADİ, H. ve AHADİ, Y. (2013). The relationship between attachment style and self-efficacy beliefs with regard to sex. **European Journal of Experimental Biology**, 3(1), 699-704.
- AYDIN, A. ve YAMAÇ, A. (2014). The relations between the acceptance and childrearing attitudes of parents of children with mental disabilities. **Eurasian Journal of Educational Research**(54), 79-98.

- AZİZİ, Y., JAMALUDDİN, R., YUSOF, B., NAJİB, G. ve ZURİHANMİ, Z. (2009). Relationship Between Selfconcept and Personality and Student's Academic Performance in Selected Secondary Schools. **European Journal of Social Sciences**, 11(2), 302-316.
- BAKWİN, R. M. ve BAKWİN, H. (1940). Psychologic care of the preschoolchild, Part III. **Journal of Pediatrics**(16), 357-374.
- BANDURA, A. (1974). Behavior theory and the models of man. **American Psychologist**(29), 859–869.
- BARTHOLOMEW, K. ve HOROWİTZ, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. **Journal of Personality and Social Psychology**, 6(12), 226–244.
- BAUMRİND, D. (1966). Effects of authoritarian parental control on child behaviors. **Child Development**(37), 887-907.
- BAUMRİND, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. **The Journal of Early Adolescence**, 11(1), 56-95.
- BAUMRİND, W. (1971). Current Patterns of parental authority. **Developmental Psychology Monograph**(4), 1-102.
- BAYAT, B. (2003). Bireylerin Benlik Algısı Sistemi ve Bu Sistemin Davranışları Üzerindeki Rolü. **Gazi Üniversitesi D.D.B.F. Kamu-Dergisi**, 7.
- BERMAN, W. H., & SPERLİNG, M. B. (1994). The structure and function of adult attachment[J]. Attachment in adults: **Clinical and developmental perspectives**. 3-28.
- BEYAZSAÇLI, M. (2013). The Assessment Of The Relation Between The Dimensions Of Self Esteem, Self Perception And Personality Of Young Adult Soldiers. **International Online Journal of Primary Education (IOJPE)**, 2(1), 32-40.
- BİFULCO, A., MORAN, P. M., BALL, C. ve BERNAZZANİ, O. (2002). Adult attachment style. I: Its relationship to clinical depression. **Soc Psychiatry Psychiatr Epidemio**(37), 50–59.

- BLOMGREN, A. S., SVAHN, K., ÅSTRÖM, E. ve RÖNNLUND, M. (2016). Coping Strategies in Late Adolescence: Relationships to Parental Attachment and Time Perspective. **J. Genet Psychol**(177), 85–96.
- BODUR, Z. Y. ve AKTAN, S. (2021). A Research on the Relationship between Parental Attitudes, Students' Academic Motivation and Personal Responsibility. **International Journal on Social and Education Sciences (IJonSES)**, 3(4), 636-655.
- BORG ve RİDİNG. (1991). Self-reported work and family stress of female primary teachers. **Australian Journal of Education**(47), 56-79.
- BÖGELS, S. M. ve BRECHMAN-TOUSSAİNT, M. L. (2006). Family issues in child anxiety: Attachment, family functioning, parental rearing and beliefs. **Clinical Psychology Review**, 26(7), 834–856.
- BRATOVCİC, V., MİKİC, B., KOSTOVSKI, Z., TESKEREDZİC, A. ve TANOVIĆ, I. (2015). Relations between Different Dimensions of Self-Perception, Self-Esteem and Body Mass Index of Female Students. **International Journal of Morphology**, 33(4), 1338-1342.
- BRETHERTON, I. (1992). The Origins Of Attachment Theory: John Bowlby And Mary Ainsworth. **Developmental Psychology**(28), 759-775.
- BULUT, Ö. A. ve SOYER, M. K. (2021). İlkokul Öğrencilerinin Algılanan Anne Baba Tutumları ve Olumsuz Değerlendirilme Korkuları ile Öz Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 11(61), 215-228.
- BUREN, A. V. ve COOLEY, E. L. (2002). Attachment Styles, View of Self and Negative Affect. **North American Journal Of Psychology**, 4(3), 417-430.
- BÜYÜK, E. T., ODABAŞOĞLU, E., UZŞEN, H. ve KOYUN, M. (2021). Attitudes Of Pediatric Nurses And Teachers Towards Children'S Rights And Their Parental Attitudes. **Int. J. of Health Serv. Res. and Policy**, 6(3), 284-295.

- BYLSMA, W. H., COZZARELLI, C. ve SUMER, N. (1997). Relation Between Adult Attachment Styles and Global Self-Esteem. **Basic And Applied Socialpsychology**, 19(1), 1-16.
- CANKARDAŞ, S. (2019). The Role of Self-Esteem and Perceived Parental Attitudes in Determining Fear of Negative Evaluation in Men and Women. **Studies in Psychology**, 39(1), 79-97.
- CASSIDY, J. ve BERLİN, L. (1994). The insecure/ambivalent pattern of attachment : **Theory and Research. Chil Derelopment**(65), 971-981.
- CHEN, B. B. (2017). Parent– adolescent attachment and academic ad-justment: The mediating role of self-worth. **Journal of Child and Family Studies**(26), 2070–2076.
- CHOW, C. M., HART, E., ELLIS, L. ve TAN, C. C. (2017). Interdependence of attach-ment styles and relationship quality in parent-adolescent dyads. **J. Adolesc: 77–86.**
- COLONNESI, C., DRAIJER, E. M., STAMS, G. J., BRUGGEN, C. O., BÖGELS, S. M. ve NOOM, M. J. (2011). The Relation Between Insecure Attachment and ChildAnxiety: A Meta-Analytic Review. **Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology**, 40(4), 630–645.
- COOPER, M. L., SHAVER, P. R. ve COLLINS, N. L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. **Journal of Personality and Social Psychology**, 74(5), 1380.
- COŞKUN, Y. ve ALTAY, C. A. (2009). Lise Öğrencilerinde Yabancılaşma Ve Benlik Algısı İlişkisi. **M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**(29), 41-56.
- CROUCH, M. (2015). Attachment: What is it and Why is it so Important? **Kairaranga**, 16(2), 18-23.
- ÇAPAN, B. E. (2018). Güvenli Bağlanma ve Affedicilik: Psikolojik Sağlamlığın Aracılık. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 33(2), 280-292.
- ÇELEBİ, G. Y. ve ODACI, H. (2018). Bağlanma stilleri, ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmalar, kişilerarası ilişki tarzları ve kişilik özelliklerinin evlilik

uyumunu yordamadaki rolünün incelenmesi, **Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi**, 18(40), 89-120.

DAM, H. (. (2008). The family factor on the student's success of school. **Hittite University Journal of Theology Faculty**, 7(14), 75-99.

DARLING, N. ve STEINBERG, L. (1993). Parenting style as a contex: An integrative model. **Psychological Bulletin**, 113(3), 487-496.

DEMİR, K. E. ve ŞENDİL, G. (2008). "Parenting attitude scale (PAS)". **Turkish Psychological Articles**, 11(21), 15-25.

DEMİRİZ, S. ve OGRETİR, A. D. (2007). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. **Kastamonu Eğitim Dergisi**, 15(1), 105-122.

DEMİRTAŞ, A. S. (2019). Güvenli Bağlanma ve Mental İyi Oluş: Şükran Duyma, Umut ve Psikolojik Sağlamlığın Aracılığı. **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, 9(54), 937-964.

DEMOULİN, D. F. (1999). A Personalized Development of Self Concept For Beginning Readers. **Journal of Education**, 20(1).

DENİZ, M. E., KARAKUŞ, Ö., TRAŞ, Z., ELDELEKLİOĞLU, J., ÖZYEŞİL, Z. ve HAMARTA, E. (2013). Parental Attitude Perceived by University Students as Predictors of Subjective Well-Being and Life Satisfaction. **Psychology**, 4(3), 169-173.

DOĞRUYOL, S. ve YETİM, Ü. (2019). Ebeveyne Bağlanma, Algılanan Anne/Baba Tutumu ile Akran İlişkileri Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılık Rolü. **Nesne Dergisi**, 7(14), 34-51.

DORNBUSCH, S. M., RİTTER, P. L., LEİDERMAN, H., ROBERTS, D. ve FRALEIGH, M. J. (1987). The relation of parenting styles to adolescent school performance. **Child Development**(58), 1244-1257.

ECHEDOM, A. U., NWANKWO, T. V. ve NWANKWO, E. U. (2018). Influence of Authoritative, Authoritarian, Permissive, and the Uninvolved Parenting Styles on the Reading Attitudes of Students in Anambra State, Nigeria. **Journal of Library and Information Sciences**, 6(2), 1-25.

- ENER, T. G. ve CAN, F. Y. (2021). Yetişkinlerin Çocuklukta Algıladıkları Ebeveyn Kabul veya Reddinin Mükemmeliyetçilik, Benlik Algısı ve Bağlanma Stilleri ile İlişkinin İncelenmesi. **IJEASS**, 4(1), 58-73.
- ERİŞ, Y. ve İKİZ, F. E. (2013). Ergenlerin benlik saygısı ve sosyal kaygı düzey-leri arasındaki ilişki ve kişisel değişkenlerin etkileri. **Turkish Studies**(8), 179–193.
- EROĞLU, K. ve ODACI, H. (2019). The relationship between social anxiety levels and self esteem, parental attitudes, perfectionism traits of seventh and eighth grade students in secondary school. **Turk J Child Adolesc Ment Health**, 26(3), 108-115.
- ERSOY, E ve UGUR, H. (2015). The Relationship between Students' Self-esteem and Parental Attitudes in Turkish Societies. **Anthropologist**, 21(1/2), 112-119.
- FARAJI, H. ve GENÇAY, T. (2022). A Review on The Relationship Between Psychological Strength and Secondary Traumatic Stress Level of Perceived Parent Attitudes of Police Officers. **Turkish Research Journal of Academic Social Science**, 5(2), 76-80.
- FEBİOLA, F. ve IZZATİ. (2019). Perilaku asuh orangtua over protective terhadap perkembangan sosial anak di tk islam khaira ummah ikur koto kecamatan koto tangah kota padang. **Jurnal Pendidikan Islam Anak Usia Dini**, 2(1), 21-34.
- GHAZAL, M. A. ve JARADAT, A.-K. (2009). Adult Attachment Styles and their Relationship To Self-Esteem and Loneliness. **The Effect** 1(22), 45-57.
- GOYAL, A. ve KHANDELWAL, K. (2021). The relationship between perception of parenting styles and selfesteem of individuals: A mixed method approach. **The International Journal of Indian Psychology**, 9(1), 1149-1164.
- GÜDEK, B. ve KABAKCI, B. (2020). Müzik Öğretmenlerinin Benlik Saygılarının İncelenmesi. **International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal**, 6(35), 1510-1518.

- GÜMÜŞ, G. ve TALU, E. (2022). Ergenlerde Kendilik Algısı ve Akran Zorbalığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. **Gelişim ve Psikoloji Dergisi**, 3(5), 41-50.
- GÜNGÖR, A. ve AKYILDIZ, M. (2022). Examining the Effects of Perceived Parental Attitudes on the Social Interest Level in College Students: The Mediating Role of Self-Esteem. **Sakarya University Journal Of Education**, 12(2), 281-301.
- GÜNGÖR, A. ve KABA, K. (2021). Investigating the Effects of Self-Esteem on Attachment Styles in Individuals in Early Adulthood: The Mediating Roles of Emotional Dependency and Loneliness. **Sakarya University Journal Of Education**, 11(3), 431-451.
- HARDY, S. A., BHATTACHARJEE, A., REED, I. A. ve AQUINO, K. (2010). Moral identity and psychological distance: the case of adolescent parental socialization. **J Adolesc**(3), 111–123.
- HAZAN, C. ve SHAVER, P. (1987). Conceptualizing romantic love as an attachment process. **Journal of Personality and Social Psychology**(52), 511-524.
- HOLDEN, G. W. ve EDWARDS, L. A. (1989). Parental Attitudes Toward Child Rearing: Instruments, Issues, and Implications. **Psychological Bulletin**, 106(1), 29-58.
- HOLMBECK, G. N., JOHNSON, S. Z., WILLS, K. E., MCKERNON, W., ROSE, B., ERKLİN, S. ve KEMPER, T. (2002). Observed and perceived parental overprotection in relation to psychosocial adjustment in preadolescents with a physical disability: The mediational role of behavioral autonomy. **Journal of Consulting and Clinical Psychology**(70), 96-110.
- HONARİ, B. ve SAREMİ, A. A. (2015). The Study of Relationship between Attachment Styles and Obsessive Love Style. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**(165), 152-159.
- HOSKİNS, D. H. (2014). Consequences of parenting on adolescent outcomes. **Societies**, 4(3), 506-531.

- HUTCHISON, R. (2006). The Role of Unconscious Guilt in obsessive love relationships. **International Journal of psychoanalysis**.
- JADON, P. ve TRĪPATHĪ, S. (2017). Effect of Authoritarian Parenting style on self esteem of the Child: A Systematic Review. **International Journal of Advanced Research and Innovative Ideas**, 3(3), 909–913.
- KADĪR, N. B. ve BĪFULCO, A. (2013). Insecure attachment style as a vulnerability factor for depression: Recent findings in a community-based study of Malay single and married mothers. *Psychiatry Research*(210), 919-924.
- KARABULUT, G. ve TUFAN, E. (2014). Çalgıya Yönelik Benlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi. **Sanat Eğitim Dergisi**, 2(2), 81-92.
- KARÇKAY, A. T. (2009). The relationship between parental attitude and social comparison of the eight grade students. **Procedia Social and Behavioral Sciences**(1), 1469–1473.
- KAUR, S. ve MEENU. (2018). Study Of Self-Perception In Relation To Academic Achievement Of Gifted Underachievers. **International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)**, 6(2), 37-47.
- KAYA, Y. ve ÖZ, F. (2020). Ergenlerin benlik algısı üzerinde algılanan ebeveyn tutumlarının ve bağlanma stillerinin rolü: Bir yapısal eşitlik modellemesi. **Psikiyatri Hemşireliği Dergisi**, 11(2), 106-114.
- KHAERUNNİSA, S. I., DAUD, M. ve NURDİN, M. N. (2022). Relationship between Parents' Overprotective Behavior Perception and Independence of High School Students in Maros. **Journal of Humanities and Social Sciences Innovation**, 2(6), 749–754.
- KOL, S. (2016). The Effects Of The Parenting Styles On Social Skills Of Children Aged 5-6. **The Malaysian Online Journal of Educational Sciences**, 4(2), 49-58.
- KOORANEH, E. A. ve AMİRSARDARİ, L. (2015). Predicting Early Maladaptive Schemas Using Baumrind's Parenting Styles. **Iran J Psychiatry Behav Sci**(9).

- KÖSTERELİOĞLU, İ. (2018). Effects of Parenting Style on Students' Achievement Goal Orientation: A Study on High School Students. **Educational Policy Analysis and Strategic Research**, 13(4), 91-107.
- KRAJA, P. (2014). Self-Concept And Self-Evaluation In The Transition From Primary To Lower Secondary Education. **The Eurasia Proceedings of Educational & Social Sciences (EPESS)**(1), 420-426.
- KUZGUN, Y. (1985). Edwards Kişisel Tercih Envanterinin Türkiye'de Güvenirliği ve Geçerliliği. **A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 17(1/2), 69-93.
- LAÏBLE, D. (2007). Attachment with parents and peers in late adolescence: Links with emotional competence and social behavior. **Personality and Individual Differences**, 43(5), 1185-1197.
- LEE, J. Y. ve PARK, S. H. (2017). Interplay between attachment to peers and parents in Korean adolescents' behavior problems. **Journal of Child and Family Studies**(26), 57-66.
- LİU, J.-Q., Lİ, X., LİU, Y. ve ZHONG, Z.-B. (2020). Review of Adult Attachment. **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**(466), 1130-1134.
- LİU, Y., FEI, L., SUN, X., WEI, C., FANG, L. ve ZHONGGUAN, L. (2018). Parental rearing behaviors and adolescent's social trust: Roles of adolescent self-esteem and class justice climate. **Journal of Child and Family Studies**(27), 1415-1427.
- LİTTLE, T. D., CUNNINGHAM, W. A., SHAHAR, G., ve WİDAMAN, K. F. (2002). To parcel or not to parcel: Exploring the question, weighing the merits. **Structural equation modeling**, 9(2), 151-173.
- LOCKE, K. D. (2008). Attachment styles and interpersonal approach and avoidant goals in everyday couple interactions. **Personal Relationships**, 15(3), 359-374.
- LOPEZ, F. G. ve BRENNAN, K. A. (2000). Dynamic processes underlying adult attachment organization: Toward an attachment theoretical perspective on the healthy and effective self. **Journal of Counseling Psychology**(47), 283-300.

- MASKUR, S., FAİSA, M., SAİD, K. ve HAZRİYANTO. (2020). Parents's Over Protective Attitudes Towards Social Development of Children. **European Journal of Molecular & Clinical Medicine**, 7(6), 571-578.
- MCFARLAND, A. L., ZAJÍCEK, J. M. ve WALÍCZEK, T. M. (2014). The Relationship between Parental Attitudes toward Nature and the Amount of Time Children Spend in Outdoor Recreation. **Journal of Leisure Research**, 46(5), 525–539.
- MEESTERS, C., MURÍS, P., DİBBETS, P., CİMA, M. ve LEMMENS, L. (2017). On the Link between Perceived Parental Rearing Behaviors and Self-conscious Emotions in Adolescents. **J. Child Fam Stud**(26), 1536–1545.
- MENDO-LÁZARO, S., LEÓN-DEL-BARCO, B., POLO-DEL-RÍO, M.-I., YUSTE-TOSİNA, R. ve LÓPEZ-RAMOS, V.-M. (2019). The Role of Parental Acceptance–Rejection in Emotional Instability During Adolescence. **Int J Environ Res Public Health**, 16(7).
- MİKULİNCER, M. ve SHAVER, P. (2005). Attachment theory and research: Resurrection of the psychodynamic approach to personality. **Journal of Research in Personality**(39), 22–45.
- MİNİATİ, M., CALLARİ, A. ve PİNİ, S. (2017). Adult Attachment Style And Suicidality. **Psychiatria Danubina**, 29(3), 250-259.
- MİSHRA, S. K. (2016). Self- Concept- A Person’s Concept of Self- Influence. Conscientious and Unimpeachable **Technologies**(Special Issue), 8-13.
- NUNES, F. ve MOTA, C. P. (2017). Parenting styles and suicidal ideation in adolescents: mediating effect of attachment. **Journal of Child and Family Studies**(36), 734–747.
- ODAME-MENSAH, S. ve GYİMAH, E. K. (2018). The Role of Permissive and Neglectful Parenting Style in Determining the Academic Performance of Adolescents in the Senior High Schools in the Birim Municipality. **Journal of Education and Practice**, 9(2), 73-82.
- OGELMAN, H. G., EROL, A., KARAŞAHİN, N. ve AKYOL, M. (2019). Fathers and Their Young Children’s Self-Perception, Levels of Being Liked by

- Their Peers and Prosocial Behaviours. **International Journal of Academic Research in Education**, 5(1/2), 31-42.
- OĞUZ, V. ve KÖRÜKÇÜ, Ö. (2010). An analysis of self-esteem levels and parental attitudes of the students attending child development program. **Procedia Social and Behavioral Sciences**(2), 3373–3377.
- OKTAY, B. ve BATIGÜN, A. D. (2014). Aleksitimi: Bağlanma, Benlik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke. **Türk Psikoloji Yazıları**, 17(33), 31-40.
- OLLA, M. B., DAULÍMA, N. H. ve PUTRİ, Y. S. (2018). The experience of parents implementing authoritarian parenting for their school-age children. **Enfermería Clínica**(28), 122-125.
- OSTAGARD-YBRANDT, H. ve ARMELIUS, B. A. (2004). Self-concept and Perception of Early Mother and Father Behavior in Normal and Antisocial Adolescent. **Scandinavian Journal of Psychology**, 437-447.
- ÖNDER, A. ve GÜLAY, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles & dimensions questionnaire. **Procedia Social and Behavioral Sciences**(1), 508–514.
- ÖZÇELİK, A. D. (2017). The Comparative Analysis of the Perceptions of Parental Styles and Attitudes and Parental Attachment of University Students. **International Journal of Psycho-Educational Sciences**, 6(1), 23-35.
- ÖZEN, D. Ş. (2009). Ergenlerde Anneden Algılanan Kabul/İlgi ile Benlik-Algısı Arasındaki İlişki: Babadan Algılanan Kabul/İlginin Aracı Rolü. **Türk Psikoloji Yazıları**, 12(24), 28-38.
- ÖZYÜREK, A. ve ÇETİN, A. (2022). The Investigation of The Effect of Secure Attachment to Mother on Self-Perception In Middle Childhood. **International Journal of Contemporary Educational Research**, 9(2), 272-282.
- ÖZYÜREK, A., YAVUZ, F. N., ÇETİN, A. ve ADIBATMAZ, M. (2016). The Relationship between Parental Attitudes and Self Perception of the Children Who Are Nominated as Gifted Children. **Advances in Environmental Biology**, 10(3), 93-98.

- PAKDAMAN, S., SAADAT, S. H., SHAHYAD, S., AHMADI, K. ve HOSSEINI ALHASHEMI, M. (2016). The Role of Attachment Styles and Resilience on Loneliness. **International Journal of Medical Research & Health Sciences**, 5(9), 268-274.
- PETEGEM, S. V., SZNITMAN, G. A., DARWICHE, J., ve ZIMMERMANN, G. (2022). Putting parental overprotection into a family systems context: Relations of overprotective parenting with perceived coparenting and adolescent anxiety. **Family Process**(61), 792–807.
- RAHMAN, O. A., SHAHRIN, N. N. ve KAMARUZAMAN, Z. (2017). The Relationship Between Parenting Style And Self-Concept. **Journal of Education and Social Sciences**, 7(1), 190-194.
- ROHNER, R. P. (1998). Father love and child development: history and current evidence. **Current Directions in Psychological Science**, 7(5), 157-161.
- SAFARINGGA, M., IFFAH, U. ve SARI, A. P. (2020). The relationship between parenting and development of toddlers aged 1-5 years in the working area of Rawang public health center, Padang city. **Journal of midwifery**, 5(2), 22-31.
- SAIKIA, R. (2020). A Study On Self-Concept. **International Education & Research Journal [IERJ]**, 6(6), 1-2.
- SAK, R., SAK, İ. T., ATLI, S. ve ŞAHİN, B. K. (2015). Okul Öncesi Dönem: Anne Baba Tutumları. **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 11(3), 972-991.
- SALMIN, A. H., NASRUDIN, D., HİDAYAT, S. M. ve WINARNI, W. (2021). The Effect of Overprotective Parental Attitudes on Children's Development. **Jurnal Belaindika :Pembelajaran dan Inovasi Pendidikan**, 3(1), 15-20.
- SANTROCK, J. W. (2017). Ergenlik . Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık .
- SARWAR, S. (2016). Influence of Parenting Style on Children's Behaviour. **Journal of Education and Educational Development**, 3(2), 222-249.

- SAYGILI, G., KESEÇİOĞLU, T. İ. ve KIRIKTAŞ, H. (2015). Eğitim Düzeyinin Benlik Saygısı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. **Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi**, 4(2), 240-217.
- SCHIFFRİN, H. H. ve LISS, M. (2017). The effects of helicopter parenting on academic motivation. **Journal of Child and Family Studies**(26), 1472–1480.
- SELÇUK, E., GÜNAYDIN, G., SÜMER, N. ve UYSAL, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. **Türk Psikoloji Yazıları**, 8(16), 1-11.
- SHAVER, P. ve MİKULİNCER, M. (2002). Attachment-related psychodynamics. **Attachment & Human Development**(4), 133–161.
- SHEN, F., LİU, Y. ve BRAT, M. (2021). Attachment, Self-Esteem, and Psychological Distress: A Multiple-Mediator Model. **The Professional Counselor**, 11(2), 129–142.
- SIMMONS, B. L., GOOTY, J., NELSON, D. L. ve LITTLE, L. M. (2009). Secure attachment: implications for hope, trust, burnout, and performance. **Journal of Organizational Behavior**(30), 233–247.
- SİNGH, S. (2017). Parenting style in relation to children's mental health and self-esteem: A review of literature. **Indian Journal of Health & Wellbeing**, 8(12).
- SUBAŞI, N. G. ve KAZAN, H. (2020). Çocukluk Dönemi Bağlanma Stillерinin Yetişkin İletişimindeki Etkisi. **The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC**, 10(2), 147-162.
- SÜMER, N. ve GÜNGÖR, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. **Türk Psikoloji Dergisi**, 14(44), 35-58.
- SÜMER, N. ve ŞENDAĞ, M. A. (2009). Orta Çocukluk Döneminde Ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. **Türk Psikoloji Dergisi**, 24(63), 86-101.

- TABORELLÌ, E., KRUG, I., KARWAUTZ, A., WAGNER, G., HAÏDVOGL, M., FERNANDEZ-ARANDA, F., MICALÌ, N. (2013). Maternal anxiety, overprotection and anxious personality as risk factors for eating disorder: A sister pair study. **Cognitive Therapy and Research**(37), 820–828.
- TAMAKÌ, K., ve TAKAHASHÌ, J. (2013). The Relationship between Adult Attachment Style and Social Skills in Terms of the Four-Category Model of Attachment Style. **International Journal of Humanities and Social Science**, 3(19), 84-90.
- THOMASGARD, M., METZ, W. P., EDELBROCK, C. ve SHONKOFF, J. P. (1995). Parent-child relationship disorders: I. Parental overprotection and the development of the parent protection scale. **Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics**(16), 244–250.
- TOCU, R. (2014). Study on the parental beliefs and attitudes towards child rearing and education. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**(137), 153-157.
- TOLAN, Ö. Ç. (2021). Bağlanma Biçimleri ve Kişilik Özelliklerinin Evlilik Uyumunu Yordayıcı Rolü. **Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi**, 18(43), 6091-6118.
- TURAN, N., KOCALEVENT, R. D., QUİNTANA, S. M., BAKER, E. ve DİESTELMANN, J. (2016). Attachment orientations: Predicting psychological distress in German and Turkish samples. **Journal of Counseling & Development**, 94(1), 91–102.
- TURNER, E., CHANDLER, M. ve HEFFER, R. (2009). The influence of parenting styles, achievement motivation, and self-efficacy on academic performance in college students. **Journal of College Student Development**(50), 337-346.
- VAN PETEGEM, S., ZİMMER-GEMBECK, M., BAUDAT, S., SOENENS, B., VANSTEENKİSTE, M. ve ZİMMERMANN, G. (2019). Adolescents' responses to parental regulation: The role of communication style and self-determination. **Journal of Applied Developmental Psychology**(65), 1-45.

- VOLLING, B. L., NOTARO, P. C. ve LARSEN, J. J. (1998). Adult attachment styles: Relations with emotional well-being, marriage, and parenting. **Family Relations**, 355–367.
- WEISS, S. R. (1987). Reflections on the present state of loneliness research[J]. **Journal of social Behavior and Personality**, 2(2).
- WU, C. (2009). The relationship between attachment style and self-concept clarity: The mediation effect of self-esteem. **Personality and Individual Differences**, 47(1), 42-46.
- YAHYA, F., ZEKERİA, N. A., YUSOFF, N. F., GHAZALİ, N. M., ANUAR, A., JAYOS, S. ve BAKA, M. A. (2019). Adult Attachment and Personality. **International Journal of Engineering and Technology**, 8(1), 116-122.
- YAVUZ, E. A., GÜVEN, G., BAYINDIR, D., SEZER, T. ve YILMAZ, E. (2016). Annelerin Çocuğunu Kabul Düzeyi İle Çocukların Benlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 16(3), 1065-1081.
- YILMAZ, A. (1999). Child-rearing attitudes: Theoretical approaches and empirical studies. **Turkish Journal of Psychology**, 3(1), 99-118.
- YİLDİRİM, M. ve YİLDİRİM, S. (2014). The effects of the institution-based family training programs on the attitudes of parents. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**(116), 2675-2681.
- YÜKSEL, M. Y., KURTULUŞ, H. Y. ve DAMAR, A. E. (2015). Investigating the Well-being of Adolescents Enrolled in Religious Vocational High Schools through Self-perception Figures. **International Journal of Health Administration and Education Congress**(1), 47-64.
- ZEMBAT, R., KOÇYİĞİT, S., AKŞİN YAVUZ, E. ve TUNÇELİ, H. İ. (2018). Çocukların Benlik Algısı, Mizaç ve Sosyal Becerileri Arasındaki İlişkiler. **Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi**, 7(1), 548-567.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

DİMİTRİOU-CHRİSTİDİ, E. (2023). The Self-Perception And Self-Esteem Of Second Chance School Graduates. http://www.eur-alpha.eu/IMG/pdf/the_self-perception_and_self-esteem_of_second_chance_school_graduates.pdf

HALİTOĞULLARI, Ö. K. (2023). Bağlanma Biçimleri ve Romantik İlişkiler (Klinik Psikolog).https://altinbasedutrstorage.blob.core.windows.net/altinbasedutrblob/43b22527_Ba%C4%9Flanma%20Bi%C3%A7imleri%20ve%20Romantik%20%20C4%B0li%C5%9Fkiler.pdf

MCLEOD, S. A. (2009). Attachment Theory. www.simplypsychology.org/attachment.html

TEZLER

AKBAŞ, B. Ç. (2018). Genç Yetişkinlerde Bağlanma Stillerinin Psikososyal Olgunluğu Yordayıcılığı Üzerinde Anne-Baba Tutumlarının Aracı Etkisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AKHUNLAR, M. N. (2010). To investigate the relationship between attachment styles and adjustment process of university students. İstanbul: Maltepe University.

ASİH, S. S., SULİSTYORİNİ, S., SUNARSO, A., SETİJOWATİ, U. ve ASTUTİ, S. D. (2021). Relationship Between Parenting Style and Social Attitudes of Elementary Students. Proceedings of the 11th Annual International Conference on Industrial Engineering and Operations Management . Singapore: IEOM Society International .

BAUMEİSTER. (1999). Self- esteem and respect. A study of self- concept among boys and girls studying in Government and Private School in Relation to socio-economic status. içinde Jam: Jammu University.

CANTER, K. A. (2000). Determining the effects on parental attitudes and parenting styles towards child r ds child rearing after par earing after participation in a rur ticipation in a rural parenting program. USA: West Virginia University.

- ÇEÇEN, D. (2017). Yetişkinlerde Bağlanma Stilleri İle Benlik Saygısı Ve Sürekli Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇUBUK, Ç. Y. (2011). Madde Kullanımı Deneyimi Yaşamış Kişilerde Benlik Saygısı Ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- HUIJSDUIJNEN, A. H. (2021). Parental overprotection as a predictor for an increase in adolescents' externalizing behavior problems and the moderating effect of family socioeconomic status and adolescents' gender. Holland: Utrecht University.
- HUİTT, W. (2009). Self-concept and self-esteem. Educational Psychology Interactive. Valdosta: Valdosta State University.
- İMAMOĞLU, S. (2005). Secure Exploration: Conceptualization, Types, And Relationships With Secure Attachment, Self-Construals And Other Self-related Variables. Ankara: Middle East Technical University.
- JOHNSON, A. K. (2006). Physical and psychological aggression and the use of parenting styles: A comparison of African-American and Caucasian families. USA: University of Maryland.
- KIZIL, B. C. (2022). Romantik İlişkilerde Öfkeyi Gösterme Biçimleri İle Bağlanma Stilleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul: İstanbul Okan Üniversitesi.
- ÖZEN, D. (2019). Ortaokul öğrencilerinin anne-baba tutumlarının psikolojik sağlamlık üzerine etkisi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.
- PARLAK, A. G. (2020). Ebeveynin Bağlanma Biçimi İle Ebeveyn Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- SİM, Ş. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Anne Baba Tutumları İle Benlik Saygısı Ve Kişilerarası Bağımlılık Eğilimleri Arasındaki İlişkilerde Psikolojik Doğum Sırasının Aracı Rolü. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- TURANLI, P. (2010). Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu İle Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UĞURAL, Ç. (2014). The Relationship Between Adult Attachment Style, Interpersonal Problem Solving Skills And Depression. Nicosia: Near East University.
- YAHAYA, A. B. (1998). Self-Concept In Educational Psychology. Malaysia: University Technology Malaysia.
- ZABUN, E. (2011). Dershaneye gitme, mükemmeliyetçilik, ana-baba tutumu ve sınav kaygısının öğrencilerin SBS başarılarını yordama gücü. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

DIĞER KAYNAKLAR

- CHEN, Y. (2022). The Psychological Impact of Authoritarian Parenting on Children and the Youth. 2nd International Conference on Modern Educational Technology and Social Sciences. ICMETSS
- DEMOULIN, D. F. (1998). Giving Kids A Good Emotional Start-What Head Start Parents and Teachers Should Know to Ensure Emotionally Healthy Children. Children and Families.
- PARKER, G. (1983). Parental overprotection: A risk factor for psychosocial development. Grune and Stratton.
- PURKEY, W. (1988). An overview of self-concept theory for counselors. ERIC Clearinghouse on Counseling and Personnel Services. Ann Arbor: Mich.
- SUKİMAN, S. E. (2016). Being a Great Parent. Jakarta: Ministry of Education and Culture.
- YUSUF, S. (2007). Psikologi Perkembangan Anak dan Remaja. Bandung: Remaja Rosdakarya.

EKLER

Ek. 1: Anket Formu

Ek. 2: Etik Kurul Kararı

Ek. 1: Anket Formu

1. Cinsiyet: Kadın() Erkek()

2. Yaş: 18-21() 22-25() 26-29() 30-33() 34 ve üzeri()

3. Eğitim: Lise() Ön Lisans() Lisans() Lisans Üstü()

YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkileriniz dahil olmak üzere yakın ilişkilerinizde (arkadaşlık, dostluk gibi) hissettiğiniz duygularla ilişkilidir. Sizden genel olarak, yakın ilişkilerinizde yaşadıklarınızı dikkate alarak aşağıdaki ifadeleri değerlendirmeniz istenmektedir. Aşağıdaki maddeleri yakın ilişki içinde olduğunuz kişileri düşünerek cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili harf üzerine (x) koyarak gösteriniz.

	1-----2-----3-----4-----5-----6-----7						
Hiç katılmıyorum		Kararsızım/ fikrim yok				Tamamen katılıyorum	
1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2. Terk edilmekten korkarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
3. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
6. Birlikte olduğum kişilerin beni, onları umursadığım kadar umursamayacaklarında endişelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
7. Birlikte olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
10. Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin, benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
11. Birlikte olduğum kişiye yakın olmak isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
12. Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
13. Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
14. yalnız kalmaktan endişelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
15. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
16. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
17. Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevdiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
20. Birlikte olduğum kişileri bazen fazla duygu ve bağlılık göstermeleri için zorlandığımı hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
22. Terk edilmekten pek korkmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesinin sağlayamazsam üzülür yada kızarırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
26. Birlikte olduğum kişinin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

27. sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişilerle tartışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta rahatımdır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımdayken olmadığından kendimi engellenmiş hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt yada yardım istemekten rahatsız olmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
32. İhtiyaç duyduğumda, birlikte olduğum kişiye ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
33. İhtiyacım olduğunda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra birçok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Sizin için uygun olanı seçiniz.

- 1) Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 2) Bazı olumlu özelliklerim olduğunu düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 3) Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 4) Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 5) Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 6) Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 7) Genel olarak kendimden memnunum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 8) Kendime karşı daha fazla saygı duyabilmeyi isterdim.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 9) Bazen kesinlikle kendimin bir işe yaramadığımı düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış
- 10) Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadığımı düşünüyorum.
a) Çok doğru b) Doğru c) Yanlış d) Çok yanlış

ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMLARI ÖLÇEĞİ (Parenting Styles Questionnaire)

Aşağıda, anneniz ve babanızla olan ilişkiniz hakkında cümleler verilmiştir. Sizden istenen, çocukluğunuzu ve genel olarak anne-babanızla ilişkinizi düşünerek her bir cümlenin sizin için ne derece doğru olduğunu ilgili yeri işaretleyerek belirtmenizdir. Bunu anne ve babanız için ayrı ayrı yapmanızı istemekteyiz. Hiçbir maddenin doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan her cümle ile ilgili olarak kendi durumunuzu doğru bir şekilde yansıtmaktır. Anne ve/veya babanızı kaybetmişseniz yetişmenizde en çok katkısı olan kişiyi gözönüne alınız.

	A N N E M					B A B A M				
	hiç doğru değil (1)	Doğru değil (2)	kısmen doğru (3)	doğru (4)	çok doğru (5)	hiç doğru değil (1)	doğru değil (2)	kısmen doğru (3)	doğru (4)	çok doğru (5)
1. Benimle sık rahatlatıcı bir şekilde konuşurdu										
2. Her davranışımı sıkı sıkıya kontrol etmek isterdi										
3. Nasıl davranacağım ya da ne yapacağım konusunda bana hep yararlı fikirler vermiştir										
4. Onun istediği havatı yaşamam konusunda hep ısrarlı olmuştur										
5. Sorularım olduğunda onları daha açık bir şekilde görmemde hep yardımcı olmuştur										
6. Arkadaşlarımla ilişkilere çok karışırdı										
7. Sorularımı çözmemde destek olurdu										
8. Onunkinden farklı bir görüşe sahip olmama genellikle tahammül edememiştir										
9. Sevgi ve yakınlığına her zaman güvenmişimdir										
10. Kurallarına aykırı davrandığımda beni kolaylıkla affetmezdi										
11. Hiçbir zaman fazla yakın bir ilişkimiz olmadı (T)										
12. Ne zaman, ne yapmam gerektiği konusunda talimat verirdi										
13. Bir problemim olduğunda ona anlatmaktansa, kendime saklamayı tercih ederdim (T)										
14. Geç saatlere kadar oturmama izin vermezdi										
15. Onunla birbirimize çok bağlıydık										
16. Arkadaşlarımla geç saate kadar dışarda kalmama izin vermezdi										
17. Onun düşüncelerine ters gelen bir şey yaptığımda suçlamazdı										
18. Boş zamanlarımı nasıl değerlendireceğime karışırdı										
19. Bir sorunum olduğunda bunu hemen anlardı										
20. Hangi saatte hangi arkadaşlarımla buluşacağımı bilerek isterdi										
21. Hiçbir zaman benim ne hissettığımle veya ne düşündüğümle gerçekten ilgilenmedi (T)										
22. Arkadaşlarımla dışarı çıkmama nadiren izin verirdi										

Ek. 2: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.05.2023-85133

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-85133
Konu : Etik Onayı Hk.

05.05.2023

Sayın Yolda ENCİ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Komisyonu'nun 28.04.2023 tarihli ve 2023/04 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Sencer GİRGİN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BS54EHYJ4 Pin Kodu : 50072

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Keş Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SUNNETCI

Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

ÖZGEÇMİŞ

Ad- Soyad: YILDA ENCİ

Öğrenim Durumu

Yüksek Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık 2021-2023

Lisans: İstanbul Aydın Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık 2016-2020

Lise: Mimar Sinan Anadolu Lisesi 2011-2015

Mesleki Deneyim

Avcılar Sınav Anadolu Lisesi/ İstanbul : Psikolojik Danışman

Ekim 2022- Devam etmekte

Bahçelievler Yayla İlkokulu/ İstanbul: Stajyer Psikolojik Danışman

Şubat 2020- Mart 2020

Bakırköy Adalet Sarayı/ İstanbul: Stajyer Psikolojik Danışman

Kasım 2019- Ocak 2020

Parıltı Görmeyen ve Az Gören Çocuklara Destek Derneği/ İstanbul: Stajyer Psikolojik Danışman

Ekim 2019- Ocak 2020

Bakırköy Kartaltepe Anadolu Ticaret Meslek Lisesi/ İstanbul: Stajyer Psikolojik Danışman

Şubat 2019- Mayıs 2019

Halkalı Doğa Koleji/ İstanbul: Stajyer Psikolojik Danışman

Kasım 2017- Ocak 2018